

BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ

***SITUAȚIA
SOCIAL-ECONOMICĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
în ianuarie-iunie 2008***

Chișinău, 2008

CUPRINS

I. INFORMAȚIE SUCCINTĂ PRIVIND SITUAȚIA SOCIAL-ECONOMICĂ A REPUBLICII MOLDOVA în ianuarie-iunie 2008.....	5
1.1. Principalii indicatori macroeconomici ai Republicii Moldova în ianuarie-iunie 2008	7
II. PRODUSUL INTERN BRUT	8
III. PRODUCȚIA BUNURILOR ȘI SERVICIILOR	
3.1. Industrie	12
3.2. Agricultură	16
3.3. Investiții în capital fix	18
3.4. Transporturi	21
3.5. Comunicații.....	22
3.6. Turism	23
3.7. Comerț cu amănuntul și servicii cu plată prestate populației	25
3.8. Comerț exterior.....	27
IV. PREȚURI.....	33
V. FINANȚE	
5.1. Executarea bugetului public național.....	35
5.2. Credite, depuneri bănești și rulajul de casă	37
5.3. Asigurări	38
5.4. Piața hârtiilor de valoare.....	38
VI. SITUAȚIA SOCIALĂ.....	39
6.1. Nivelul de trai al populației	39
6.2. Situația demografică.....	46
6.3. Ocrotirea sănătății	47
6.4. Infracțiuni.....	48
VII. INFORMAȚIE SUCCINTĂ CU PRIVIRE LA SITUAȚIA SOCIAL-ECONOMICĂ A UTA GĂGĂUZIA	50
PRECIZĂRI METODOLOGICE	52

I. INFORMAȚIE SUCCINTĂ PRIVIND SITUAȚIA SOCIAL-ECONOMICĂ A REPUBLICII MOLDOVA în ianuarie-iunie 2008¹

Rezultatele activității economiei naționale în ianuarie-iunie 2008 se prezintă astfel:

- **Produsul intern brut** în ianuarie-martie 2008 a însumat 12693 milioane lei, majorându-se cu 4,3% față de perioada corespunzătoare a anului precedent.

- **Întreprinderile industriale** de toate formele de proprietate au fabricat în ianuarie-iunie 2008 **producție** în valoare de 14104,6 milioane lei în prețuri curente. Indicele volumului producției industriale față de ianuarie-iunie 2007 a constituit (în prețuri comparabile) 104,6%. Situația din sectorul industrial al economiei este generată preponderent de activitățile întreprinderilor din industria alimentară și a băuturilor și din sectorul energetic, cărora în ianuarie-iunie 2008 le-au revenit respectiv 36,4% și 13,1% din valoarea totală de producție obținută la întreprinderile cu activitate industrială principală cuprinse în cercetare statistică lunară. Aceste întreprinderi au fabricat producție respectiv cu 11,8% și 8,0% mai mult decât în ianuarie-iunie 2007, ceea ce a contribuit la majorarea volumului total de producție respectiv cu 4,0% și 1,0%.

Creșteri ale volumului producției industriale față de ianuarie-iunie 2007 s-au înregistrat la următoarele activități principale: fabricarea vinului; fabricarea băuturilor alcoolice distilate; aprovizionarea cu aburi și apă caldă; fabricarea pâinii și a produselor de patiserie proaspete; producția și distribuirea energiei electrice; producția, prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne; producția de aparatură și instrumente medicale, de precizie, optice; fabricarea produselor lactate; fabricarea de cacao, ciocolată și produse zaharoase de cofetărie; producția de mobilier; fabricarea încălțămintei; fabricarea mașinilor-unelte; industria extractivă etc.

În același timp, a avut loc diminuarea volumului producției industriale comparativ cu ianuarie-iunie 2007 la întreprinderile cu următoarele activități principale: fabricarea articolelor de îmbrăcăminte; fabricarea uleiurilor și a grăsimilor vegetale și animale; fabricarea sticlei și articolelor din sticlă; fabricarea produselor de tutun; fabricarea hârtiei și cartonului; producția de articole din cauciuc și din material plastic; fabricarea apei minerale și a băuturilor răcoritoare etc.

- **Producția globală agricolă** în ianuarie-iunie 2008 a însumat în prețuri curente 3641 milioane lei, constituind, conform estimărilor 94,2% (în prețuri comparabile) față de perioada corespunzătoare din anul precedent. Micșorarea producției agricole a fost determinată de descreșterea producției în zootehnie cu 22,1%, în același timp producția în fitotehnie a crescut cu 65,4%.

- **Investițiile în capital fix** din contul tuturor surselor de finanțare realizate în economia națională în perioada de raport au fost însușite în valoare de 5516,5 milioane lei, din care 3061,7 milioane lei au constituit lucrările de construcții-montaj sau respectiv cu 12,3% și 5,1% mai mult în raport cu ianuarie-iunie 2007. Darea în folosință a caselor de locuit s-a diminuat cu 2,6%.

- **Parcursul mărfurilor** realizat de întreprinderile de transport feroviar, auto, fluvial și aerian în ianuarie-iunie 2008 a crescut cu 13,1% față de aceeași perioadă din anul 2007, iar volumul mărfurilor transportate – cu 14,9%.

- **Parcursul pasagerilor transportați** cu transportul public în perioada de raport a crescut cu 10,0% față de ianuarie-iunie 2007, iar numărul pasagerilor transportați – cu 4,2%.

¹ Indicatorii economico-sociali sînt prezentați fără datele întreprinderilor și organizațiilor din partea stîngă a Nistrului și municipiul Bender

- **Vînzările de mărfuri cu amănuntul**, prin unitățile comerciale, în ianuarie-iunie 2008 au totalizat 9489,2 milioane lei, înregistrînd în termeni reali o creștere de 13,1% comparativ cu perioada corespunzătoare din anul 2007.

- **Valoarea serviciilor cu plată prestate populației** s-a cifrat la 5370,6 milioane lei, rezultînd în condiții comparabile de prețuri o creștere de 2,2% față de ianuarie-iunie 2007.

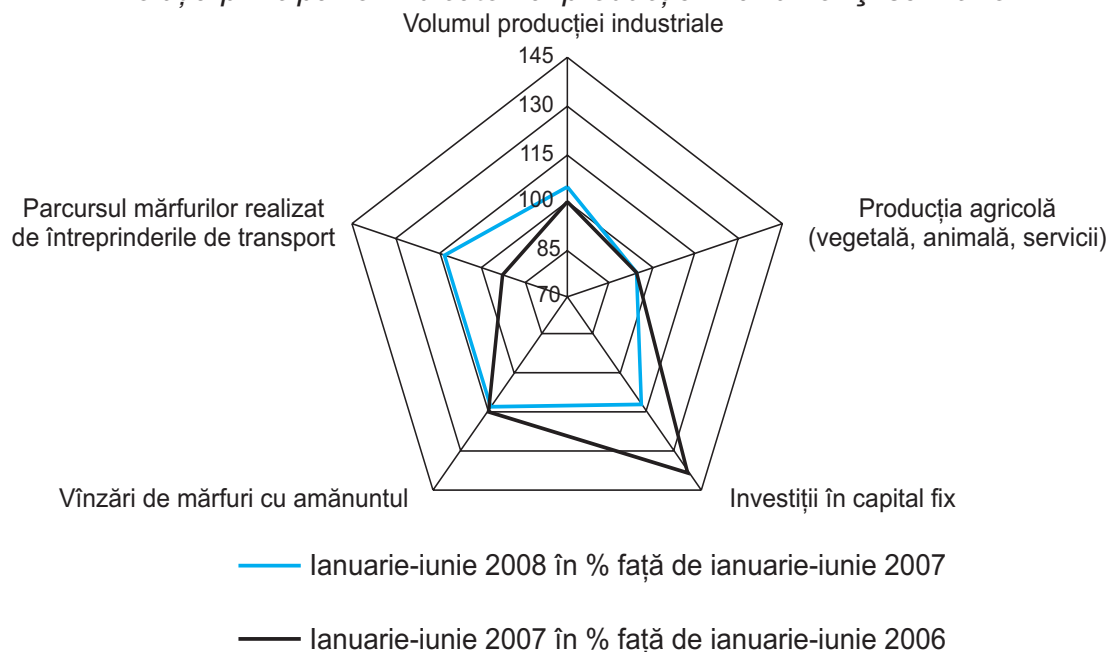
- **Exporturile** de mărfuri realizate în ianuarie-iunie 2008 s-au cifrat la 738,2 milioane dolari SUA, nivel superior celui înregistrat în perioada corespunzătoare din anul 2007 cu 23,0%. **Importurile** de mărfuri au evoluat la 2333,5 milioane dolari SUA, volum superior celui realizat în ianuarie-iunie 2007 cu 44,5%. **Balanța comercială** s-a soldat cu un deficit de 1595,3 milioane dolari SUA, sau cu 581,0 milioane dolari SUA (cu 57,3%) mai mare față de cel marcat în perioada similară din anul 2007.

- **Salariul mediu lunar** al unui salariat din economia națională în ianuarie-iunie 2008 a constituit 2429 lei sau cu 26,1% mai mult față de perioada respectivă din anul trecut. În sfera bugetară salariul mediu a constituit 1978 lei, iar în sectorul real al economiei – 2665 lei.

- **Numărul șomerilor oficial înregistrați**, conform datelor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, la 1 iulie 2008 a fost de 19,1 mii persoane. Numărul șomerilor, definit conform definiției Biroului Internațional al Muncii, în trimestrul I 2008 a fost de 66,7 mii persoane.

- **Prețurile medii de consum** în luna iunie 2008 față de mai 2008 s-au diminuat cu 1,1 la sută, scăderea fiind cauzată de reducerea prețurilor la produsele alimentare cu 3,5%, preponderent a produselor vegetale. Rata inflației în iunie față de decembrie 2007 a constituit 6,2%, iar față de iunie 2007 – 15,6% (rata inflației în iunie 2007 față de decembrie 2006 a constituit 3,9%, iar față de în iunie 2006 – 10,4%).

Evoluția principalilor indicatori ai producției mărfurilor și serviciilor

1.1. Principalii indicatori macroeconomici ai Republicii Moldova în ianuarie-iunie 2008*

	Valoarea în prețuri curente	În % față de ianuarie-iunie 2007	Iunie 2008 în % față de:		Ianuarie- iunie 2007 în % față de ianuarie-iunie 2006
			iunie 2007	mai 2008	
Volumul producției industriale, mil. lei¹	14104,6	104,6	102,7	111,5	99,7
Producția agricolă, mil. lei	3641	94,2	x	x	94,6
Investiții în capital fix din contul tuturor surselor de finanțare, mil. lei	5516,5	112,3	x	x	138,4
inclusiv lucrări de construcții-montaj	3061,7	105,1	x	x	131,3
Darea în folosință a caselor de locuit (suprafața totală) din contul tuturor surselor de finanțare, mii m²	235,8	97,4	x	x	121,9
Parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport – total, mil. tone-km	2527,2	113,1	110,7	99,7	92,5
din care:					
feroviar	1642,5	110,2	106,0	89,4	82,8
auto	883,8	119,1	117,4	116,9	120,7
Mărfuri transportate de întreprinderile de transport – total, mii tone	8797,8	114,9	98,4	90,8	106,0
din care:					
feroviar	6209,5	109,7	103,7	89,0	113,7
auto	2523,7	131,5	88,4	94,7	122,7
Vânzări de mărfuri cu amănuntul prin unitățile comerciale, mil. lei	9489,2	113,1	105,8	100,9	114,1
Stocuri de mărfuri la unitățile de comerț (la 1 iulie 2008), mil. lei	4296,7	x	113,1	101,6	x
Servicii cu plată prestate populației prin unitățile oficial înregistrate, mil. lei	5370,6	102,2	95,6	95,8	106,2
Export, mil. dolari SUA	738,2	123,0	112,6	102,4	128,3
Import, mil. dolari SUA	2333,5	144,5	149,7	112,0	138,9
Deficitul balanței comerciale, mil. dolari SUA	1595,3	157,3	de 1,7 ori	116,6	146,0
Salariul mediu lunar al unui salariat din economia națională, lei	2428,6	126,1	123,9	108,4	123,2
Salariul real al unui salariat, %	x	109,2	107,2	109,6	110,7
Numărul șomerilor oficial înregistrați (la 1 iulie 2008), mii persoane	19,1	84,6	84,6	96,2	94,0
Indicele prețurilor de consum	x	115,5	115,6	98,9	111,3
mărfuri alimentare	x	121,4	121,8	96,5	106,3
mărfuri nealimentare	x	110,4	110,2	100,2	114,3
servicii	x	116,3	117,3	100,4	116,6

* Date preliminare

¹ Indicatorul include volumul producției, calculat pe întreprinderile individuale

II. PRODUSUL INTERN BRUT

În ianuarie-martie 2008 produsul intern brut în valoare nominală de 12693 mil. lei, prețuri curente de piață, a depășit în termeni reali cu 4,3% realizările perioadei respective a anului precedent.

Valoarea adăugată brută produsă în sectorul de bunuri a avut înțietate atât din punct de vedere al majorării (cu 3,5% față de perioada respectivă a anului precedent), cât și din punct de vedere al contribuției la formarea produsului intern brut (cu 0,3 puncte procentuale față de ianuarie-martie 2007), influențând, în perioada de referință, cu 0,7% sporirea reală a produsului intern brut.

Valoarea adăugată brută, produsă în sectorul de servicii a contribuit la formarea produsului intern brut în proporție de 67,2% față de 66,6% în perioada respectivă a anului precedent, pe când ritmul de creștere s-a diminuat de la 111,0% în ianuarie-martie 2007 la 107,0% în ianuarie-martie 2008. Aceasta s-a datorat diminuării semnificative a ritmului de creștere pentru construcții – de la 150,1% în ianuarie-martie 2007 la 117,0% în ianuarie-martie 2008 și celui pentru poziția „Alte servicii” – de la 107,9% în ianuarie-martie 2007 la 101,5% în ianuarie-martie 2008.

Fluctuațiile menționate au condiționat atât reducerea parametrilor valorii adăugate brute total pe economie (ritmului de creștere – de la 105,3% în ianuarie-martie 2007 la 105,1% în perioada de referință; gradului de influență asupra creșterii reale a produsului intern brut – de la 4,5% în trimestrul I 2007 la 4,1% în trimestrul I 2008), cât și diminuarea ritmului de creștere a produsului intern brut (de la 107,3% în trimestrul I 2007 la 104,3% în perioada de referință).

Cu toate că, în trimestrul I 2008, cota impozitelor pe produs și import în produsul intern brut, practic s-a menținut la nivelul perioadei respective a anului precedent, ritmul de creștere a acestora s-a diminuat de la 118,6% în ianuarie-martie 2007 la 103,7% în ianuarie-martie 2008. Aceasta s-a datorat deprecierii dolarului american față de valuta națională (cursul mediu trimestrial al dolarului american față de valuta națională a diminuat de la 12,83 lei în ianuarie-martie 2007 la 11,11 lei în ianuarie-martie 2008), pe de o parte, și majorării indicelui de preț la bunurile și serviciile importate, pe de altă parte (de la 110,0% în ianuarie-martie 2007 la 117,0% în ianuarie-martie 2008).

În ianuarie-martie 2008 indicele-deflator pentru produsul intern brut (raportul produsului intern brut măsurat în prețuri curente la produsul intern brut măsurat în prețurile perioadei respective a anului precedent) a constituit 113,2%; cel pentru valoarea adăugată brută produsă în sectoarele de bunuri și servicii – respectiv 115,6 % și 111,5%.

Creșterea produsului intern brut pe elemente de cheltuieli a fost condiționată, preponderent, de majorarea formării brute de capital fix cu 23,4% față de perioada similară a anului precedent, asigurând creșterea reală a produsului intern brut cu 4,8%. Contribuția acestui element la formarea produsului intern brut a constituit, în perioada de referință, 25,2% față de 20,7% în perioada respectivă a anului precedent.

Consumul final, un alt element important de utilizări al produsului intern brut, a crescut cu 4,5% față de perioada respectivă a anului precedent. Creșterea s-a datorat, îndeosebi, consumului final al gospodăriilor, care a sporit cu 5,5% în raport cu trimestrul I 2007. În perioada curentă consumul final, inclusiv consumul final al gospodăriilor, a influențat creșterea reală a produsului intern brut respectiv cu 5,8% și 5,7%.

Volumul total al cererii interne (consumul final și formarea brută de capital) a fost distribuit, în perioada de referință, în proporție de 82,0% pentru consumul final și 18,0% pentru acumulări față de 82,5% și 17,5% în ianuarie-martie 2007 respectiv.

Resursele și utilizările produsului intern brut

	Ianuarie-martie							
	Prețuri curente, mil. lei		Modificări față de perioada respectivă a anului precedent, %		Contribuția activităților / elementelor de utilizări la formarea PIB, %		Gradul de influență a activităților / elementelor de utilizări la crește- rea (+)/descreș- terea (-) PIB, %	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
RESURSE								
Valoarea adăugată brută – total	8 845	10 539	5,3	5,1	82,3	83,0	4,5	4,1
Bunuri	2 055	2 458	-9,1	3,5	19,1	19,4	-2,0	0,7
Agricultura, economia vînatu- lui, silvicultura și pescuitul	376	454	3,7	-17,2	3,5	3,6	0,2	-0,6
Industria	1 679	2 004	-12,3	8,1	15,6	15,8	-2,2	1,3
Servicii	7 153	8 535	11,0	7,0	66,6	67,2	7,1	4,6
Construcții	495	705	50,1	17,0	4,6	5,6	1,5	0,8
Comerț cu ridicata și cu amănuntul	1 592	2 091	13,3	14,0	14,8	16,4	2,1	2,0
Transporturi și comunicații	1 453	1 590	7,2	9,5	13,6	12,5	1,0	1,3

	Ianuarie-martie							
	Prețuri curente, mil. lei		Modificări față de perioada respectivă a anului precedent, %		Contribuția activităților / elementelor de utilizări la formarea PIB, %		Gradul de influență a activităților / elementelor de utilizări la creșterea (+)/descreșterea (-) PIB, %	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Alte servicii (tranzacții imobiliare, administrația publică, alte activități colective, sociale și personale...)	3 613	4 149	7,9	1,5	33,6	32,7	2,5	0,5
Serviciile intermediarilor financiari indirect măsurate (SIFIM)	-363	-454			-3,4	-3,6	-0,6	-1,2
Impozite nete pe produs și import	1 902	2 154	17,1	0,9	17,7	17,0	2,8	0,2
din care impozite pe produs și import	2 054	2 416	18,6	3,7	19,1	19,0	3,3	0,7
inclusiv impozite pe import	1 458	1 726	24,0	4,4	13,6	13,6	2,7	0,6
PRODUSUL INTERN BRUT	10 747	12 693	7,3	4,3	100,0	100,0	7,3	4,3
UTILIZĂRI								
Consumul final – total	13 689	16 530	7,4	4,5	127,4	130,2	9,1	5,8
Consumul final al gospodăriilor	11 125	13 598	8,1	5,5	103,5	107,1	8,0	5,7
Consumul final al administrației publice și private	2 564	2 932	4,2	0,4	23,9	23,1	1,1	0,1
Formarea brută de capital	2 901	3 635	de 1,8 ori	7,9	27,0	28,6	14,7	2,1
Formarea brută de capital fix	2 229	3 202	39,2	23,4	20,7	25,2	7,7	4,8
Export net	-5 843	-7 472			-54,4	-58,8	-16,5	-3,6
Export	5 309	5 987	11,5	-0,6	49,4	47,2	6,0	-0,3
Import (-)	11 152	13 459	23,8	3,1	103,8	106,0	22,5	3,3

Diminuarea efortului la exporturile de bunuri și servicii (de la 23,0% în trimestrul I 2007 la 21,8% în trimestrul I 2008) și a gradului de acoperire a importurilor de bunuri și servicii prin exporturile de bunuri și servicii (de la 47,6% în ianuarie-martie 2007 la 44,5% în ianuarie-martie 2008), reprezintă o consecință a majorării deficitului balanței de bunuri și servicii (de la -5843 mil. lei în ianuarie-martie 2007 la -7472 mil. lei în ianuarie-martie 2008).

Indicatorii caracteristici comerțului exterior

milioane lei

	Ianuarie-martie	
	2007	2008
Producția	23 041	27 414
Import	11 152	13 459
Export	5 309	5 987
Taxe vamale	50	61
Piața internă ¹	28 934	34 947
Efort la export ² (%)	23,0	21,8
Grad de acoperire ³ (%)	47,6	44,5
Rata de penetrare ⁴ (%)	38,5	38,5

Conform estimărilor, în perioada de referință, elementele economiei neobservate au contribuit la formarea produsului intern brut și a valorii adăugate brute în proporție de 21,0% și 24,3% față de 17,0% și 19,8% în perioada similară a anului precedent. Majorări au fost înregistrate pentru toate sectoarele, cu excepția producției gospodăriilor casnice pentru consum propriu, ponderea căreia în produsul intern brut și în valoarea adăugată brută, s-a diminuat în perioada de referință, cu 0,4 și 0,6 puncte procentuale respectiv.

¹ Piața internă = Producție + Import + Taxe vamale – Export

² Efort la export = Export / Producție

³ Grad de acoperire = Export / Import

⁴ Rata de penetrare = Import / Piața internă

Contribuția elementelor economiei neobservate la formarea produsului intern brut

în procente

Activități economice	Ianuarie-martie							
	Sectorul formal		Sectorul informal		Producția gospodăriilor casnice pentru consum propriu		Total	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Agricultura, economia vînatului, silvicultura, pescuitul și piscicultura	0,0	0,0	0,5	0,4	1,0	1,0	1,5	1,4
Industria	0,7	2,9	0,8	1,0	0,7	0,7	2,2	4,6
Construcții	0,6	0,8	2,2	2,9	0,1	0,1	2,9	3,8
Comerț cu ridicata și cu amănuntul	1,6	2,7	3,4	3,4	—	—	5,0	6,1
Hoteluri și restaurante	0,2	0,4	0,1	0,1	—	—	0,3	0,5
Transporturi și comunicații	0,4	0,6	0,5	0,4	—	—	0,9	1,0
Alte servicii	0,8	0,8	0,5	0,3	2,9	2,5	4,2	3,6
Total	4,3	8,2	8,0	8,5	4,7	4,3	17,0	21,0

Contribuția elementelor economiei neobservate la formarea valorii adăugate brute a activităților economice respective

în procente

Activități economice	Ianuarie-martie							
	Sectorul formal		Sectorul informal		Producția gospodăriilor casnice pentru consum propriu		Total	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Agricultura, economia vînatului, silvicultura, pescuitul și piscicultura	0,7	0,5	12,9	11,9	29,8	27,3	43,4	39,7
Industria	4,3	18,5	5,3	6,3	4,6	4,3	14,2	29,1
Construcții	12,9	15,1	46,8	52,0	1,9	1,3	61,6	68,4
Comerț cu ridicata și cu amănuntul	11,0	16,2	23,1	20,6	—	—	34,1	36,8
Hoteluri și restaurante	19,5	29,2	6,2	5,7	—	—	25,7	34,9
Transporturi și comunicații	2,8	4,9	3,9	3,4	—	—	6,7	8,3
Alte servicii	2,5	2,4	1,4	1,0	8,8	8,1	12,7	11,5
Total	5,1	9,6	9,2	9,8	5,5	4,9	19,8	24,3

În perioada de referință, proprietățile publică, privată, mixtă (publică și privată), au contribuit la formarea produsului intern brut respectiv cu 30,2%, 48,4% și 3,9% față de 30,0%, 46,8% și 3,4% în perioada analogică a anului precedent. Majorarea s-a produs în defavoarea proprietăților străină și a întreprinderilor mixte, care s-au diminuat respectiv cu 0,3 și 2,0 puncte procentuale în comparație cu ianuarie-martie 2007.

Formarea produsului intern brut pe forme de proprietate

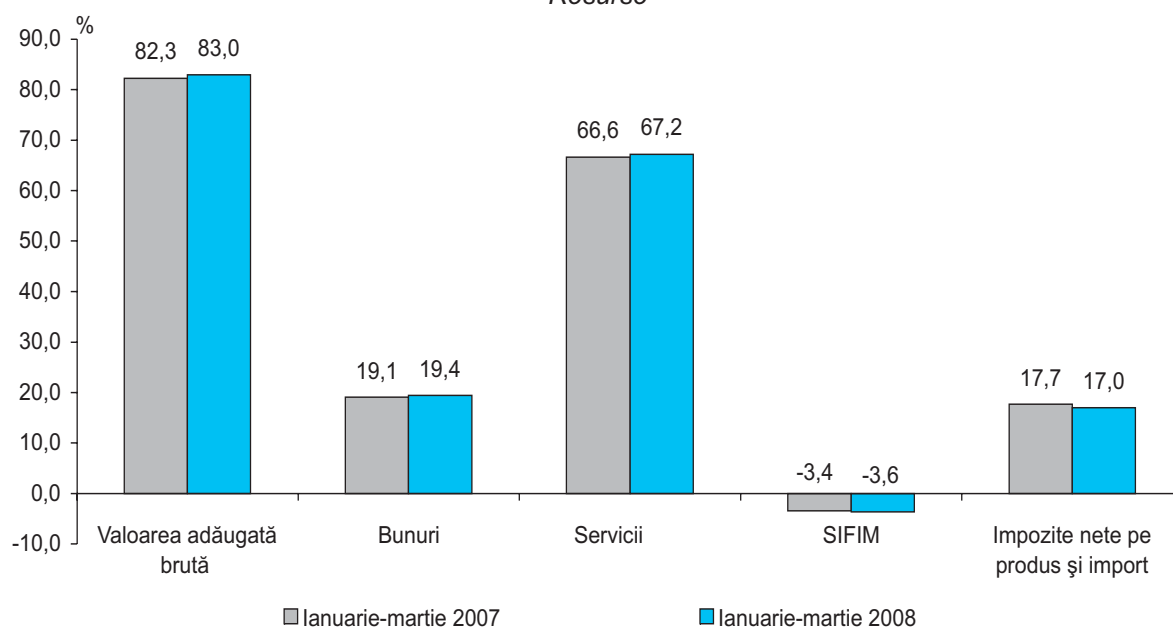
procente

Activități economice	Ianuarie-martie											
	Proprietatea publică		Proprietatea privată		Proprietatea mixtă		Proprietatea străină		Proprietatea întreprinderilor mixte		Total	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Bunuri	1,4	3,1	11,6	11,2	1,6	1,7	1,4	1,2	3,1	2,2	19,1	19,4
Agricultura, economia vînatului, silvicultura, pescuitul și piscicultura	0,1	0,1	3,4	3,5	—	—	—	—	—	—	3,5	3,6
Industria	1,3	3,0	8,2	7,7	1,6	1,7	1,4	1,2	3,1	2,2	15,6	15,8
Servicii	23,7	22,1	27,8	29,8	1,4	1,9	4,1	4,3	9,6	9,1	66,6	67,2
Construcții	0,1	0,1	4,2	5,0	0,1	0,2	0,1	0,3	0,1	0,0	4,6	5,6
Comerț cu ridicata și cu amănuntul	0,1	0,1	11,1	12,4	0,1	0,5	2,1	2,3	1,4	1,1	14,8	16,4
Transporturi și comunicații	6,6	6,1	2,3	2,8	0,2	0,2	0,2	0,1	4,3	3,3	13,6	12,5
Alte servicii	16,9	15,8	10,2	9,6	1,0	1,0	1,7	1,6	3,8	4,7	33,6	32,7
Serviciile intermediarilor financiari indirect măsurate	—	—	-0,4	-0,4	-0,5	-0,5	-0,4	-0,5	-2,1	-2,2	-3,4	-3,6
Valoarea adăugată brută	25,1	25,2	39,0	40,6	2,5	3,1	5,1	5,0	10,6	9,1	82,3	83,0
Impozite nete pe produs și import	4,9	5,0	7,8	7,8	0,9	0,8	1,3	1,1	2,8	2,3	17,7	17,0
Produsul intern brut	30,0	30,2	46,8	48,4	3,4	3,9	6,4	6,1	13,4	11,4	100,0	100,0

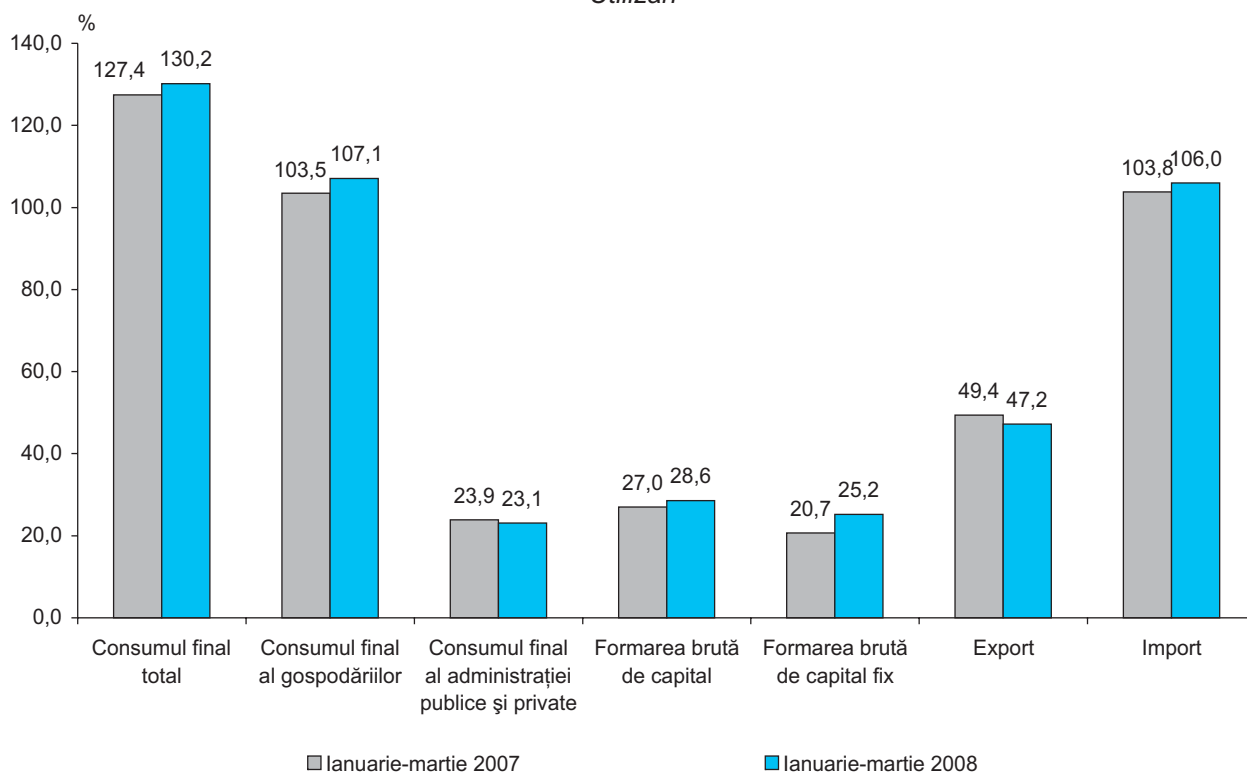

STRUCTURA PRODUSULUI INTERN BRUT

Resurse

Utilizări

III. PRODUCȚIA BUNURILOR ȘI SERVICIILOR

3.1. Industrie

În ianuarie-iunie 2008 întreprinderile industriale de toate formele de proprietate au fabricat producție în valoare de 14104,6 mil. lei în prețuri curente. Indicele volumului producției industriale în raport cu ianuarie-iunie 2007 a constituit (în prețuri comparabile) 104,6%.

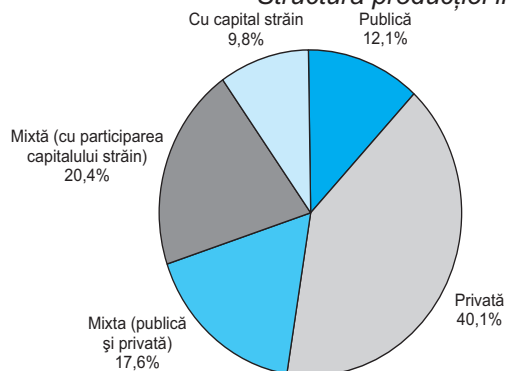
Pe parcursul perioadei de analiză valoarea producției industriale în ansamblu pe țară a evoluat în felul următor:

	2007		2008	
	în prețuri curente, mil. lei	în % față de perioada corespunzătoare a anului 2006	în prețuri curente, mil. lei	în % față de perioada corespunzătoare a anului 2007
ianuarie	1558,5	89,8	1970,4	104,4
ianuarie-februarie	3321,5	86,1	4290,3	109,6
ianuarie-martie	5291,9	88,5	6694,8	107,7
ianuarie-aprilie	7185,1	93,6	8966,6	107,2
ianuarie-mai	9265,2	98,4	11356,1	105,0
ianuarie-iunie	11770,9	99,7	14104,6	104,6

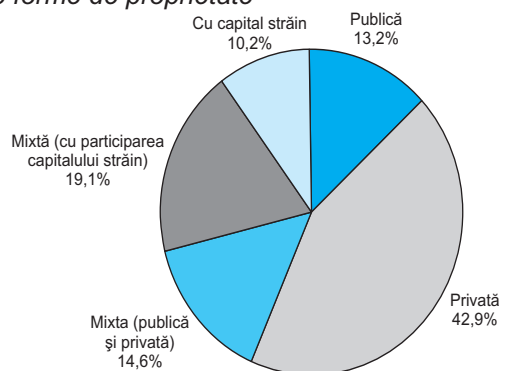
Valoarea și indicii producției industriale în întreprinderile cu genul principal de activitate industrială¹ după forme de proprietate se prezintă în tabelul de mai jos:

	ianuarie-iunie 2007		ianuarie-iunie 2008	
	în prețuri curente, mil. lei	în % față de ianuarie-iunie 2006	în prețuri curente, mil. lei	în % față de ianuarie-iunie 2007
Total	8587,5	99,7	10524,2	104,6
Proprietate publică	1038,5	85,7	1390,8	102,9
Proprietate privată	3444,5	99,2	4514,2	103,0
Proprietate mixtă, fără participare străină	1507,9	109,3	1530,7	103,8
Proprietate străină	842,4	108,2	1076,9	112,2
Proprietatea întreprinderilor mixte cu participarea capitalului străin	1754,2	97,4	2011,6	105,0

Structura producției industriale pe forme de proprietate

Ianuarie-iunie 2007

Ianuarie-iunie 2008

Nivelul producției în întreprinderile cu genul principal de activitate industrială după tipuri de activități se prezintă în tabelul ce urmează:

	Valoarea producției în ianuarie-iunie 2008 (în prețuri curente), mil. lei	Ianuarie-iunie 2008 în % față de ianuarie-iunie 2007	Ponderea în volumul total de producție în ianuarie-iunie 2008 (în prețuri comparabile), %	Gradul de influență a creșterii (descreșterii) producției asupra indicelui general de producție, %
Industrie – total	10524,2	104,6	100,0	+4,6
Industrie extractivă	218,0	105,9	1,7	+0,1
Industrie prelucrătoare	8745,6	104,1	85,2	+3,5
din care:				
Industria alimentară și a băuturilor	4279,0	111,8	36,4	+4,0
producția, prelucrarea și conservarea				
cărnii și a produselor din carne	430,3	112,7	3,4	+0,4

¹ Acestea cuprind întreprinderile industriale cu numărul personalului industrial de 20 și mai multe persoane, cuprinse în cercetare statistică lunară

	Valoarea producției în ianuarie-iunie 2008 (în prețuri curente), mil. lei	Ianuarie- iunie 2008 în % față de ianuarie- iunie 2007	Ponderea în volumul total de producție în ianuarie-iunie 2008 (în prețuri comparabile), %	Gradul de influență a creșterii (descreșterii) producției asupra indiciului general de producție, %
prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor	238,9	102,4	2,4	+0,1
fabricarea produselor lactate	578,9	106,2	4,8	+0,3
fabricarea produselor de morărit	42,8	100,1	0,3	+0,0
fabricarea nutrețurilor gata pentru animale	13,3	81,2	0,1	-0,0
fabricarea pâinii și a produselor de patiserie proaspete	422,4	114,3	3,6	+0,5
fabricarea de cacao, ciocolată și produse zaharoase de cofetărie	215,7	116,2	1,8	+0,3
fabricarea băuturilor alcoolice distilate	262,1	143,7	3,1	+1,0
fabricarea vinului	910,8	159,0	8,3	+3,2
fabricarea apei minerale și a băuturilor răcoritoare	144,3	80,3	1,1	-0,3
Fabricarea produselor de tutun	135,3	74,7	1,3	-0,4
Fabricarea de covoare și preșuri	247,4	103,6	2,1	+0,1
Fabricarea de articole de îmbrăcămîn- te; prepararea și vopsirea blănelor	330,2	87,8	9,9	-1,4
Fabricarea articolelor de voiaj și de marochinărie	32,6	98,0	0,9	-0,0
Fabricarea încălțăminte	96,3	107,4	3,1	+0,2
Prelucrarea lemnului și fabricarea articolelor din lemn	11,8	122,9	0,2	+0,0
Fabricarea hîrtiei și cartonului	216,1	86,3	2,1	-0,4
Edituri, poligrafie și reproducerea materialelor informative	98,9	102,2	1,0	+0,0
Industria chimică	174,5	104,4	1,2	+0,1
Producția de articole din cauciuc și din material plastic	273,2	90,2	2,4	-0,3
Fabricarea sticlei și a articolelor din sticlă	379,5	85,5	3,1	-0,6
Fabricarea produselor finite din metal, exclusiv producția de mașini și utilaje	169,1	92,9	1,5	-0,1
Fabricarea de mașini și echipamente	190,6	94,2	1,6	-0,1
Producția de mobilier	158,6	121,0	1,4	+0,3
Energie electrică și termică	1560,7	108,0	13,1	+1,0

Situația din sectorul industrial al economiei este determinată preponderent de activitatea întreprinderilor din industria prelucrătoare, cărora în ianuarie-iunie 2008 le-au revenit 85,2% din valoarea totală de producție (în prețuri comparabile), obținută la întreprinderile cu activități industriale principale cuprinse în cercetare statistică lunară. Valoarea producției realizate de către aceste întreprinderi s-a majorat cu 4,1% față de ianuarie-iunie 2007.

Industriei alimentare și a băuturilor îi revin 36,4% din valoarea producției industriale în ansamblu și 42,8% din valoarea producției industriei prelucrătoare. Întreprinderile din această ramură au obținut în perioada de raport un volum de producție cu 11,8% mai mare decât în ianuarie-iunie 2007, determinând astfel majorarea producției pe total industrie cu 4,0%.

Întreprinderile de producere a vinului, deținând o pondere de 8,3% în structura producției industriale în ansamblu (în ianuarie-iunie 2007 – 5,5%) au obținut producție de circa 1,6 ori mai mult decât în ianuarie-iunie 2007, ceea ce a determinat majorarea valorii totale a producției cu 3,2%.

Creșterea nivelului producției la întreprinderile cu activități: fabricarea cimentului, varului și ipsosului – cu 24,3%, fabricarea băuturilor alcoolice distilate – cu 43,7%, aprovizionarea cu aburi și apă caldă – cu 15,1%, producția, prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne – cu 12,7%, fabricarea produselor lactate – cu 6,2%, fabricarea de cacao, ciocolată și produse zaharoase de cofetărie – cu 16,2%, producția de aparatură și instrumente medicale, de precizie, optice – cu 24,7% a contribuit la creșterea valorii totale a producției, respectiv, cu 1,4%, cu 1,0%, cu 0,6%, cu 0,4%, cu 0,3%, cu 0,3% și cu 0,3%.

Totodată, diminuarea volumului de producție la întreprinderile cu următoarele activități principale: fabricarea de articole de îmbrăcăminte – cu 12,2%, fabricarea uleiurilor și grăsimilor vegetale și animale – cu 14,7%, fabricarea sticlei și articolelor din sticlă – cu 14,5%, fabricarea berii – cu 17,4%, fabricarea hîrtiei și cartonului – cu 13,7%, fabricarea produselor de tutun – cu 25,3%, fabricarea articolelor din cauciuc și din material plastic – cu 9,8% a cauzat reducerea valorii totale de producție, respectiv, cu 1,4%, cu 0,8%, cu 0,6%, cu 0,5%, cu 0,4%, cu 0,4% și cu 0,3%.

Producția principalelor produse industriale în întreprinderile cu genul principal de activitate industrială se prezintă în următorul tabel:

	Unitatea de măsură	Iunie 2008		Ianuarie-iunie 2008	
		cantitatea	în % față de iunie 2007	cantitatea	în % față de ianuarie- iunie 2007
Industria extractivă					
pietre calcaroase pentru cioplit sau pentru construcții	mii m ³	20,4	93,6	111,3	98,6
alte pietre pentru cioplit sau pentru construcții	- " -	20,1	106,9	82,6	88,5
ghips și anhidrit	mii tone	72,0	88,3	417,9	100,0
piatră de var	- " -	12,3	71,1	39,9	53,4
nisip	mii m ³	62,0	83,1	283,3	115,7
pietriș, prundiș, bolovani și silex	- " -	133,0	103,8	608,5	105,3
Industria alimentară și a băuturilor					
carne, inclusiv subproduse de categoria I	tone	129,4	38,5	815,5	45,5
carne de pasăre	- " -	4,0	57,1	37,0	68,5
mezeluri	- " -	1401,4	112,1	7852,0	121,8
conserve din carne	- " -	90,4	77,8	536,5	130,9
sucuri de legume și fructe	- " -	529,1	44,7	6104,7	55,3
conserve de legume	- " -	10706,1	241,0	11022,3	221,5
fructe prelucrate și conservate	- " -	1043,9	96,4	1630,2	61,3
margarine	- " -	79,5	82,8	907,9	89,9
lapte și frișcă cu conținut de grăsimi <6%	- " -	7408,8	114,9	34479,3	140,4
unt	- " -	515,8	142,2	2062,4	152,2
cașcaval și brânză grase	- " -	261,4	110,7	928,2	114,0
lapte prins, cremă de lapte prins, iaurt, chefir, smântână și alte produse fermentate	- " -	1959,8	85,0	12014,0	99,6
înghețată	- " -	1331,5	80,2	3976,6	85,2
făină	- " -	4201,8	124,8	20912,7	94,3
crupe	- " -	-	0,0	135,5	60,2
nutrețuri gata pentru hrana animalelor	- " -	578,2	68,1	3854,6	75,6
pâine proaspătă	- " -	8570,7	111,6	50475,9	118,0
produse de cofetărie făinoase	- " -	1228,1	90,2	8697,7	97,3
produse de cofetărie zaharoase	- " -	1254,6	136,7	6941,7	112,1
paste făinoase	- " -	291,3	57,3	1851,7	56,1
divin	mii dal	55,0	241,2	404,9	231,9
rachiuri și lichioruri	- " -	102,2	118,6	434,1	85,7
vin spumant	- " -	24,0	92,3	156,8	125,5
vinuri naturale de struguri	- " -	985,9	126,1	5473,9	149,2
vinuri de Porto, Madeira, Sheary, Tokay și altele	- " -	97,0	216,5	486,8	159,4
ape minerale și gazoase	- " -	975,2	52,2	5240,7	82,7
băuturi nealcoolice	- " -	504,2	50,4	3065,3	77,5
Fabricarea produselor de tutun					
tutun fermentat	tone	38,0	20,7	2014,1	83,2
Fabricarea produselor textile					
țesături	mii m ²	0,7	10,9	12,7	61,3
covoare și articole de covor	- " -	433,0	187,7	2435,5	98,2
articole de ciorăpărie	mii per.	71,0	157,8	496,0	112,2
articole tricotate	mii buc.	1078,9	78,7	9411,1	96,0
Fabricarea de articole de îmbrăcăminte					
articole de îmbrăcăminte pentru lucru	mii buc.	422,5	100,3	2596,7	90,7
paltoane, impermeabile, canadiene, pelerine, hanorace	- " -	71,8	85,4	335,8	88,4
costume și completuri	- " -	33,1	73,2	96,7	58,7
sacouri, jachete și blazere	- " -	54,0	145,3	270,7	112,0
pantaloni lungi și scurți, salopete și șorturi	- " -	91,0	41,4	676,6	55,8
rochii și sarafane	- " -	15,8	69,8	160,7	58,2
fuste și fuste-pantaloni	- " -	42,0	104,5	169,2	60,6
cămăși și bluze pentru femei și fete	- " -	88,4	77,8	565,4	92,5
Fabricarea de articole de voiaj și de marochinărie					
cufere, valize, geamantane și articole similare	mii buc.	24,7	103,9	177,7	134,8
genți pentru dame	- " -	5,2	83,2	34,3	86,4
Fabricarea încălțămintei					
încălțămintă	mii per.	226,1	105,1	2057,5	114,8
Prelucrarea lemnului și fabricarea articolelor din lemn					
chereștea	mii m ³	0,1	79,6	1,2	119,6
ferestre și blocuri de uși	mii m ²	0,7	53,5	4,2	90,7
panouri pentru parchete	- " -	3,7	160,4	19,4	169,5

	Unitatea de măsură	Iunie 2008		Ianuarie-iunie 2008	
		cantitatea	în % față de iunie 2007	cantitatea	în % față de ianuarie- iunie 2007
Fabricarea hîrtiei și cartonului					
hîrtii și cartoane ondulate	mil. m ²	0,4	76,5	2,2	50,4
cutii și lăzi din hîrtie sau cartoane ondulate	- " -	2,8	176,4	12,9	128,6
ambalaje din hîrtie sau carton neondulat	tone	182,3	138,2	831,8	97,9
Edituri, poligrafie și reproducerea materialelor informative					
editarea de cărți, broșuri și imprimate similare	mii buc.	176,4	139,1	855,3	93,7
servicii de tipărire a ziarelor și publicațiilor, care apar cel puțin de 4 ori pe săptămînă	mil. ex.	2,3	87,8	15,0	92,6
caiete	mil. buc.	1,2	95,1	5,1	102,0
Industria chimică					
oxigen	mii m ³	55,4	55,4	322,7	56,3
dioxid de carbon	tone	16,8	5,4	800,1	67,5
săpunuri	- " -	54,8	146,8	199,5	128,4
preparate pentru spălat	- " -	10,1	48,5	28,3	35,2
Producția de articole din cauciuc și din material plastic					
tuburi și țevi	tone	140,3	64,3	699,8	74,7
cutii, lăzi, stelaje și articole similare	- " -	35,7	257,5	221,8	123,4
ferestre, uși, vitralii și cadrele acestora	mii m ²	6,0	78,7	27,2	95,4
Producția altor produse din minerale nemetalifere					
oglinzi din sticlă	mii m ²	0,8	117,5	3,6	89,0
borcane de sterilizat	mil. borc. de 0,5 l	13,8	100,0	38,7	49,9
sticle și flacoane din sticlă	mil. buc.	18,9	74,9	145,8	86,1
cărămizi din ceramică pentru construcții	mil. cără- mizi conv.	4,5	91,8	24,1	97,5
ipsos	mii tone	32,9	112,2	183,0	133,3
amestecuri uscate de ghips	- " -	35,7	120,5	186,4	138,1
elemente prefabricate pentru construcții din ciment, beton sau piatră artificială	mii m ³	6,8	93,5	32,9	87,9
Industria metalurgică					
piese turnate din fontă cenușie	tone	125,3	64,4	566,1	61,1
piese turnate din oțel	- " -	3,5	44,7	46,4	87,6
piese turnate din metale neferoase ușoare	- " -	1,1	297,2	3,3	89,7
Fabricarea produselor finite din metal, exclusiv producția de mașini și utilaje					
uși, ferestre și cadrele lor, praguri, pervazuri, din metale feroase	tone	8,6	183,0	40,6	100,2
uși, ferestre și cadrele lor, praguri, pervazuri, din aluminiu	- " -	14,4	78,3	88,7	108,2
Producția și distribuția de energie electrică și termică					
energie electrică	mil. kWh	44,9	87,2	620,6	102,0
energie termică	mii Gcal	37,5	111,4	1379,4	113,6

În ianuarie-iunie 2008 valoarea producției livrate de către întreprinderile cu genul principal de activitate industrială a constituit 10711,9 mil. lei în prețuri curente (în ianuarie-iunie 2007 – 9087,1 mil. lei), din care valoarea producției livrate pe piața externă a constituit 3740,8 mil. lei (34,9%). Veniturile din vânzări, realizate de către întreprinderile nominalizate în perioada de raport s-au cifrat la 13437,6 mil. lei (în ianuarie-iunie 2007 – 11171,5 mil. lei).

Producția industrială, fabricată de către întreprinderile cu genul principal de activitate industrială, pe regiuni de dezvoltare

	Ianuarie-iunie 2007		Ianuarie-iunie 2008		
	în prețuri curente, mil. lei	în % față de ianuarie-iunie 2006	în prețuri curente, mil. lei	în % față de ianuarie-iunie 2007	ponderea în total pe țară, %
Industrie – total	8587,5	99,7	10524,2	104,6	100,0
din care:					
Mun. Chișinău	4867,2	102,2	5732,9	102,8	54,5
Nord	1951,5	106,3	2630,0	106,8	25,0
Centru	1312,8	94,6	1527,4	103,3	14,5
Sud	230,0	69,6	414,1	127,0	3,9
UTA Găgăuzia	226,0	82,7	219,7	102,9	2,1

3.2. Agricultură

Producția globală agricolă în ianuarie-iunie 2008 a marcat în prețuri curente 3641 mil. lei, constituind, conform estimărilor 94,2% (în prețuri comparabile) față de perioada respectivă a anului trecut. Micșorarea producției agricole a fost determinată de descreșterea producției în zootehnie cu 22,1%, în același timp producția în fitotehnie a crescut cu 65,4%.

Fitotehnie. Conform stării la 1 iunie a.c. pentru roada anului 2008 în gospodăriile de toate categoriile s-au semănat 1499,3 mii ha, sau cu 4,3 mii ha (cu 0,3%) mai mult față de anul 2007. Majorarea nesemnificativă a suprafețelor însămînțate se explică prin micșorarea suprafețelor neînsămînțate, care în anul curent au constituit circa 96 mii ha (în a. 2007 – 102 mii ha).

Suprafețele însămînțate și structura lor în gospodăriile de toate categoriile se prezintă prin următoarele date:

	Mii ha		Structura suprafețelor însămînțate, %	
	2008	în % față de 2007	2007	2008
Suprafața însămînțată – total	1499,3	100,3	100,0	100,0
din care:				
Cereale și leguminoase pentru boabe – total	1005,9	103,9	64,7	67,1
din acestea:				
grâu de toamnă și primăvară	412,8	132,1	20,9	27,5
orz de toamnă și primăvară	130,1	103,0	8,4	8,7
porumb pentru boabe	427,5	88,8	32,2	28,5
leguminoase pentru boabe	27,2	69,3	2,6	1,8
Culturi tehnice – total	340,0	93,2	24,4	22,7
din acestea:				
sfeclă de zahăr	24,8	71,8	2,3	1,7
floarea-soarelui	227,0	98,0	15,5	15,1
tutun	2,7	87,2	0,2	0,2
soia	30,4	60,2	3,4	2,0
rapiță de toamnă	49,3	146,2	2,3	3,3
Cartofi, legume de câmp și bostănoase – total	81,7	99,6	5,5	5,4
din acestea:				
cartofi	31,1	87,0	2,4	2,1
legume de câmp	40,4	107,2	2,6	2,7
bostănoase	8,8	125,4	0,5	0,6
Culturi pentru nutreț – total	71,7	89,3	5,4	4,8
din acestea:				
porumb pentru siloz și masă verde	8,0	99,9	0,5	0,5
ierburi perene	57,4	88,9	4,3	3,8
ierburi anuale	3,3	72,6	0,3	0,2

Semănatul din anul curent se caracterizează prin continuarea majorării cotei cerealelor și leguminoaselor boabe în suprafața însămînțată totală, care a constituit 67,1%. Mai esențial au crescut suprafețele de grâu – cu 100,4 mii ha sau cu 32,1%.

În anul curent s-au semănat culturi tehnice cu circa 25 mii ha (cu 7%) mai puțin decât în anul precedent, ceea ce a fost generat de micșorarea suprafețelor de soia cu 20,1 mii ha (cu circa 40%), de sfeclă de zahăr cu 9,8 mii ha (cu 28%), de floarea soarelui – cu 4,6 mii ha (cu 2%). Al optulea an consecutiv continuă să se diminueze suprafețele plantate cu tutun, constituind față de anul 2000 numai 11,5%. Totodată, continuă tendința de majorare a suprafețelor însămînțate cu rapiță de toamnă, ponderea căroră în toată suprafața însămînțată s-a majorat de la 2,3% în 2007 până la 3,3% în 2008.

Suprafețele cu legume de câmp și bostănoase s-au majorat, respectiv cu 7,2% și 25,4%. Totodată, suprafețele cu cartofi s-au micșorat cu 13%. Suprafețele însămînțate cu culturi pentru nutreț s-au micșorat cu 8,6 mii ha (cu 11%), în special suprafața ierburilor perene – cu 7,1 mii ha (cu 11%).

Analiza datelor privind suprafețele însămînțate cu culturi agricole în întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier) cu suprafața terenurilor de 10 ha și peste în profil teritorial denotă, că în majoritatea unităților administrativ-teritoriale suprafața însămînțată totală s-a majorat. Diminuări nesemnificative s-au înregistrat în gospodăriile regiunii de dezvoltare Nord și anume: în raionul Briceni – cu 2,1%, în raionul Ocnița – cu 0,3% și în municipiul Bălți – cu 0,6%.

Suprafețele însămînțate cu culturi cerealiere și leguminoase pentru boabe – total s-au majorat în toate regiunile de dezvoltare ale țării și anume în municipiul Chișinău – cu 18%, Nord – cu 12%, Centru – cu 11%, Sud – cu 8% și UTA Găgăuzia – cu 3%, în total pe întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier) cu suprafața terenurilor de 10 ha și peste aceste suprafețe s-au majorat cu 10%.

Semănăturile culturilor tehnice s-au micșorat în toate regiunile de dezvoltare ale țării. Așadar, în mun. Chișinău suprafețele însămînțate cu culturi tehnice au scăzut cu 30%, în regiunea de dezvoltare Nord – cu 5%, în regiunea de dezvoltare Centru – cu 4%, UTA Găgăuzia – cu circa 2%, iar în regiunea de dezvoltare Sud aceste suprafețe s-au majorat cu 2%. Totodată, suprafețele însămînțate cu rapiță de toamnă s-au majorat în toate regiunile de dezvoltare ale țării: Sud – cu 93%, Centru – cu 70%, Nord – cu 30% și UTA Găgăuzia – cu 29%, municipiul Chișinău – cu 2%.

Suprafețele cu cartofi s-au diminuat în majoritatea regiunilor de dezvoltare: în UTA Găgăuzia – cu 80%, în regiunea de dezvoltare Sud – cu 74%, în regiunea de dezvoltare Centru – cu circa 43% și în municipiul Chișinău – cu 37%. Totodată, în regiunea de dezvoltare Nord aceste suprafețe au crescut cu 30%.

Suprafețele ocupate cu legume de câmp s-au majorat în majoritatea regiunilor de dezvoltare a țării, din care esențial în municipiul Chișinău – de 2,1 ori, în regiunea de dezvoltare Sud – cu 22%, în regiunea de dezvoltare Nord – cu 10%. Excepție fac UTA Găgăuzia și regiunea de dezvoltare Centru, unde aceste suprafețe s-au diminuat corespunzător cu 30% și cu 6%.

Suprafețele însămânțate cu culturi pentru nutreț s-au micșorat în toate regiunile de dezvoltare și mun. Chișinău, cu excepția UTA Găgăuzia unde acestea s-au majorat cu 16%.

Zootehnie. Producția animală pe principalele tipuri, conform estimărilor, se caracterizează prin următoarele date:

	Ianuarie-iunie 2008		
	total	în % față de ianuarie-iunie 2007	ponderea (în % față de total)
Producția (creșterea) vitelor și păsărilor (în masă vie) – total, mii tone	45,3	72,6	100,0
din care:			
întreprinderile agricole	11,1	98,0	24,5
gospodăriile populației și cele țărănești (de fermier)	34,2	66,9	75,5
Lapte– total, mii tone	234,9	83,3	100,0
din care:			
întreprinderile agricole	8,3	80,9	3,5
gospodăriile populației și cele țărănești (de fermier)	226,6	83,4	96,5
Ouă – total, mil. buc.	274,5	84,4	100,0
din care:			
întreprinderile agricole	108,6	82,3	39,6
gospodăriile populației și cele țărănești (de fermier)	165,9	85,8	60,4

În perioada de raport, comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent, în gospodăriile de toate categoriile producția (creșterea) vitelor și păsărilor s-a micșorat cu 27,4%, producția laptelui – cu 16,7% și ouălor – cu 15,6%. Cea mai mare parte a producției animale se produce în gospodăriile populației și gospodăriile țărănești (de fermier): producția laptelui – 96,5%, creșterea vitelor și păsărilor – 75,5%, producția de ouă – 60,4%.

Efectivul de animale pe principalele tipuri se prezintă astfel:

	La 1 iulie 2008		Ponderea (în % față de total)
	mii capete	în % față de 1 iulie 2007	
Bovine – total	231,7	77,9	100,0
din care:			
întreprinderile agricole	14,5	78,3	6,2
gospodăriile populației și cele țărănești (de fermier)	217,2	77,8	93,8
din ele vaci – total	171,7	83,0	100,0
din care:			
întreprinderile agricole	5,8	84,1	3,4
gospodăriile populației și cele țărănești (de fermier)	165,9	83,0	96,6
Porcine – total	271,3	50,4	100,0
din care:			
întreprinderile agricole	58,6	90,2	21,6
gospodăriile populației și cele țărănești (de fermier)	212,7	44,9	78,4
Ovine și caprine – total	874,3	91,3	100,0
din care:			
întreprinderile agricole	34,8	86,7	4,0
gospodăriile populației și cele țărănești (de fermier)	839,5	91,5	96,0
Păsări (întreprinderile agricole)	2668,8	95,0	x

În sectorul individual s-a concentrat 93,8% din efectivul total de bovine (inclusiv 96,6% din vaci), 78,4% de porcine, 96,0% de ovine și caprine. În semestrul I 2008, atât în gospodăriile populației și țărănești (de fermier), cât și în întreprinderile agricole, a avut loc micșorarea efectivului de vite și păsări, care a influențat negativ producția animală.

În perioada de raport volumul de creștere a vitelor și păsărilor s-a majorat în gospodăriile agricole din regiunile de dezvoltare Sud – cu 33% și Nord – cu 6%. Totodată, s-a redus producția de creștere a vitelor și păsărilor din municipiul Chișinău – cu 56%, UTA Găgăuzia – cu 10% și regiunea de dezvoltare Centru – cu 2%. Volumul de vânzare a vitelor și păsărilor a crescut în regiunile de dezvoltare Nord – cu 12%, Centru – cu 24% și Sud – de 1,7 ori. Totodată, scăderi ale vânzărilor s-au înregistrat în gospodăriile agricole ale UTA Găgăuzia – cu 53% și municipiul Chișinău – cu 19%.

În întreprinderile agricole, în ianuarie-iunie 2008 față de perioada respectivă a anului 2007, s-a înrăutățit păstrarea efectivului de porcine, ovine și caprine. Nivelul mortalității porcinelor a constituit 6,4% (în semestrul I 2007 – 6,2%), mai accentuat în gospodăriile agricole din regiunea de dezvoltare Centru – 8,6% (4,7%). Nivelul mortalității ovinelor și caprinelor a înregistrat 3,9% (în semestrul I 2007 – 3,5%). În gospodăriile din regiunea de dezvoltare Sud, unde este concentrat 39% din efectivul ovinelor și caprinelor, nivelul mortalității a constituit 3,4% (în semestrul I 2007 – 2,4%). Nivelul de mortalitate a bovinelor a scăzut și a constituit 2,1% (în semestrul I 2007 – 2,2%). Totodată, în raioanele din regiunile de dezvoltare Centru și Sud nivelul mortalității a crescut și a constituit, corespunzător, 1,2% (1,1%) și 2,8% (2,6%).

În perioada de raport volumul producției de lapte de vacă s-a micșorat cu 20% față de perioada respectivă a anului trecut, atât din cauza diminuării efectivului mediu de vaci cu 15%, cât și scăderii productivității acestora cu 5%. Descreșterea producției de lapte s-a înregistrat în întreprinderile agricole din toate regiunile de dezvoltare: Nord – cu 16%, Centru – cu 21%, Sud – cu 25%, UTA Găgăuzia – cu 6% și municipiul Chișinău – cu 42%.

Micșorarea efectivului găinilor-ouătoare în întreprinderile agricole a generat diminuarea volumului producției de ouă de găină cu 18%.

3.3. Investiții în capital fix

În ianuarie-iunie 2008 volumul investițiilor în capital fix a constituit 5516,5 mil. lei (în prețuri curente), fiind în creștere cu 12,3% față de perioada respectivă a anului precedent.

Evoluția indicatorilor principali ai activității investiționale se prezintă astfel:

	Realizări, mil. lei	ianuarie-iunie 2008 în % față de ianuarie-iunie 2007
Investiții în capital fix – total	5516,5	112,3
din care, lucrări de construcții-montaj	3061,7	105,1

Lucrările de construcții-montaj în volumul total al investițiilor în ianuarie-iunie curent au constituit 55,5%. Comparativ cu ianuarie-iunie 2007 acest volum s-a majorat cu 5,1% (în prețuri comparabile).

Analiza structurii investițiilor în capital fix pe forme de proprietate demonstrează, că intensificarea activității investiționale a fost determinată, în temei, de întreprinderile din sectorul nestatal al economiei. Acestor agenți economici le revine 77,2% din volumul total al investițiilor în capital fix însușite, 71,0% din lucrările de construcții-montaj efectuate și 87,0% din casele de locuit date în folosință.

Structura investițiilor în capital fix pe forme de proprietate în ianuarie-iunie 2008 se prezintă după cum urmează:

	Realizări, mil. lei	În % față de:	
		ianuarie-iunie 2007	total
Investiții în capital fix – total	5516,5	112,3	100,0
din care, pe forme de proprietate:			
Publică	1257,8	90,2	22,8
Privată	2190,1	115,8	39,7
Mixtă (publică și privată), fără participare străină	99,3	49,3	1,8
Străină	788,9	147,3	14,3
A întreprinderilor mixte	1180,5	132,8	21,4

În perioada de raport, sursele principale de finanțare a activității investiționale rămân a fi mijloacele proprii ale agenților economici și populației (53,4%) și investițiile străine (21,3%). Mijloacele bugetare au constituit 12,8% din volumul total al mijloacelor însușite.

Structura investițiilor în capital fix pe surse de finanțare în ianuarie-iunie 2008 se caracterizează prin următoarele date:

	Realizări, mil. lei	În % față de:	
		ianuarie-iunie 2007	total
Investiții în capital fix – total	5516,5	112,3	100,0
din care, finanțate din contul:			
bugetului de stat	606,8	131,8	11,0
bugetelor unităților administrativ-teritoriale	99,3	76,9	1,8
mijloacelor proprii	2945,8	103,5	53,4
mijloacelor investitorilor străini	1175,0	132,2	21,3
altor surse	689,6	117,3	12,5

În structura specifică a investițiilor în capital fix cota majoritară a investițiilor a fost orientată spre procurarea mașinilor, utilajului și mijloacelor de transport, care a constituit 39,4% din volumul total al investițiilor însușite sau cu 3,4 puncte procentuale mai mult decât în perioada respectivă a anului precedent. Totodată, cota investițiilor la construcția clădirilor de locuit, clădirilor (cu excepția de locuit) și edificiilor s-a micșorat

respectiv cu 2,6 și 2,7 puncte procentuale față de perioada respectivă a anului precedent și a constituit respectiv 20,5% și 29,8% din volumul total al mijloacelor însușite.

Structura specifică a investițiilor în capital fix în ianuarie-iunie 2008 se prezintă astfel:

	Realizări, mil. lei	În % față de total	Informativ: ianuarie-iunie 2007 în % față de total
Investiții în capital fix – total	5516,5	100,0	100,0
din care:			
clădiri de locuit	1130,9	20,5	23,1
clădiri (exclusiv de locuit) și edificii	1643,9	29,8	32,5
utlaje și mașini	1837,0	33,3	28,9
mijloace de transport	336,5	6,1	7,1
alte	568,2	10,3	8,4

Datele privind volumul investițiilor în capital fix și lucrărilor de construcții-montaj realizate în ianuarie-iunie 2008, în profil teritorial, se prezintă după cum urmează:

	Investiții în capital fix		Lucrări de construcții-montaj	
	realizări, mil. lei	în % față de ianuarie-iunie 2007	realizări, mil. lei	în % față de ianuarie-iunie 2007
Total	5516,5	112,3	3061,7	105,1
din care:				
mun. Chișinău	2795,0	109,1	1627,7	97,4
NORD	805,2	106,8	332,3	94,7
mun. Bălți	309,2	119,6	140,1	93,1
Briceni	49,4	101,3	12,2	45,3
Dondușeni	15,4	112,4	8,7	97,0
Drochia	46,6	102,0	16,0	81,0
Edineț	59,2	71,4	21,8	170,6
Fălești	30,2	115,2	14,8	127,6
Florești	50,0	107,0	23,5	78,8
Glodeni	22,7	97,8	9,8	104,4
Ocnita	27,2	88,2	16,1	69,7
Rîșcani	43,8	196,3	18,0	183,8
Sîngerei	32,4	89,2	14,0	63,1
Soroca	119,0	100,6	37,2	143,5
CENTRU	723,3	97,0	378,4	93,4
Anenii Noi	62,8	101,0	26,7	139,2
Călărași	35,2	67,0	22,3	69,3
Criuleni	25,0	de 2,6 ori	12,7	196,3
Dubăsari	50,3	de 2,9 ori	38,8	de 10,5 ori
Hîncești	52,6	72,4	22,9	44,9
Ialoveni	100,2	95,5	50,5	130,8
Nisporeni	15,0	20,1	13,8	20,1
Orhei	48,7	73,6	39,6	98,0
Rezina	142,2	152,4	33,1	de 4,0 ori
Strășeni	110,3	122,8	68,8	94,7
Șoldanești	8,1	36,9	3,9	22,6
Telenești	15,9	123,0	10,5	134,5
Ungheni	57,0	83,9	34,9	89,4
SUD	625,4	173,9	415,0	196,3
Basarabeasca	10,3	74,4	4,5	59,9
Cahul	334,3	de 3,7 ori	295,7	de 5,7 ori
Cantemir	36,9	163,2	12,3	125,0
Căușeni	71,9	155,2	19,5	94,6
Cimișlia	32,1	56,4	22,7	47,5
Leova	20,9	61,5	8,0	39,5
Ștefan Vodă	70,7	103,3	39,3	94,7
Taraclia	48,3	185,4	13,1	110,0
UTA GĂGĂUZIA	90,1	131,8	44,5	108,3

În perioada de raport din contul tuturor surselor de finanțare au fost date în folosință 2,1 mii apartamente cu suprafața totală de 235,8mii m², ceea ce reprezintă 97,4% față de nivelul ianuarie-iunie 2007.

Construcția de locuințe a fost realizată, în principal, de agenții economici din sectorul nestatal, constituind 87,0% din volumul total al caselor de locuit date în folosință.

Darea în folosință a locuințelor pe forme de proprietate în ianuarie-iunie 2008 se caracterizează prin următoarele date:

	Numărul apartamentelor construite, unități	Suprafața totală a apartamentelor date în folosință		
		mii m ²	în % față de:	
			ianuarie-iunie 2007	total
S-au construit – total	2145	235,8	97,4	100,0
din care, pe forme de proprietate:				
Publică	405	30,6	-	13,0
Privată	1692	198,4	93,8	84,1
din aceasta, beneficiari individuali	941	132,4	84,0	56,1
A întreprinderilor mixte	48	6,8	66,8	2,9

Cel mai mare volum al construcțiilor de locuințe s-a realizat în municipiul Chișinău, unde au fost date în folosință 184,3 mii m² de suprafață totală a caselor de locuit, ceea ce a constituit 78,2% din volumul total al locuințelor date în folosință.

În ianuarie-iunie 2008 au fost date în folosință: rețele de gaze naturale cu lungimea de 89,3 km, apeducte cu lungimea de 21,7 km, întreprinderi de comerț cu suprafața comercială de 8,1 mii m², întreprinderi de alimentație publică cu 125 locuri și altele.

Activitatea în antrepriză. În ianuarie-iunie 2008 organizațiile în antrepriză au efectuat lucrări de construcții-montaj în valoare de 2218,7 mil. lei (în prețuri curente), ceea ce reprezintă 90,0% față de nivelul ianuarie-iunie 2007. Volumul principal de lucrări a fost realizat de către agenții economici cu forma de proprietate privată, care au executat lucrări în antrepriză în sumă de 1740,0 mil. lei (78,4% din volumul total al lucrărilor în antrepriză executate) sau 83,5% față de perioada respectivă a anului precedent.

Evoluția și structura lucrărilor în antrepriză pe forme de proprietate ale organizațiilor-executante în ianuarie-iunie 2008 se prezintă astfel:

	Numărul organizațiilor în antrepriză, unități	Realizări, mil. lei	În % față de:		Volumul lucrărilor în antrepriză executate în medie pe o organizație, mii lei
			ianuarie-iunie 2007	total	
Total	825	2218,7	90,0	100,0	2689,3
din care, pe forme de proprietate:					
Publică	31	113,6	131,3	5,1	3663,2
Privată	726	1740,0	83,5	78,4	2396,8
Mixtă (publică și privată), fără participare străină	49	216,5	134,0	9,8	4418,4
Străină	10	118,4	190,3	5,3	11840,0
A întreprinderilor mixte	9	30,2	38,2	1,4	3355,8

Datele privind structura lucrărilor în antrepriză executate în ianuarie-iunie 2008 se prezintă după cum urmează:

	Realizări, mil. lei	În % față de:	
		ianuarie-iunie 2007	total
Volumul lucrărilor în antrepriză executate – total	2218,7	90,0	100,0
din care:			
construcții noi, reconstrucții, extinderea întreprinderilor în funcțiune	1750,8	90,9	78,9
reparații capitale	309,0	77,9	13,9
reparații curente	159,0	107,8	7,2

În structura lucrărilor executate predomină efectuarea lucrărilor la construcții noi, realizate în volum de 1750,8 mil. lei, ponderea căroră în volumul total al lucrărilor executate a constituit 78,9%, reparațiilor capitale și curente le-au revenit 21,1% din volumul total al lucrărilor în antrepriză executate.

Circa 74% din volumul total al lucrărilor de construcții-montaj au fost executate de organizațiile în antrepriză din municipiul Chișinău.

3.4. Transporturi

În ianuarie-iunie 2008 întreprinderile de transport feroviar, auto¹, fluvial și aerian au transportat mărfuri în volum de 8797,8 mii tone, nivel superior celui realizat în perioada corespunzătoare din anul 2007 cu 14,9%. Majorarea a fost determinată de sporirea volumelor de mărfuri transportate cu mijloacele de transport auto (+31,5%) și feroviar (+9,7%), pe când în transportul fluvial și aerian s-au înregistrat diminuări respectiv, cu 14,9% și 19,2%.

Tendențe similare au fost caracteristice și pentru parcursul mărfurilor, care s-a majorat cu 13,1% în raport cu ianuarie-iunie 2007 pe seama sporirii acestuia în transportul auto (+19,1%) și feroviar (+10,2%).

Volumul de mărfuri transportate și parcursul mărfurilor, pe moduri de transport, în ianuarie-iunie 2008, se prezintă după cum urmează:

	Mărfuri transportate		Parcursul mărfurilor	
	mii tone	în % față de ianuarie-iunie 2007	mil. tone-km	în % față de ianuarie-iunie 2007
Total pe întreprinderi de transport	8797,8	114,9	2527,2	113,1
din care:				
feroviar	6209,5	109,7	1642,5	110,2
auto ¹	2523,7	131,5	883,8	119,1
fluvial	64,2	85,1	0,25	87,3
aerian	0,42	80,8	0,6	85,1

În ianuarie-iunie 2008 întreprinderile de transport auto¹ au transportat 2523,7 mii tone de mărfuri, sau cu 604,4 mii tone (+31,5%) mai mult, comparativ cu perioada similară din anul 2007. Ponderea cea mai considerabilă în volumul total de mărfuri transportate revine întreprinderilor din municipiul Chișinău (62,0%).

Volumul de mărfuri transportate și parcursul mărfurilor cu transportul auto, pe regiuni de dezvoltare, în ianuarie-iunie 2008, se prezintă astfel:

	Mărfuri transportate		Parcursul mărfurilor	
	mii tone	în % față de ianuarie-iunie 2007	mil. tone-km	în % față de ianuarie-iunie 2007
Total pe întreprinderi de transport auto¹	2523,7	131,5	883,8	119,1
din care, pe regiuni de dezvoltare:				
mun. Chișinău	1564,2	131,3	568,9	118,5
Nord	326,2	130,6	93,1	119,7
Centru	551,7	135,6	141,4	117,6
Sud	60,7	109,4	64,1	123,2
UTA Găgăuzia	20,9	135,7	16,4	138,5

În structura mărfurilor încărcate în vagoane la stațiile de cale ferată din țară, în ianuarie-iunie 2008, ponderi mai mari s-au înregistrat la următoarele mărfuri: materiale de construcție (27,2%), ciment (26,7%) și metale feroase (23,1%).

În transportul feroviar s-a diminuat durata medie de staționare în stațiile tehnice a vagoanelor de marfă în tranzit, de la 23,80 ore în ianuarie-iunie 2007 la 21,53 ore în ianuarie-iunie 2008, durata medie de rotație a vagoanelor de marfă respectiv – de la 4,54 zile la 4,14 zile și durata medie de staționare a vagoanelor de marfă la operațiile de încărcare-descărcare respectiv – de la 29,32 ore la 29,21 ore.

Transportarea gazului prin conducte magistrale

	Ianuarie-iunie 2008		Informativ: ianuarie-iunie 2007 în % față de ianuarie-iunie 2006
	mil. m ³	în % față de ianuarie-iunie 2007	
Total	13416,9	103,8	107,7
din care, în tranzit	12730,4	103,9	109,7

În ianuarie-iunie 2008, comparativ cu perioada corespunzătoare din anul 2007 s-a majorat numărul de pasageri transportați cu transportul public (+4,2%). Creșterea s-a realizat pe seama majorării numărului de pasageri transportați cu autobuze și microbuze (+7,9%), troleibuze (+1,7%), taximetre (+46,2%), transportul feroviar (+2,3%) și aerian (+12,3%).

¹ Inclusiv întreprinderile cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări auto de mărfuri contra plată și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate

Numărul pasagerilor transportați și parcursul pasagerilor, pe moduri de transport public, în ianuarie-iunie 2008, se prezintă astfel:

	Pasageri transportați		Parcursul pasagerilor	
	mii pasageri	în % față de ianuarie-iunie 2007	mil. pasageri-km	în % față de ianuarie-iunie 2007
Total	166208,7	104,2	2137,3	110,0
din care cu:				
transportul feroviar	2789,2	102,3	230,3	104,7
autobuze și microbuze	55914,9	107,9	1265,6	111,3
transportul fluvial	48,0	87,6	0,1	87,6
transportul aerian	207,6	112,3	277,5	114,3
taximetre	2327,8	146,2	44,9	148,5
troleibuze	104921,2	101,7	318,9	101,6

În ianuarie-iunie 2008 cu autobuze și microbuze au fost transportați 55,9 mil. pasageri, cu 7,9% mai mult decât în aceeași perioadă din anul 2007. Din numărul total de pasageri transportați cu autobuze și microbuze 59,7% au fost transportați de agenții economici din municipiul Chișinău.

Numărul pasagerilor transportați și parcursul pasagerilor cu autobuze și microbuze, pe regiuni de dezvoltare, în ianuarie-iunie 2008, se prezintă astfel:

	Pasageri transportați		Parcursul pasagerilor	
	mii pasageri	în % față de ianuarie-iunie 2007	mil. pasageri-km	în % față de ianuarie-iunie 2007
Total	55914,9	107,9	1265,6	111,3
din care, pe regiuni de dezvoltare:				
mun. Chișinău	33356,3	109,4	679,1	109,5
Nord	11791,2	99,3	273,2	113,4
Centru	6435,2	104,1	213,6	109,1
Sud	3873,8	134,3	85,9	126,3
UTA Găgăuzia	458,4	113,0	13,7	113,9

3.5. Comunicații

Servicii de comunicații. În ianuarie-iunie 2008, comparativ cu perioada similară din anul 2007, s-a înregistrat majorarea numărului de convorbiri telefonice internaționale prin rețeaua telefonică fixă (+1,3%) și diminuarea numărului de convorbiri interurbane (naționale) (-16,3%).

În perioada de referință a sporit numărul de expedieri a coletelor poștale cu 19,4%, corespondenței poștale și telegramelor – cu câte 1,7%. Totodată, s-a diminuat numărul de ziare și reviste distribuite prin poștă (-11,3%), mandate poștale și telegrafice (-10,2%).

Numărul mandatelor de pensii, subvenții și indemnizații distribuite prin oficiile poștale s-a menținut la nivelul înregistrat în ianuarie-iunie 2007.

Volumul serviciilor pe tipuri de comunicații se prezintă astfel:

	Ianuarie-iunie 2008		Informativ: ianuarie-iunie 2007 în % față de ianuarie-iunie 2006
	mii unități	în % față de ianuarie-iunie 2007	
Expedieri poștale (trafic de ieșire):			
ziare și reviste (abonamente și vânzare cu bucată)	13784,4	88,7	108,0
corespondență	19947,6	101,7	102,9
colete	14,1	119,4	99,9
mandate poștale și telegrafice	61,9	89,8	88,8
Telegrama expediate	42,3	101,7	85,3
Mandate pensii, subvenții și indemnizații plătite	3992,6	100,0	99,3
Convorbiri telefonice prin rețeaua telefonică fixă:			
interurbane (naționale)	151592	83,7	102,1
internaționale	23954	101,3	142,2
Conectări telefonice prin rețeaua telefonică fixă, mii ore:			
interurbane (naționale)	5428,4	94,3	111,3
internaționale	1264,3	108,9	153,9

Mijloace de telefonie fixă. La 30 iunie 2008 numărul posturilor telefonice principale existente în rețeaua publică a fost de 1065,5 mii unități, din care 959,8 mii unități la domiciliu (respectiv, cu 8,6 mii și 7,0 mii unități mai mult decât la 31 decembrie 2007).

Numărul posturilor telefonice principale existente în rețeaua publică se prezintă după cum urmează:

	Existent la 30.06.2008	În % față de 30.06.2007	Informativ: 30.06.2007 în % față de 30.06.2006
Posturi telefonice principale în rețeaua publică – total, mii unități	1065,5	104,5	108,3
din care:			
rețeaua urbană	585,0	102,2	103,7
rețeaua rurală	480,5	107,4	114,8
Posturi telefonice principale la domiciliu în rețeaua publică – total, mii unități	959,8	104,5	108,7
din care:			
rețeaua urbană	495,8	102,0	103,7
rețeaua rurală	464,0	107,3	115,0

3.6. Turism

3.6.1. FRECVENTAREA STRUCTURILOR DE CAZARE TURISTICĂ COLECTIVĂ

În ianuarie-martie 2008 capacitatea de cazare turistică în funcțiune a structurilor de cazare turistică colective a constituit 595,7 mii locuri-zile, micșorându-se cu 0,9% în raport cu perioada corespunzătoare din anul 2007. În totalul capacității de cazare turistică în funcțiune, hotelurile și motelurile dețineau o pondere de 41,7%, structurile de întremare – 27,6%, structurile de odihnă – 13,7%, căminele pentru vizitatori – 9,3%, pensiunile turistice și agroturistice – 7,7%.

Structurile de cazare turistică colective în ianuarie-martie 2008 au fost frecventate de 42,0 mii turiști, cu 3,3% mai puțin față de aceeași perioadă din anul 2007.

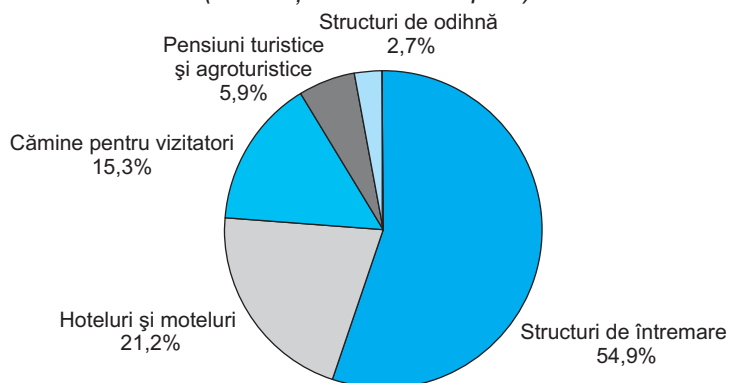
Numărul de turiști sosiți în structurile de cazare turistică colective se prezintă astfel:

	Ianuarie-martie 2008		Ianuarie-martie 2008 în % față de ianuarie-martie 2007	
	turiști	din care, nerezidenți	turiști	din care, nerezidenți
Total	42016	14589	96,7	103,6
din care:				
Hoteluri și moteluri	24608	12776	106,8	98,0
Pensiuni turistice și agroturistice	2261	1121	133,2	134,3
Cămine pentru vizitatori	5748	492	52,6	de 3,9 ori
Structuri de întremare	8439	83	112,2	de 2,4 ori
Structuri de odihnă	960	117	de 3,4 ori	de 2,5 ori

Ponderi mai însemnate în numărul total al turiștilor străini cazați în structurile de cazare colective le-a revenit turiștilor sosiți din România (21,0%), Ucraina (12,6%), Federația Rusă (9,5%), Turcia (9,4%), Italia (6,8%), Germania (5,1%) și S.U.A. (4,8%).

Numărul de înnoptări ale turiștilor în structurile de cazare turistică colective în ianuarie-martie 2008 a fost de 218,0 mii și s-a majorat față de perioada similară din anual 2007 cu 7,0 mii (+3,3%).

Înnoptări în structurile de cazare turistică colective, pe tipuri de structuri, în ianuarie-martie 2008 (în % față de total înnoptări)

În ianuarie-martie 2008 indicele total de utilizare netă a capacității de cazare turistică colective în funcțiune a constituit 36,6%, la structuri de întremare – 72,9%, cămine pentru vizitatori – 60,3%, pensiuni turistice și agroturistice – 28,0 %, hoteluri și moteluri – 18,6 % și la structuri de odihnă – 7,3%.

Durata medie a șederii pe total structuri de cazare colective în ianuarie-martie 2008 a fost de 6,2 zile, la structuri de întremare – 15,2 zile, structuri de odihnă – 7,2 zile, cămine pentru vizitatori – 6,8 zile, pensiuni turistice și agroturistice – 6,7 zile, hoteluri și moteluri – 2,9 zile.

3.6.2. TURISMUL ORGANIZAT DE AGENȚIILE DE TURISM ȘI TUROPERATORI

În ianuarie-martie 2008 agențiile de turism și turoperatorii au acordat servicii turistice la 17,1 mii turiști și excursioniști, cu 4,9% mai mult decât în perioada similară din anul 2007.

Numărul de turiști și excursioniști străini care au vizitat Republica Moldova și au beneficiat de serviciile agențiilor de turism și turoperatorilor, în ianuarie-martie 2008, s-a cifrat la 865, din care 49,5% au sosit în scopuri de afaceri și profesionale, 45,4 % – de odihnă, recreere și agrement și 5,1% – de tratament.

Numărul de turiști și excursioniști care au plecat în străinătate, prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor, în ianuarie-martie 2008, a totalizat 7659, cu 4,6% mai puțin comparativ cu perioada corespunzătoare din anul 2007. Majoritatea cetățenilor moldoveni au plecat în străinătate în scopuri de odihnă, recreere, agrement și tratament (95,6%).

Numărul de turiști și turiști-zile, după scopul vizitelor, se prezintă după cum urmează:

	Ianuarie-martie 2008		Ianuarie-martie 2008 în % față de ianuarie-martie 2007	
	turiști ¹	turiști-zile	turiști ¹	turiști-zile
Total	17117	129413	104,9	98,3
Turism receptor (primirea cetățenilor străini în Republica Moldova) – total	865	3181	66,9	76,4
din care în scopuri:				
de odihnă, recreere și agrement	393	937	55,2	48,1
de afaceri și profesionale	428	1558	80,0	105,6
de tratament	44	686	95,7	92,7
Turism emițător (deplasarea rezidenților Republicii Moldova în străinătate) – total	7659	42935	95,4	95,4
din care în scopuri:				
de odihnă, recreere și agrement	6986	36767	108,9	105,9
de afaceri și profesionale	322	1391	62,2	59,2
de tratament	337	4747	110,1	107,6
alte scopuri	14	30	1,8	0,9
Turism intern (deplasarea rezidenților Republicii Moldova în interiorul țării, în scop turistic)	8593	83297	122,8	101,0

Numărul turiștilor străini care au vizitat Republica Moldova și turiștilor moldoveni care au plecat în străinătate, prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor, în ianuarie-martie 2008, pe țări, se prezintă astfel:

	Turiști ¹ străini sosiți în țară		Turiști ¹ moldoveni plecați în străinătate	
	total	în % față de total	total	în % față de total
Total	865	100,0	7659	100,0
din care:				
România	158	18,3	2980	38,9
Federația Rusă	141	16,3	349	4,6
Italia	109	12,6	31	0,4
Tunisia	92	10,6	6	0,1
Ucraina	51	5,9	1213	15,8
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	50	5,8	9	0,1
S.U.A.	39	4,5	6	0,1
Germania	33	3,8	23	0,3
Franța	31	3,6	181	2,4
Olanda	22	2,5	33	0,4
Israel	10	1,2	32	0,4
Spania	10	1,2	7	0,1
Bulgaria	9	1,0	904	11,8
Turcia	8	0,9	304	4,0
Grecia	7	0,8	162	2,1
Ungaria	6	0,7	33	0,4
Republica Cehă	3	0,4	137	1,8
Egipt	-	-	627	8,2
Alte țări	86	9,9	622	8,1

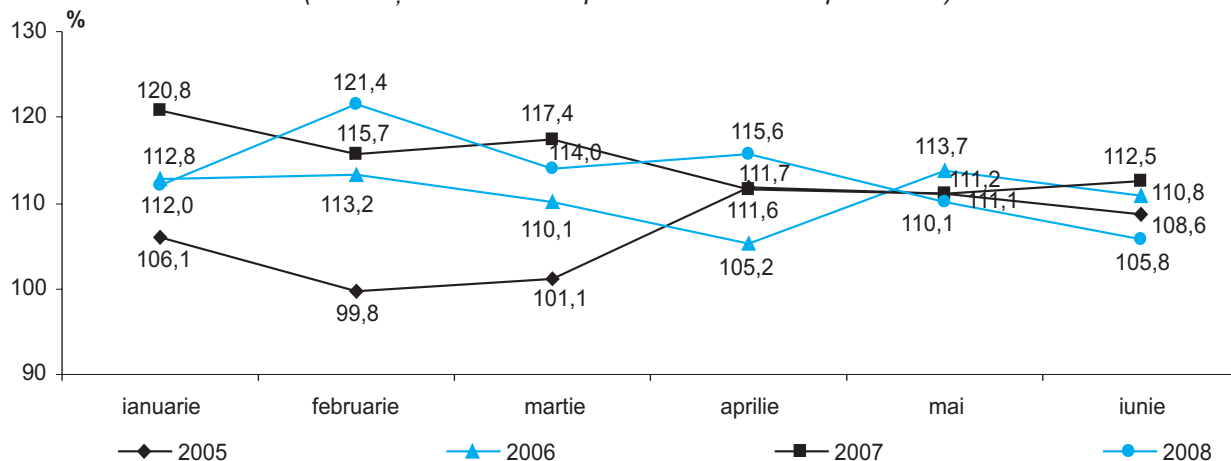
¹ Inclusiv excursioniști

3.7. Comerț cu amănuntul și servicii cu plată prestate populației

Constituind principala sursă de formare a consumului final al populației, **vânzările de mărfuri cu amănuntul** prin unitățile comerciale în luna iunie 2008 au însumat 1741,4 mil. lei, marcînd în termeni reali o creștere de 0,9% față de luna precedentă și cu 5,8% – comparativ cu luna iunie 2007.

Evoluția lunară a indicilor volumului vânzărilor de mărfuri cu amănuntul prin unitățile comerciale (în % față de luna corespunzătoare din anul precedent)

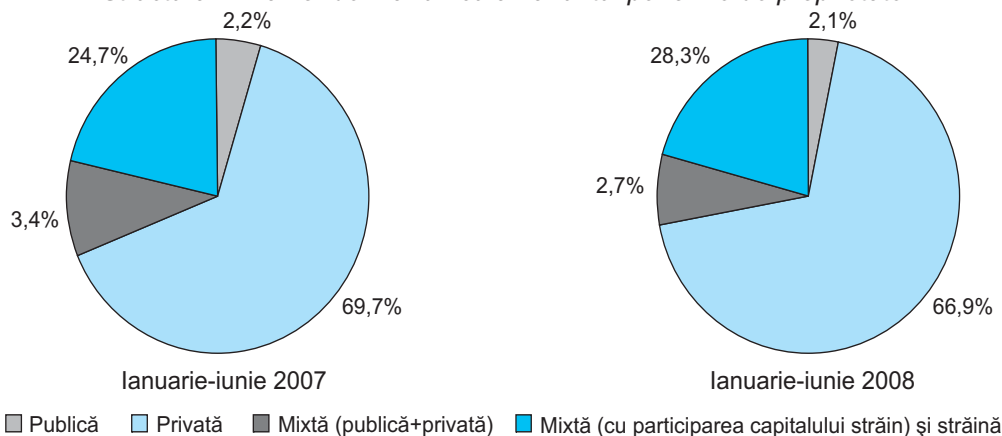
În ianuarie-iunie 2008 prin unitățile comerciale au fost vîndute mărfuri cu amănuntul, în valoare de 9489,2 mil. lei, volum superior, în condiții comparabile de prețuri, celui înregistrat în perioada corespunzătoare din anul 2007 cu 13,1%. Sporirea volumului de vînzări a fost determinată de majorarea vînzărilor de mărfuri nealimentare (+17,0%), cărora le revine 65,9% din totalul vînzărilor cu amănuntul.

Vînzările de mărfuri cu amănuntul prin unitățile comerciale

	Ianuarie-iunie 2008		Structura, %		Informativ: ianuarie-iunie 2007 în % față de ianuarie- iunie 2006 ¹
	mil. lei	în % față de ianuarie-iunie 2007 ¹	ianuarie-iunie		
			2007	2008	
Valoarea vânzărilor de mărfuri cu amănuntul – total	9489,2	113,1	100,0	100,0	114,1
din care:					
produse alimentare	3231,5	110,1	33,1	34,1	116,5
mărfuri nealimentare	6257,7	117,0	66,9	65,9	112,0

Agenții economici cu formă de proprietate privată în ianuarie-iunie 2008 au comercializat mărfuri cu amănuntul în sumă de 6352,2 mil. lei (66,9% din totalul vînzărilor realizate de unitățile comerciale), sau cu 8,9% mai mult decît în aceeași perioadă din anul 2007. Creșteri ale volumelor de vînzări s-au înregistrat, de asemenea, la unitățile comerciale cu forma de proprietate mixtă (cu participarea capitalului străin) și străină, publică respectiv cu 28,6% și 8,2 %. Totodată, s-au diminuat vînzările cu amănuntul la unitățile comerciale cu forma de proprietate mixtă (publică+privată) cu 9,3%. Această situație a condus la modificarea ponderii sectoarelor în totalul vînzărilor cu amănuntul, care este prezentată în următoarea diagramă:

Structura vînzărilor de mărfuri cu amănuntul pe forme de proprietate

¹ În prețuri comparabile

Stocurile de mărfuri existente în unitățile comerciale la 1 iulie 2008 s-au cifrat la 4296,7 mil. lei, în creștere cu 13,1% față de 1 iulie 2007.

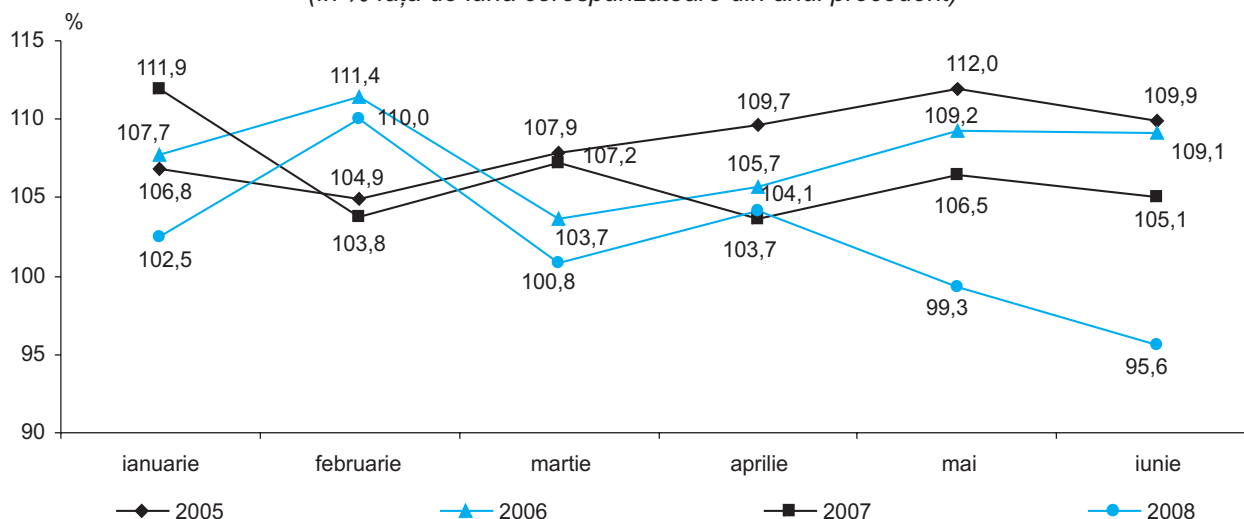
Evoluția vânzărilor de mărfuri cu amănuntul pe regiuni de dezvoltare

	Ianuarie-iunie 2008		
	mil. lei	în % față de ianuarie-iunie 2007 ¹	structura, %
Valoarea vânzărilor de mărfuri cu amănuntul – total	9489,2	113,1	100,0
din care, pe regiuni de dezvoltare:			
Mun. CHIȘINĂU	5306,8	110,5	55,9
NORD	1969,0	118,4	20,8
inclusiv:			
mun. Bălți	826,4	111,3	8,7
Drochia	154,8	117,7	1,6
CENTRU	1316,5	112,6	13,9
inclusiv:			
Ungheni	193,2	115,6	2,0
Orhei	182,7	112,5	1,9
SUD	616,9	120,2	6,5
inclusiv:			
Cahul	197,0	121,4	2,1
Căușeni	118,6	116,5	1,2
UTA GĂGĂUZIA	279,8	117,4	2,9

Ponderi semnificative în totalul valoric al vânzărilor cu amănuntul revin municipiilor Chișinău – 55,9% și Bălți – 8,7%, UTA Găgăuzia – 2,9%, raioanelor: Cahul – 2,1%, Ungheni – 2,0%, Orhei – 1,9% și Drochia – 1,6%.

Valoarea serviciilor cu plată prestate populației de către unitățile oficial înregistrate în luna iunie 2008 s-a cifrat la 853,2 mil. lei, fiind mai mică, în termeni reali, cu 4,2% față de luna precedentă și cu 4,4% – comparativ cu luna iunie 2007.

Evoluția lunară a indicilor volumului serviciilor cu plată prestate populației de către unitățile oficial înregistrate (în % față de luna corespunzătoare din anul precedent)

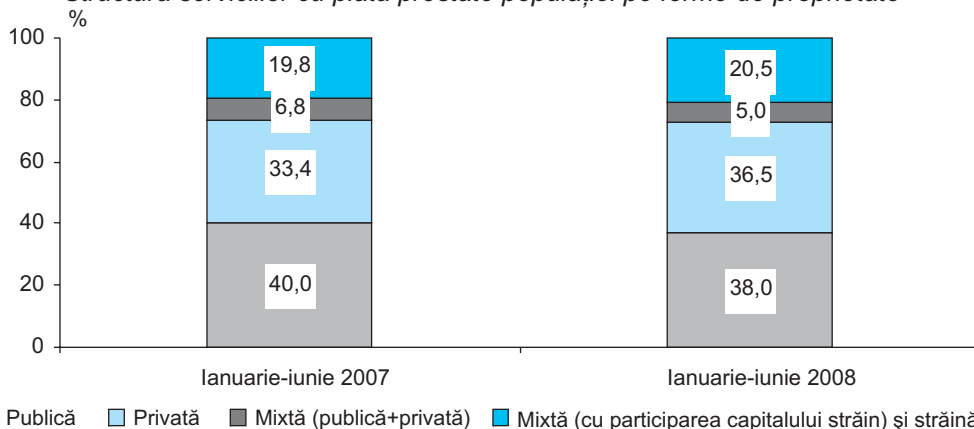
În ianuarie-iunie 2008 unitățile oficial înregistrate au acordat populației servicii cu plată în sumă de 5370,6 mil. lei, rezultând în condiții comparabile de prețuri o creștere de 2,2%, comparativ cu perioada similară din anul 2007.

Sporirea volumului de servicii cu plată prestate populației s-a realizat pe seama activității desfășurate de agenții economici din sectoarele: privat (+11,0%), mixt (cu participarea capitalului străin) și străin (+5,6%). Totodată, s-a diminuat volumul serviciilor prestate de agenții economici cu forma de proprietate mixtă (publică+privată) – cu 25,1% și publică – cu 2,1%.

¹ În prețuri comparabile

Structura serviciilor cu plată prestate populației pe forme de proprietate

Ponderi semnificative în totalul valoric al serviciilor cu plată prestate populației dețin municipiile Chișinău și Bălți respectiv 56,3% și 6,8%, UTA Găgăuzia – 3,3%, raioanele: Cahul – 2,2%, Orhei – 1,8%, Anenii Noi și Ungheni – câte 1,6 %.

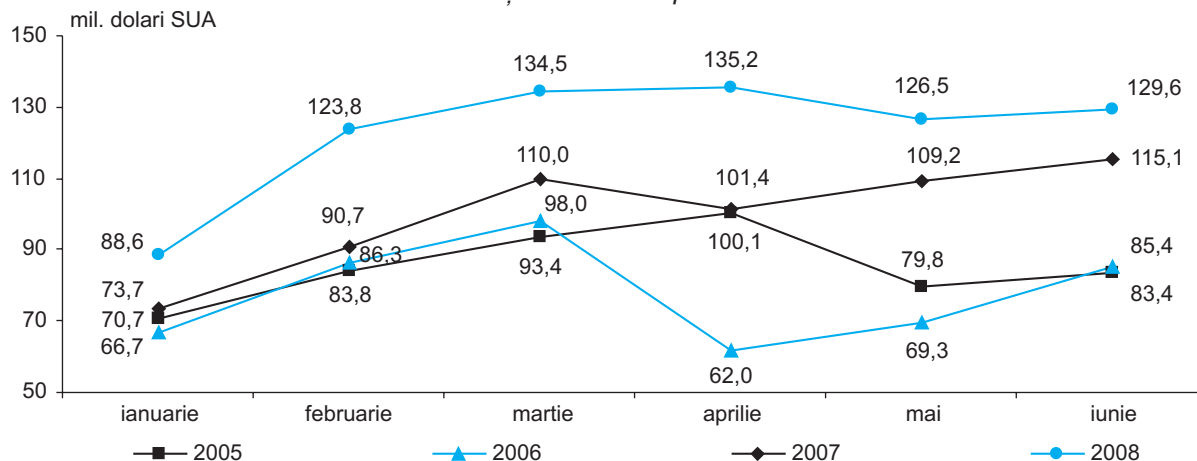
Evoluția serviciilor cu plată prestate populației pe regiuni de dezvoltare

	Ianuarie-iunie 2008		
	mil. lei	în % față de ianuarie-iunie 2007 ¹	structura, %
Valoarea serviciilor cu plată prestate populației – total	5370,6	102,2	100,0
din care, pe regiuni de dezvoltare:			
Mun. CHIȘINĂU	3026,0	97,0	56,3
NORD	953,8	116,2	17,8
inclusiv:			
mun. Bălți	366,1	125,2	6,8
Soroca	75,5	117,8	1,4
CENTRU	715,1	105,4	13,3
inclusiv:			
Orhei	95,4	101,3	1,8
Ungheni	87,4	110,7	1,6
Anenii Noi	84,6	107,0	1,6
SUD	375,1	109,2	7,0
inclusiv:			
Cahul	121,1	116,3	2,2
Căușeni	60,9	101,7	1,1
UTA GĂGĂUZIA	176,4	111,4	3,3

3.8. Comerț exterior

Activitatea de comerț exterior în ianuarie-iunie 2008 s-a caracterizat prin accentuarea tendințelor manifestate în perioadele precedente, ritmul de creștere al importurilor depășind substanțial pe cel al exporturilor, contribuind astfel la majorarea deficitului balanței comerciale.

Evoluția lunară a exporturilor

¹ În prețuri comparabile

Exporturile de mărfuri realizate în luna iunie 2008 s-au cifrat la 129,6 mil. dolari SUA, cu 2,4% mai mult față de luna precedentă și cu 12,6% mai mult, comparativ cu luna iunie 2007.

În ianuarie-iunie 2008 **exporturile** au totalizat 738,2 mil. dolari SUA, volum superior celui înregistrat în perioada corespunzătoare din anul 2007 cu 23,0%.

	Ianuarie-iunie 2008		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de țări la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor și importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-iunie 2007	ianuarie-iunie		ianuarie-iunie	
			2007	2008	2007	2008
Export – total	738,2	123,0	100,0	100,0	28,3	23,0
din care:						
țările Uniunii Europene (UE-27)	381,2	125,7	50,5	51,6	18,1	13,0
țările CSI	293,7	126,3	38,8	39,8	4,7	10,2
alte țări	63,3	98,3	10,7	8,6	5,5	-0,2
Import – total	2333,5	144,5	100,0	100,0	38,9	44,5
din care:						
țările Uniunii Europene (UE-27)	1029,6	139,7	45,6	44,1	19,9	18,1
țările CSI	829,3	139,9	36,7	35,5	11,6	14,6
alte țări	474,6	de 1,7 ori	17,7	20,4	7,4	11,8
Deficitul balanței comerciale – total	1595,3	157,3	100,0	100,0	x	x
din care:						
țările Uniunii Europene (UE-27)	648,4	149,5	42,8	40,6	x	x
țările CSI	535,6	148,7	35,5	33,6	x	x
alte țări	411,3	de 1,9 ori	21,7	25,8	x	x

Exporturile de mărfuri destinate **țărilor Uniunii Europene** (UE-27) au însumat 381,2 mil. dolari SUA (+25,7% față de ianuarie-iunie 2007), deținând o cotă de 51,6% în total exporturi (50,5% în ianuarie-iunie 2007).

Țările CSI au fost prezente în exporturile Moldovei cu o pondere de 39,8% (ianuarie-iunie 2007 – 38,8%), ce corespunde unei valori de 293,7 mil. dolari SUA. Exporturile de mărfuri către aceste țări s-au majorat cu 26,3%, comparativ cu ianuarie-iunie 2007.

Primele 12 țări-partenere în derularea exporturilor, care dețineau 86,4% din volumul total, au fost:

	Ianuarie-iunie 2008		Ponderea, %		Gradul de influență a țărilor la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-iunie 2007	ianuarie-iunie		ianuarie-iunie	
			2007	2008	2007	2008
Export – total	738,2	123,0	100,0	100,0	28,3	23,0
din care:						
România	154,8	164,1	15,7	21,0	6,2	10,1
Federația Rusă	149,5	150,6	16,5	20,3	-1,9	8,4
Italia	82,4	128,1	10,7	11,2	2,5	3,0
Ucraina	63,2	95,9	11,0	8,6	2,4	-0,5
Belarus	46,1	118,3	6,5	6,2	1,5	1,2
Germania	37,5	97,2	6,4	5,1	4,0	-0,2
Polonia	24,0	115,9	3,4	3,2	2,1	0,5
Kazahstan	21,0	114,4	3,1	2,8	2,1	0,4
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	18,3	102,4	3,0	2,5	1,3	0,1
Turcia	15,3	84,3	3,0	2,1	0,4	-0,5
Franța	13,3	113,2	2,0	1,8	0,0	0,3
Bulgaria	11,8	96,6	2,0	1,6	1,4	-0,1

Analiza evoluției exporturilor pe țări relevă, că majorarea livrărilor către România (+64,1%), Federația Rusă (+50,6%), Italia (+28,1%), Belarus (+18,3%), Polonia (+15,9%), Kazahstan (+14,4%), Franța (+13,2%) etc., a contribuit la creșterea pe total exporturi respectiv cu 10,1%, 8,4%, 3,0%, 1,2%, 0,5%, 0,4%, 0,3%.

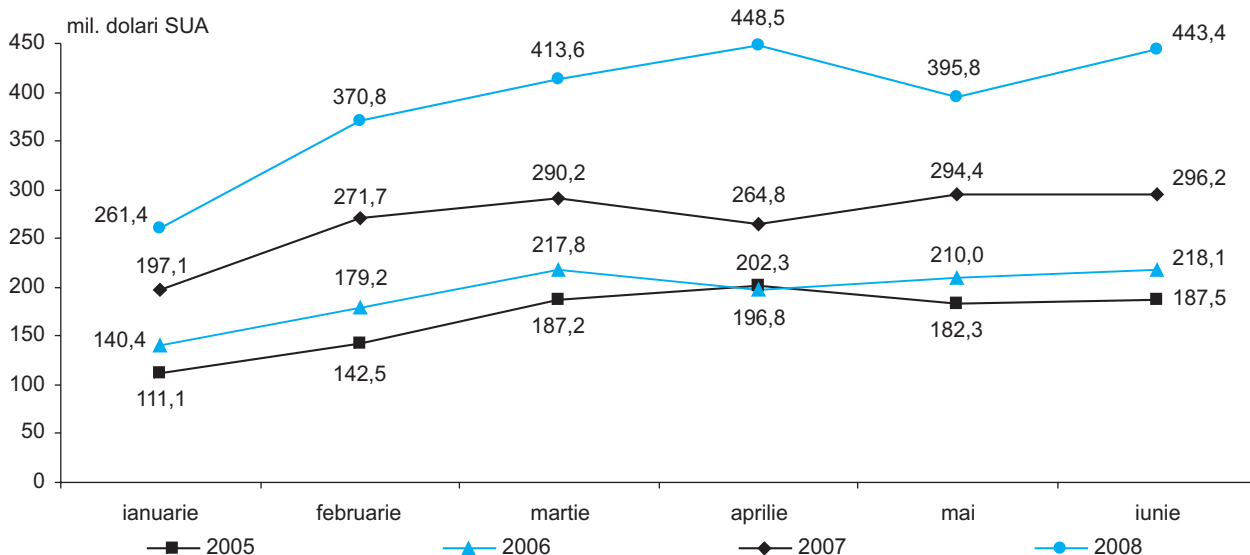
Nouă grupe de mărfuri care dețineau 82,9% din total exporturi se prezintă astfel:

	Ianuarie-iunie 2008		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-iunie 2007	ianuarie-iunie		ianuarie-iunie	
			2007	2008	2007	2008
Export – total	738,2	123,0	100,0	100,0	28,3	23,0
din care:						
Produse alimentare, băuturi și tutun	158,5	145,4	18,2	21,5	-7,6	8,2
Materiale textile și articole din aceste materiale	155,7	121,5	21,3	21,1	5,3	4,6
Mașini și aparate; echipamente electrice; aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul și imaginile	72,0	de 1,9 ori	6,4	9,7	3,0	5,6
Metale comune și articole din metale comune	62,1	112,5	9,2	8,4	7,4	1,1
Produse vegetale	44,6	55,6	13,4	6,0	4,5	-5,9
Produse minerale	35,9	154,5	3,9	4,9	2,4	2,1
Grăsimi și uleiuri animale sau vegetale	29,3	103,1	4,7	4,0	2,9	0,1
Articole din piatră, ipsos, ciment, ceramică, sticlă și din materiale similare	28,5	130,7	3,6	3,9	2,2	1,1
Încălțăminte, pălării, umbrele și articole din acestea	25,4	132,4	3,2	3,4	1,0	1,0

Pe grupe de mărfuri creșteri substanțiale s-au marcat la exporturile de produse alimentare, băuturi și tutun (+45,4%), mașini și aparate; echipamente electrice; aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul și imaginile (de 1,9 ori), materiale textile și articole din aceste materiale (+21,5%), produse minerale (+54,5%), metale comune și articole din metale comune (+12,5%), articole din piatră, ipsos, ciment, ceramică, sticlă și din materiale similare (+30,7%), încălțăminte, pălării, umbrele și articole din acestea (+32,4%), grăsimi și uleiuri animale sau vegetale (+3,1%), care au influențat la creșterea pe total exporturi respectiv cu 8,2%, 5,6%, 4,6%, 2,1%, 1,1%, 1,1%, 1,0%, 0,1%. Totodată, s-au diminuat exporturile de produse vegetale (-44,4%).

În luna iunie 2008 **importurile de mărfuri** au însumat 443,4 mil. dolari SUA, cu 12,0% mai mult față de luna anterioară și cu 49,7% mai mult, comparativ cu luna iunie 2007.

Evoluția lunară a importurilor de mărfuri

În ianuarie-iunie 2008 **importurile** au totalizat 2333,5 mil. dolari SUA, volum superior celui înregistrat în aceeași perioadă din anul 2007 cu 44,5%.

Importurile din **țările Uniunii Europene** (UE-27) au marcat 1029,6 mil. dolari SUA (cu 39,7% mai mult decât în ianuarie-iunie 2007), reprezentând 44,1% în total importuri (45,6% în ianuarie-iunie 2007).

Importurile de mărfuri provenite din **țările CSI** au avut o valoare de 829,3 mil. dolari SUA (cu 39,9% mai mare față de ianuarie-iunie 2007), care echivalează cu 35,5% în total importuri (36,7% în ianuarie-iunie 2007).

Primele 17 țări-partenere în derularea importurilor, care dețineau 86,7% din volumul total, au fost:

	Ianuarie-iunie 2008		Ponderea, %		Gradul de influență a țărilor la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-iunie 2007	ianuarie-iunie		ianuarie-iunie	
			2007	2008	2007	2008
Import – total	2333,5	144,5	100,0	100,0	38,9	44,5
din care:						
Ucraina	389,6	133,7	18,1	16,7	5,8	6,1
Federația Rusă	306,2	132,0	14,4	13,1	3,2	4,6
România	298,8	164,2	11,3	12,8	3,8	7,2
Germania	176,0	119,6	9,1	7,5	5,5	1,8
Italia	154,4	124,5	7,7	6,6	3,0	1,9
China	138,0	de 1,8 ori	4,8	5,9	2,8	3,7
Turcia	113,2	152,7	4,6	4,9	2,2	2,4
Belarus	109,1	de 1,9 ori	3,6	4,7	2,0	3,2
Polonia	55,7	156,4	2,2	2,4	0,5	1,2
Franța	55,1	134,9	2,5	2,4	0,9	0,9
Japonia	38,8	de 2,3 ori	1,0	1,7	0,6	1,4
Austria	34,3	de 2,3 ori	0,9	1,5	0,6	1,2
Ungaria	33,9	141,4	1,5	1,5	0,8	0,6
Statele Unite ale Americii	33,7	de 2,0 ori	1,0	1,4	-0,2	1,0
Republica Cehă	28,4	152,8	1,2	1,2	0,5	0,6
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	27,6	151,4	1,1	1,2	0,4	0,6
Olanda	27,6	de 1,7 ori	1,0	1,2	0,6	0,7

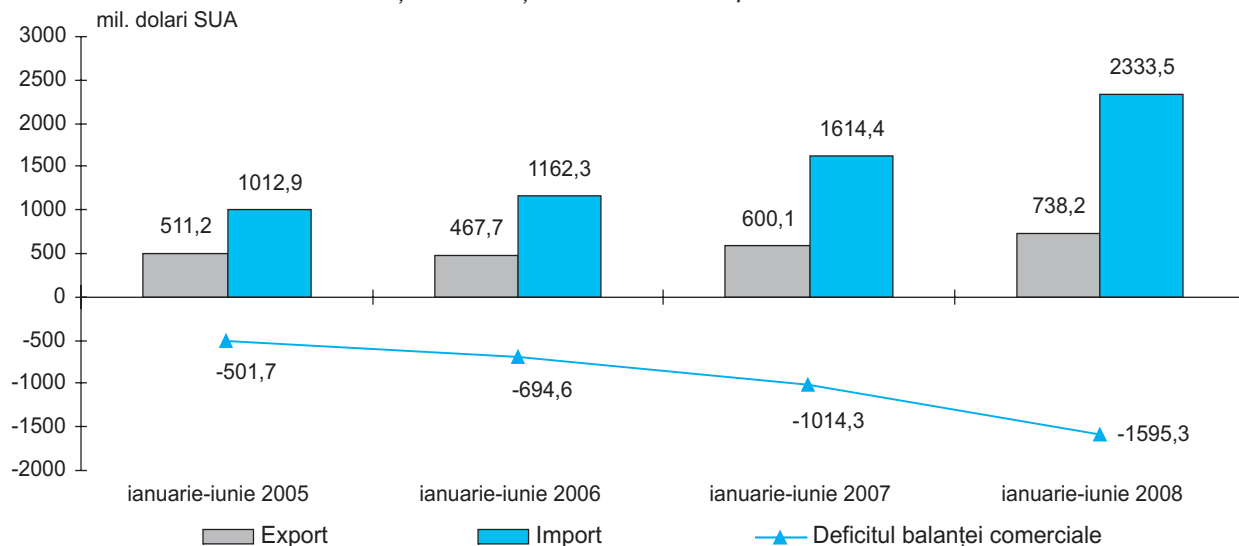
Analiza evoluției importurilor pe țări relevă, că majorarea livrărilor din România (+64,2%), Ucraina (+33,7%), Federația Rusă (+32,0%), China (de 1,8 ori), Belarus (de 1,9 ori), Turcia (+52,7%), Italia (+24,5%), Germania (+19,6%), Japonia (de 2,3 ori), Polonia (+56,4%), Austria (de 2,3 ori), Statele Unite ale Americii (de 2,0 ori), Franța (+34,9%), Olanda (de 1,7 ori), Ungaria (+41,4%), Republica Cehă (+52,8%), Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (+51,4%), etc., a contribuit la creșterea pe total importuri respectiv cu 7,2%, 6,1%, 4,6%, 3,7%, 3,2%, 2,4%, 1,9%, 1,8%, 1,4%, 1,2%, 1,2%, 1,0%, 0,9%, 0,7%, 0,6%, 0,6%, 0,6%.

Unsprezece grupe de mărfuri care dețineau 91,0% din total importuri se prezintă astfel:

	Ianuarie-iunie 2008		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-iunie 2007	ianuarie-iunie		ianuarie-iunie	
			2007	2008	2007	2008
Import – total	2333,5	144,5	100,0	100,0	38,9	44,5
din care:						
Produse minerale	535,6	151,9	21,8	23,0	4,5	11,3
Mașini și aparate; echipamente electrice; aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul și imaginile	335,6	152,2	13,7	14,4	6,3	7,1
Produse chimice	214,3	136,6	9,7	9,2	4,8	3,6
Mijloace și materiale de transport	196,0	de 1,8 ori	6,8	8,4	4,2	5,3
Metale comune și articole din metale comune	181,5	108,1	10,4	7,8	7,3	0,8
Produse alimentare, băuturi și tutun	163,8	de 1,7 ori	6,1	7,0	1,7	4,1
Materiale textile și articole din aceste materiale	139,3	115,8	7,5	6,0	2,2	1,2
Materiale plastice, cauciuc și articole din acestea	126,9	133,0	5,9	5,4	2,2	1,9
Produse vegetale	106,0	de 1,8 ori	3,6	4,5	1,1	3,0
Articole din piatră, ipsos, ciment, ceramici, sticlă și din materiale similare	65,3	146,2	2,8	2,8	1,0	1,3
Pastă de lemn, hârtie, carton și articole din acestea	57,5	129,5	2,8	2,5	1,0	0,8

Pe grupe de mărfuri creșteri semnificative s-au înregistrat la importurile de produse minerale (+51,9%), mașini și aparate; echipamente electrice; aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul și imaginile (+52,2%), mijloace și materiale de transport (de 1,8 ori), produse alimentare, băuturi și tutun (de 1,7 ori), produse chimice (+36,6%), produse vegetale (de 1,8 ori), materiale plastice, cauciuc și articole din acestea (+33,0%), articole din piatră, ipsos, ciment, ceramică, sticlă și din materiale similare (+46,2%), materiale textile și articole din aceste materiale (+15,8%), metale comune și articole din metale comune (+8,1%), pastă de lemn, hîrtie, carton și articole din acestea (+29,5%), care au influențat la creșterea pe total importuri respectiv cu 11,3%, 7,1%, 5,3%, 4,1%, 3,6%, 3,0%, 1,9%, 1,3%, 1,2%, 0,8%, 0,8%.

Tendențele comerțului exterior al Republicii Moldova

Decalajul considerabil în evoluția exporturilor și importurilor a determinat acumularea în ianuarie-iunie 2008 a unui **deficit al balanței comerciale** în valoare de 1595,3 mil. dolari SUA, cu 581,0 mil. dolari SUA (+57,3%) mai mare față de cel înregistrat în ianuarie-iunie 2007. Cu țările Uniunii Europene balanța comercială s-a încheiat cu un deficit de 648,4 mil. dolari SUA (în ianuarie-iunie 2007 – 433,6 mil. dolari SUA), iar cu țările CSI - de 535,6 mil. dolari SUA (în ianuarie-iunie 2007 – 360,3 mil. dolari SUA).

Balanța comercială cu principalele țări-partenere se prezintă astfel:

	Ianuarie-iunie		Ianuarie-iunie 2008 în % față de ianuarie-iunie 2007
	2007	2008	
Balanța comercială – total, mil. dolari SUA	-1014,3	-1595,3	157,3
din care:			
Ucraina	-225,5	-326,4	144,8
Federația Rusă	-132,6	-156,7	118,2
România	-87,6	-144,0	164,4
Germania	-108,5	-138,5	127,6
China	-77,8	-136,8	de 1,8 ori
Turcia	-56,0	-97,9	de 1,7 ori
Italia	-59,7	-72,0	120,5
Belarus	-18,6	-63,0	de 3,4 ori
Franța	-29,1	-41,8	143,6
Japonia	-16,0	-37,3	de 2,3 ori
Polonia	-15,0	-31,7	de 2,1 ori
Ungaria	-20,3	-31,4	154,7
Austria	-7,9	-28,7	de 3,6 ori
Republica Cehă	-16,0	-26,3	de 1,6 ori
Statele Unite ale Americii	-9,5	-25,3	de 2,7 ori
Olanda	-9,2	-22,8	de 2,5 ori
Bulgaria	-15,1	-10,0	66,2
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	-0,4	-9,3	de 24,6 ori
Kazahstan	16,7	4,9	29,1

Balanța comercială pe principalele grupe de mărfuri se prezintă astfel:

	Ianuarie-iunie		Ianuarie-iunie 2008 în % față de ianuarie-iunie 2007
	2007	2008	
Balanța comercială – total, mil. dolari SUA	-1014,3	-1595,3	157,3
din care:			
Produse minerale	-329,4	-499,7	151,7
Mașini și aparate; echipamente electrice; aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul și imaginile	-181,9	-263,6	144,9
Produse chimice	-145,6	-199,4	137,0
Mijloace și materiale de transport	-100,7	-186,9	de 1,9 ori
Metale comune și articole din metale comune	-112,7	-119,4	106,0
Materiale plastice, cauciuc și articole din acestea	-81,2	-107,1	131,9
Produse vegetale	22,6	-61,4	x
Pastă de lemn, hârtie, carton și articole din acestea	-32,6	-45,6	139,7
Articole din piatră, ipsos, ciment, ceramică, sticlă și din materiale similare	-22,8	-36,8	161,1
Produse alimentare, băuturi și tutun	10,8	-5,3	x
Încălțăminte, pălării, umbrele și articole din acestea	8,4	11,1	132,5
Materiale textile și articole din aceste materiale	7,8	16,4	de 2,1 ori
Grăsimi și uleiuri animale sau vegetale	22,5	20,3	90,5

Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi în perioada de referință a fost de 31,6% față de 37,2% în ianuarie-iunie 2007.

Persoanele fizice au exportat în ianuarie-iunie 2008 mărfuri și produse în valoare de 0,1 mil. dolari SUA și au importat bunuri materiale în sumă de 84,0 mil. dolari SUA. Comparativ cu ianuarie-iunie 2007 exporturile s-au majorat cu 42,0%, iar importurile – de 1,6 ori, în principal, datorită majorării importurilor de autoturisme (de 1,6 ori) din Germania, Italia, Franța și SUA.

IV. PREȚURI

Evoluția prețurilor în economia națională în ianuarie-iunie 2008 în comparație cu perioadele corespunzătoare ale anilor precedenți se prezintă astfel :

	Ianuarie-iunie în % față de aceeași perioadă a anului precedent				
	2004	2005	2006	2007	2008
Indicele prețurilor de consum	113,6	113,3	111,1	111,3	115,5
Indicele prețurilor producției industriale	107,5	104,1	111,3	124,4	113,6
Indicele prețurilor în construcții-montaj ¹	114,5	123,1	119,8	119,4	120,7

Prețurile de consum în ianuarie-iunie 2008 față de decembrie 2007 au crescut cu 6,2 la sută (în ianuarie-iunie 2007 față de decembrie 2006 creșterea prețurilor a constituit 3,9 la sută).

Pe parcursul perioadei de raport prețurile la produsele alimentare s-au majorat în medie cu 9,6 la sută, inclusiv: la orez – de 1,3 ori, fructe proaspete – cu 32,7 la sută, carne, preparate și conserve din carne – cu 26,6 la sută, ulei vegetal – cu 22,8 la sută și apa minerală – cu 13,3 la sută.

La mărfurile nealimentare prețurile au crescut cu 2,7 la sută, inclusiv la carburanți – cu 9,9 la sută, materiale pentru construcție – cu 5,9 la sută și medicamente – cu 4,7 la sută.

Prețurile și tarifele la serviciile prestate populației s-au majorat cu 7,4 la sută. Considerabil au crescut tarifele pentru serviciile de aprovizionare cu apă potabilă și canalizare – cu 22,9 la sută, încălzirea centralizată – cu 10,2 la sută, serviciile transportului de pasageri – cu 17,2 la sută (inclusiv serviciile pentru călătoriile cu autobuzele interurbane – cu 34,8%), serviciile pentru întreținerea și reparația locuințelor – cu 30,9 la sută și serviciile de turism prin țară – cu 34,1 la sută.

În perioada de raport au scăzut prețurile la cartofi – cu 22,3 la sută, legume proaspete – cu 7,3 la sută, ouă dietetice – cu 13,3 la sută, lapte și produse lactate – cu 1,7 la sută.

Nivelul inflației în ianuarie-iunie 2008

	Lunar + (-) față de luna precedentă (%)				În % față de luna decembrie 2007
	Total	Produse		Servicii	
		alimentare	nealimentare		
Ianuarie	1,4	2,8	- 0,1	1,8	1,4
Februarie	1,5	2,5	0,4	1,8	2,9
Martie	1,1	1,7	0,7	1,1	4,1
Aprilie	1,6	2,8	0,2	2,2	5,8
Mai	1,5	2,9	1,2	0,0	7,4
Iunie	-1,1	-3,5	0,2	0,4	6,2

Prețurile producătorului în industrie în ianuarie-iunie 2008 s-au majorat față de ianuarie-iunie 2007 cu 13,6%.

În luna iunie 2008 comparativ cu luna decembrie 2007 prețurile au crescut cu 6,0%, față de iunie 2007 – cu 13,5%, iar față de luna mai curent – s-au diminuat cu 0,2%.

Evoluția indicilor prețurilor producției industriale pe principalele tipuri de activități se prezintă astfel:

Tipuri de activități	Iunie 2008 în % față de			Ianuarie-iunie 2008 în % față de ianuarie-iunie 2007
	decembrie 2007	mai 2008	iunie 2007	
Total industrie	106,0	99,8	113,5	113,6
inclusiv livrat pe piața:				
internă	109,2	101,0	116,8	117,4
externă	101,7	98,0	109,0	108,3
Industria extractivă	116,0	104,4	125,0	120,8
Industria prelucrătoare	105,5	99,8	113,5	112,8
inclusiv livrat pe piața:				
internă	108,4	101,0	117,1	116,3
externă	101,6	98,0	108,8	108,2
Energie electrică și termică	115,8	100,0	116,7	127,1

¹ Trimestrul II față de trimestrul II al anului precedent

În semestrul I 2008 comparativ cu semestrul I 2007 s-au înregistrat creșteri ale prețurilor în următoarele activități: tăierea, fasonarea și finisarea pietrei (de 1,8 ori), producția și distribuția energiei electrice (cu 39,3%), fabricarea încălțăminte (cu 38,5%), industria metalurgică (cu 27,9%), producția de aparatură și instrumente medicale, de precizie, optice (cu 25,3%), producția de mobilier (cu 23,3%), edituri, poligrafie și reproducerea materialelor informative (cu 21,8%), aprovizionarea cu aburi și apă caldă (cu 21,3%), fabricarea mașinilor agricole (cu 21,0%), industria extractivă (cu 20,8%), fabricarea elementelor din beton, ipsos și ciment (cu 19,2%), fabricarea lacurilor și vopselelor (cu 18,3%), fabricarea produselor de tutun (cu 15,9%), fabricarea cimentului, varului și ipsosului (cu 12,9%), fabricarea articolelor de voiaj și de marochinărie (cu 12,1%), fabricarea cărămizilor și țiglelor din lut ars (cu 11,2%), fabricarea de medicamente și produse farmaceutice (cu 7,3%), fabricarea sticlei și articolelor din sticlă (cu 6,9%), fabricarea hârtiei și cartonului (cu 6,4%), fabricarea de pompe, compresoare și sisteme hidraulice (cu 5,9%), fabricarea parfumurilor și a produselor cosmetice (cu 4,8%) etc.

În industria alimentară și a băuturilor în ansamblu prețurile producătorului au crescut cu 14,5%, în special în activitățile componente: fabricarea uleiurilor și grăsimilor vegetale și animale (de 2 ori), fabricarea nutrețurilor gata pentru animale (cu 54,2%), prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor (cu 35,5%), fabricarea macaroanelor, tăiețelilor și produselor făinoase analoage (cu 34,2%), fabricarea băuturilor alcoolice distilate (cu 20,3%), producția, prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne (cu 19,3%), fabricarea produselor lactate (cu 18,6%), fabricarea apei minerale și a băuturilor răcoritoare (cu 13,2%), fabricarea înghețatei (cu 11,8%), fabricarea produselor de morărit (cu 11,0%), fabricarea zahărului (cu 10,6%), fabricarea pâinii și a produselor de patiserie proaspete (cu 8,8%), fabricarea berii (cu 7,0%).

Totodată, în ianuarie-iunie 2008 s-a înregistrat reducerea prețurilor comparativ cu ianuarie-iunie 2007 în următoarele activități: prelucrarea lemnului și fabricarea articolelor din lemn (cu 10,0%), fabricarea de covoare și preșuri (cu 9,2%), producția de mașini și aparate electrice (cu 7,9%), fabricarea de articole de îmbrăcăminte (cu 4,8%), fabricarea vinului (cu 2,5%).

Prețurile în construcții. În trimestrul II 2008 prețurile la lucrările de construcții-montaj au crescut cu 20,7% față de perioada corespunzătoare a anului precedent și de 21788 ori față de prețurile de deviz ale anului 1991 (adoptate ca constante).

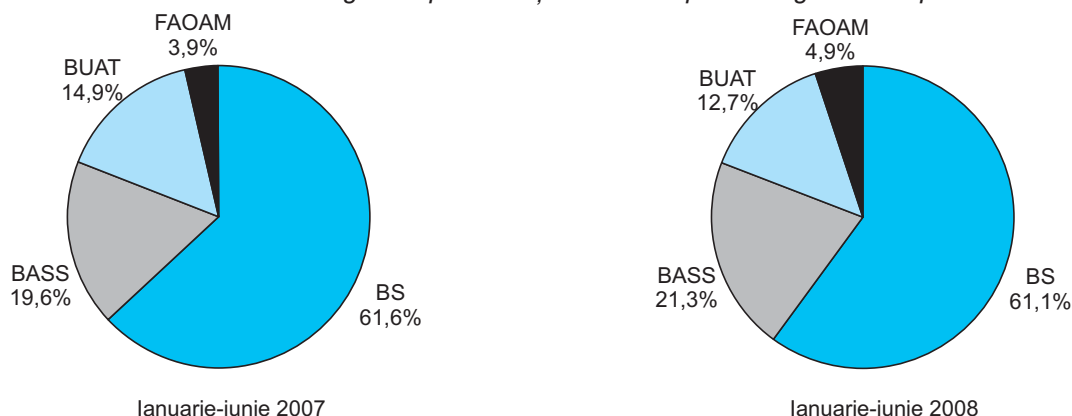

V. FINANȚE

5.1. Executarea bugetului public național

Conform datelor Ministerului Finanțelor, în ianuarie-iunie 2008, veniturile acumulate la bugetul public național au însumat 11791,7 mil. lei, depășind cu 9,8% prevederile perioadei de referință și cu 19,0% veniturile acumulate în ianuarie-iunie 2007. Din suma totală a veniturilor bugetului public național 61,1% revin veniturilor administrate de bugetul de stat (BS), 21,3% – veniturilor administrate de bugetul asigurărilor sociale de stat (BASS), 12,7% – veniturilor administrate de bugetele unităților administrativ-teritoriale (BUAT) și 4,9% – veniturilor administrate de fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală (FAOAM), față de 61,6%, 19,6%, 14,9% și 3,9% în ianuarie-iunie 2007 respectiv.

Structura veniturilor bugetului public național sub aspectul bugetelor respective

În ianuarie-iunie 2008 veniturile fiscale au fost colectate în sumă de 10243,0 mil. lei (86,9% din total încasări) fiind în creștere atât față de ianuarie-iunie 2007 (cu 22,2%), cât și față de prevederile perioadei de analiză (cu 10,5%). Din veniturile fiscale acumulate în perioada de referință cea mai mare creștere față de perioada respectivă a anului precedent revine primelor de asigurări obligatorii de asistență medicală (cu 53,5%), urmate de impozitele pe proprietate (cu 29,7%) și de contribuțiile de asigurări sociale obligatorii de stat (cu 29,6%). Nivelul perioadei respective a anului precedent nu a fost atins (cu 9,9%) doar la colectarea impozitului pe venit.

Încasările nefiscale au fost acumulate în sumă de 518,0 mil. lei (4,4% din total încasări), depășind cu 24,5% prevederile perioadei de analiză, dar fiind cu 36,6% mai inferioare realizărilor perioadei respective a anului precedent. Analiza încasărilor nefiscale pune în evidență creșterea taxelor și plăților administrative atât față de realizările perioadei respective a anului precedent (cu 19,3%), cât și față de prevederile perioadei de analiză (cu 32,7%). Acumularea altor venituri din activitatea de antreprenariat și din proprietate a depășit cu 9,4% prevederile perioadei de gestiune fiind, totodată, cu 57,9% inferioare celor din perioada respectivă a anului precedent, fapt ce se explică prin efectul amnistiei fiscale.

Partea de cheltuieli a bugetului public național s-a executat în sumă de 11705,1 mil. lei, fiind cu 17,6% superioare decât cheltuielile executate în ianuarie-iunie 2007 și cu 12,2% inferioare decât prevederile perioadei de analiză.

Analiza cheltuielilor bugetare în aspect funcțional pune în evidență ponderea pronunțată revenită cheltuielilor cu caracter social-cultural (68,3%), urmată de blocurile de cheltuieli destinate domeniului economiei (11,7%), apărării, securității și ordinii publice (8,0%) și serviciilor de stat cu destinație generală (5,3%); în ianuarie-iunie 2007 distribuția a constituit respectiv 64,5%, 15,2%, 8,7% și 5,1%.

În semestrul I 2008, depășirea veniturilor asupra cheltuielilor s-a soldat cu formarea excedentului bugetar în sumă de 86,6 mil. lei față de 2595,9 mil. lei deficit prevăzut pentru perioada de gestiune.

Veniturile și cheltuielile bugetului public național în ianuarie-iunie

	Prevăzut 2008, mil. lei	Executat, mil. lei		Executat 2008 în % față de:		Structura, %		
		2007	2008	prevăzut 2008	executat 2007	prevăzut 2008	executat	
							2007	2008
Venituri – total	10739,2	9906,8	11791,7	109,8	119,0	100,0	100,0	100,0
din care:								
Venituri fiscale	9271,4	8385,1	10243,0	110,5	122,2	86,3	84,6	86,9
impozite pe venit	1105,3	1447,9	1305,1	118,1	90,1	10,3	14,6	11,1
contribuții de asigurări sociale obligatorii de stat	2313,2	1927,2	2497,1	108,0	129,6	21,5	19,5	21,2
prime de asigurări obliga- torii de asistență medicală	540,9	359,0	551,1	101,9	153,5	5,0	3,6	4,7

	Prevăzut 2008, mil. lei	Executat, mil. lei		Executat 2008 în % față de:		Structura, %		
		2007	2008	prevăzut 2008	executat 2007	prevăzut 2008	executat	
							2007	2008
impozite pe proprietate	69,2	81,2	105,3	152,2	129,7	0,7	0,8	0,9
impozite interne pe mărfuri și servicii	4801,2	4140,3	5244,1	109,2	126,7	44,7	41,8	44,5
impozite asupra comerțului internațional și operațiuni externe	441,6	429,5	540,3	122,4	125,8	4,1	4,3	4,5
Încasări nefiscale	416,1	817,4	518,0	124,5	63,4	3,9	8,3	4,4
alte venituri din activitatea de antreprenariat și din proprietate	221,7	576,4	242,6	109,4	42,1	2,1	5,8	2,1
taxe și plăți administrative	166,8	185,6	221,4	132,7	119,3	1,5	1,9	1,9
amenzi și sancțiuni administrative	27,6	53,6	53,9	195,3	100,6	0,3	0,6	0,4
alte încasări	-	1,8	0,1	-	5,6	-	0,0	0,0
Alte venituri	1051,7	704,3	1030,7	98,0	146,3	9,8	7,1	8,7
Cheltuieli – total	13335,1	9954,8	11705,1	87,8	117,6	100,0	100,0	100,0
din care:								
pentru economie	1655,5	1511,8	1372,7	82,9	90,8	12,4	15,2	11,7
pentru acțiunile social-culturale – total	8910,8	6421,5	7989,1	89,7	124,4	66,8	64,5	68,3
inclusiv pentru:								
învățământ	3061,7	1978,0	2504,7	81,8	126,6	23,0	19,9	21,4
ocrotirea sănătății	1631,4	1139,3	1481,3	90,8	130,0	12,2	11,4	12,7
asigurare și asistență socială	3831,4	3033,4	3725,7	97,2	122,8	28,7	30,5	31,8
cultură, artă, sport și acțiuni pentru tineret	386,3	270,8	277,4	71,8	102,4	2,9	2,7	2,4
pentru apărarea națională, organele judiciare, menținerea ordinii publice, protecția civilă	995,3	861,6	931,7	93,6	108,1	7,5	8,7	8,0
pentru servicii de stat cu destinație generală	750,5	508,9	620,9	82,7	122,0	5,6	5,1	5,3
pentru activitatea economică externă	154,5	110,6	126,4	81,8	114,3	1,2	1,1	1,1
pentru deservirea datoriei de stat	384,3	294,8	363,9	94,7	123,4	2,9	3,0	3,1
alte cheltuieli	484,2	245,6	300,4	62,0	122,3	3,6	2,4	2,5
Deficit (-), excedent (+)	-2595,9	-48,0	86,6	x	x	x	x	x

În ianuarie-iunie 2008 cheltuielile publice pe tipuri de bugete au fost cu 12,2% inferioare celor prevăzute. Diminuarea s-a datorat, îndeosebi, cheltuielilor înregistrate la bugetele unităților administrativ-teritoriale (cu 22,2%) și la bugetul de stat (cu 12,1%).

Cheltuielile publice pe tipuri de bugete

	Ianuarie-iunie 2008			
	milioane lei			în % față de prevăzut
	prevăzut	executat	devieri	
Cheltuieli – total	13335,1	11705,1	-1630,0	87,8
Bugetul de stat	5197,8	4569,5	-628,3	87,9
Bugetele unităților administrativ-teritoriale	3879,6	3019,8	-859,8	77,8
Bugetul asigurărilor sociale de stat	2996,1	2980,8	-15,3	99,5
Fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală	1261,6	1135,0	-126,6	90,0

5.2. Credite, depuneri bănești și rulajul de casă¹

Credite. Soldul creditelor în economie format la 30 iunie 2008 a însumat 23932,8 mil. lei, majorându-se cu 45,3% față de soldul creditelor creat la situația din 30 iunie 2007. Soldul creditelor pe termen mediu și lung în sumă de 18200,9 mil. lei, a crescut cu 31,6% față de cel acumulat la data de 30 iunie 2007, reprezentând 76,1% din soldul total de credite pe economie. Soldul creditelor pe termen scurt a depășit mai mult de 2 ori soldul acumulat la 30 iunie 2007, constituind 23,9% din soldul total al creditelor.

	Situația la 30 iunie				
	milioane lei		structura, %		2008 în % față de 2007
	2007	2008	2007	2008	
Soldul creditelor – total	16471,5	23932,8	100,0	100,0	145,3
din care:					
Credite pe termen scurt	2642,4	5731,9	16,0	23,9	de 2,2 ori
Credite pe termen mediu și lung	13829,1	18200,9	84,0	76,1	131,6

Depunerile bănești. Soldul depunerilor bănești ale persoanelor fizice acumulat la 30 iunie 2008 s-a majorat cu 48,0% față de soldul creat la 30 iunie 2007 atinge suma de 16828,2 mil. lei. Semnificativa creștere (de 1,7 ori în raport cu situația de la 30 iunie 2007) soldul depunerilor în monedă națională, care constituie 54,7% din total; soldul depunerilor în valută străină s-a majorat cu 28,5% și reprezintă 45,3% din total soldul depunerilor.

	Situația la 30 iunie				
	milioane lei		structura, %		2008 în % față de 2007
	2007	2008	2007	2008	
Soldul depunerilor bănești ale persoanelor fizice – total	11369,4	16828,2	100,0	100,0	148,0
în monedă națională	5438,7	9208,7	47,8	54,7	de 1,7 ori
în valută străină	5930,7	7619,5	52,2	45,3	128,5

Rulajul de casă. În ianuarie-iunie 2008 încasările în numerar în instituțiile bancare au însumat 29136,8 mil. lei, majorându-se cu 14,2% față de perioada respectivă a anului precedent.

	Ianuarie-iunie				
	milioane lei		structura, %		2008 în % față de 2007
	2007	2008	2007	2008	
Încasări – total	25524,7	29136,8	100,0	100,0	114,2
de la comercializarea mărfurilor de consum, indiferent de canalul de desfacere	12573,8	15789,8	49,3	54,2	125,6
din plățile pentru chirie și servicii comunale	829,3	880,2	3,2	3,0	106,1
de la transportul de pasageri	526,8	666,9	2,1	2,3	126,6
de la vânzarea valutei străine persoanelor fizice	2027,4	2169,4	7,9	7,5	107,0
din impozite și taxe	502,4	677,9	2,0	2,3	134,9
de la întreprinderile care prestează alte servicii	1150,5	1285,0	4,5	4,4	111,7
alte	7914,5	7667,6	31,0	26,3	96,9
Eliberări – total	24699,4	28648,3	100,0	100,0	116,0
pentru salarii, burse, plăți sociale, plata pensiilor, indemnizațiilor și despăgubirilor de asigurare	4051,0	4069,0	16,4	14,2	100,4
pentru achiziționarea produselor agricole	1321,0	1147,8	5,3	4,0	86,9
pentru cumpărarea valutei străine de la persoane fizice	11509,2	13884,5	46,6	48,5	120,6
pentru alte scopuri	7818,2	9547	31,7	33,3	122,1

În numerar s-au eliberat mijloace bănești în sumă de 28648,3 mil. lei sau cu 16,0% mai mult decât în perioada respectivă a anului precedent. Cele mai considerabile eliberări au fost înregistrate la cumpărarea valutei străine de la persoanele fizice – 13884,5 mil. lei, ce e cu 20,6% mai mult decât în ianuarie-iunie 2007.

¹ Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

5.3. Asigurări

Încasarea primelor de asigurare în ianuarie-martie 2008 a însumat 202,2 mil. lei și a crescut față de perioada respectivă a anului precedent cu 44,1%.

Plata despăgubirilor achitate de companiile de asigurare a constituit 58,9 mil. lei, majorându-se cu 36,7% față de achitățile perioadei corespunzătoare a anului precedent.

Încasarea primelor de asigurare și plata despăgubirilor în ianuarie-martie

	Încasari din prime de asigurare					Plata despăgubirilor și sumelor asigurate				
	mil. lei		structura, %		2008 în % față de 2007	mil. lei		structura, %		2008 în % față de 2007
	2007	2008	2007	2008		2007	2008	2007	2008	
Total	140,3	202,2	100,0	100,0	144,1	43,1	58,9	100,0	100,0	136,7
inclusiv:										
asigurări prin efectul legii	37,9	39,4	27,0	19,5	104,0	12,6	17,6	29,2	29,9	139,7
asigurarea facultativă de bunuri	42,4	67,9	30,2	33,6	160,1	17,9	27,8	41,5	47,2	155,3
asigurarea facultativă de persoane	20,0	24,4	14,3	12,0	121,8	6,2	5,8	14,4	9,8	93,5
asigurarea facultativă de răspundere civilă	40,0	70,5	28,5	34,9	176,3	6,4	7,7	14,9	13,1	120,3

În ianuarie-martie 2008 veniturile companiilor de asigurare au constituit 279,8 mil. lei și au crescut în raport cu perioada similară a anului precedent cu 56,2%; cheltuielile au însumat 234,6 mil. lei, fiind cu 47,7% în creștere față de cheltuielile perioadei respective a anului precedent; profitul obținut până la impozitare s-a majorat de 2,2 ori, constituind 45,2 mil. lei. Totodată, 9 companii de asigurare au suportat pierderi în sumă de 3,7 mil. lei.

Rezultatele financiare ale companiilor de asigurare

	Ianuarie-martie		
	milioane lei		2008 în % față de 2007
	2007	2008	
Venituri – total	179,1	279,8	156,2
Venituri din activitatea operațională	168,9	252,2	149,3
din care din activitatea de asigurare	168,0	248,8	148,1
Cheltuieli – total	158,8	234,6	147,7
Cheltuieli ale activității operaționale	154,7	227,1	146,8
din care din activitatea de asigurare	118,5	176,7	149,1
Profitul până la impozitare	20,3	45,2	de 2,2 ori

5.4. Piața hîrtilor de valoare¹

Conform situației la 1 iulie 2008, pe piața valorilor mobiliare au fost autorizați să activeze: Depozitarul Național de Valori Mobiliare, Bursa de Valori a Moldovei, 24 companii de brokeri, 13 registratori independenți, 7 organizații de administrare a investițiilor, 4 organizații de estimare a valorilor mobiliare și a activelor ce se referă la acestea. Pînă la 30 iunie 2008 la Comisia Națională a Pieței Financiare au fost înregistrate emisiunile de constituire a 3742 societăți pe acțiuni (cumulativ), din care 190 întreprinderi cu capital străin și mixt. Plus la aceasta (la aceeași dată) din Registrul de stat al valorilor mobiliare au fost excluse 607 societăți pe acțiuni.

În ianuarie-iunie 2008 volumul total al tranzacțiilor pe piața secundară (care este reprezentată de segmentul bursier și extrabursier) a constituit 630,9 mil. lei, fiind în descreștere cu 28,7% față de perioada similară a anului precedent.

Modificarea volumului tranzacțiilor pe piața secundară

	Ianuarie-iunie			
	Total valori mobiliare tranzacționate, mil. lei		Modificarea	
	2007	2008	absolută (mil.lei)	relativă (%)
Piața bursieră	636,1	348,8	-287,3	54,8
Piața extrabursieră	248,4	282,1	33,7	113,6
Total	884,5	630,9	253,6	71,3

¹ Conform datelor Comisiei Naționale a Pieței Financiare

VI. SITUAȚIA SOCIALĂ

6.1. Nivelul de trai al populației

Veniturile disponibile ale populației. Conform datelor Cercetării bugetelor gospodăriilor casnice, veniturile disponibile ale populației în trimestrul I 2008 au constituit în medie pe o persoană 1094,1 lei, fiind în creștere față de trimestrul I 2007 cu 23,7%. Veniturile disponibile în termeni reali¹ au înregistrat o creștere de 7,9%.

Veniturile disponibile medii lunare pe o persoană în trimestrul I 2007 și 2008

	Trimestrul I 2007			Trimestrul I 2008		
	total	urban	rural	total	urban	rural
Total venituri disponibile, medii lunare pe o persoană, lei	884,6	1047,1	767,0	1094,1	1373,6	891,9
inclusiv în % pe surse de formare:						
Activitatea salariată	37,9	50,8	25,1	43,0	56,9	27,7
Activitatea individuală agricolă	16,4	2,0	30,7	12,0	1,0	24,2
Activitatea individuală non-agricolă	6,1	9,9	2,4	5,3	6,3	4,0
Venituri din proprietate	0,4	0,8	0,1	0,6	1,0	0,1
Prestații sociale	13,9	12,8	15,1	15,1	13,8	16,6
din care:						
pensii	11,8	10,5	13,1	12,9	11,7	14,2
indemnizații pentru copii	0,7	0,8	0,5	0,4	0,4	0,5
Alte venituri	25,2	23,8	26,6	24,0	21,0	27,4
din care, remitențe	19,9	15,9	23,8	17,9	12,5	23,9
Ponderea veniturilor în natură în total venituri disponibile, %	18,7	5,8	31,3	13,9	4,4	24,5

Principală sursă de venit este activitatea salariată, în baza căreia în trimestrul I 2008 s-au format 43,0% din veniturile disponibile ale populației, față de 37,9% în trimestrul I 2007. Prestațiile sociale constituie a doua sursă de venit după importanță, ponderea acestora fiind de 15,1% în trimestrul I 2008 față de 13,9% în perioada corespunzătoare a anului 2007. Activitatea individuală agricolă a contribuit la formarea veniturilor disponibile în proporție de 12,0% (cu 4,4 puncte procentuale mai puțin față de trimestrul I 2007). Remitențele în termeni relativi au constituit 17,9% în total venituri disponibile (față de 19,9% în trimestrul I 2007).

Pe medii de reședință, structura veniturilor diferă și se caracterizează prin predominarea accentuată a veniturilor din activitatea salariată în cazul populației din mediul urban (56,9%), iar în mediul rural veniturile obținute din activitatea individuală agricolă sunt doar cu 3,5 puncte procentuale sub nivelul veniturilor obținute din activitatea salariată (respectiv 24,2% și 27,7% în total venituri disponibile).

În trimestrul I 2008 ponderea veniturilor în natură a constituit 13,9%, fiind în descreștere cu 4,8 puncte procentuale față de trimestrul I 2007. Contribuția veniturilor în natură s-a redus mai cu seamă în cazul populației din mediul rural, principală cauză fiind reducerea veniturilor din gospodăria auxiliară agricolă.

Cheltuielile de consum ale populației. Cheltuielile medii lunare de consum ale populației în trimestrul I anul 2008 au constituit în medie pe o persoană 1175,1 lei, înregistrând o creștere de 19,0% față de trimestrul I 2007. Totodată, cheltuielile de consum ale populației în termeni reali s-au majorat doar cu 3,8%.

Cheltuielile de consum medii lunare pe o persoană în trimestrul I 2007 și 2008

	Trimestrul I 2007			Trimestrul I 2008		
	total	urban	rural	total	urban	rural
Total cheltuieli de consum, medii lunare pe o persoană, lei	987,5	1171,7	854,3	1175,1	1413,1	1003,0
inclusiv în % pentru:						
Produse alimentare	43,5	40,1	46,9	42,9	40,2	45,6
Băuturi alcoolice, tutun	2,9	1,9	3,9	2,3	1,6	3,1
Îmbrăcăminte, încălțăminte	11,0	9,7	12,4	12,4	11,9	12,9
Întreținerea locuinței	12,5	11,5	13,4	13,5	13,2	13,9
Dotarea locuinței	4,8	4,4	5,2	4,3	3,7	4,9
Sănătate	6,5	6,8	6,1	6,1	6,2	6,1
Transport	5,9	8,2	3,6	4,8	5,7	3,9
Comunicații	4,3	5,0	3,6	4,9	5,4	4,4
Agrement	2,3	3,7	0,9	2,0	2,9	0,9
Învățământ	0,3	0,5	0,1	0,3	0,3	0,2
Hotel, restaurant, cantină etc.	2,2	3,4	1,0	2,3	3,7	0,9
Diverse	3,8	4,6	3,0	4,2	5,2	3,2

¹ Indicele veniturilor disponibile raportat la Indicele Prețurilor de Consum total pentru ianuarie-martie 2008 față de ianuarie-martie 2007, care a constituit 114,7%

Cea mai mare parte a cheltuielilor de consum ale populației este destinată consumului alimentar cu o pondere de 42,9% în trimestrul I 2008 față de 43,5% în trimestrul I 2007. Restul cheltuielilor de consum în perioada analizată se repartizează după cum urmează: pentru întreținerea locuinței o persoană în medie a alocat 13,5% din cheltuielile lunare, pentru îmbrăcăminte și încălțăminte – 12,4%, sănătate – 6,1%, servicii de comunicații – 4,9%, transport – 4,8%, restul cheltuielilor fiind destinate pentru alte mărfuri și servicii.

Structura cheltuielilor de consum în funcție de mediul de reședință se caracterizează printr-o pondere mai mare a cheltuielilor pentru produse alimentare în cazul populației din mediul rural. Totodată, populația din mediul urban cheltuie mai mult pentru serviciile de transport, comunicații și agrement.

Minimul de existență. Mărirea minimului de existență în trimestrul I 2008 a constituit 1315,3 lei, fiind în creștere față de perioadă corespunzătoare a anului 2007 cu 34,2%. Valoarea minimului de existență este condiționată atât de nivelul prețurilor la produsele alimentare incluse în coșul alimentar, cât și de ponderea cheltuielilor ce revine coșului nealimentar (costul produselor nealimentare și serviciilor), care este determinat în baza structurii reale a cheltuielilor de consum ale populației conform Cercetării bugetelor gospodăriilor casnice.

Pe medii de reședință, minimul de existență a înregistrat valori maxime pentru mediul urban (1418,6 lei), fiind cu 14,2% mai mare decât valoarea minimului de existență pentru populația din mediul rural. Acest decalaj este datorat, în special, structurii diferite a cheltuielilor de consum și ponderii mai mari a autoconsumului în mediul rural. Astfel, în mediul urban coșul nealimentar a constituit 36,1% din minimul de existență, iar în cel rural – 23,0% (în medie pe total țară acest indicator reprezintă 30,3%).

Valoarea minimului de existență pe categorii de populație în trimestrul I 2007 și 2008
medii lunare pe o persoană, lei

	Trimestrul I 2007			Trimestrul I 2008		
	total	urban	rural	total	urban	rural
Total populație	980,2	1063,1	921,9	1315,3	1418,6	1242,7
Populația aptă de muncă	1030,0	1102,3	972,9	1390,9	1478,0	1317,8
Bărbați în vârstă aptă de muncă	1086,9	1151,3	1032,1	1471,7	1554,7	1402,4
Femei în vârstă aptă de muncă	972,3	1056,2	909,5	1307,4	1404,2	1225,3
Pensionari	837,9	898,7	805,1	1120,7	1194,1	1078,7
Copii	908,8	1004,5	857,1	1221,4	1347,3	1153,3
inclusiv în vârstă de:						
până la 1 an	360,7	398,4	338,0	480,7	530,8	452,2
1-6 ani	808,6	896,3	760,4	1077,4	1189,9	1013,8
7-16 ani	1004,3	1114,9	945,8	1343,2	1487,3	1267,2

Pe categorii de populație, în trimestrul I 2008 valoarea maximă a minimului de existență revine populației în vârstă aptă de muncă – 1390,9 lei, și în special bărbaților – 1471,7 lei. Întreținerea unui copil presupune alocarea în medie a 1221,4 lei lunar, cu o diferențiere a acestui indicator în dependență de vârstă, de la 480,7 lei pentru un copil în vârstă de până la 1 an și până la 1343,2 lei pentru un copil în vârstă de 7-16 ani. Pentru pensionari minimul de existență a constituit 1120,7 lei.

Co-raportul dintre veniturile populației și minimul de existență în trimestrul I 2007 și 2008

	Trimestrul I 2007	Trimestrul I 2008
Minimul de existență, medii lunare pe o persoană, lei	980,2	1315,3
Veniturile disponibile ale populației, medii lunare pe o persoană, lei	884,6	1094,1
Mărirea medie a pensiei lunare stabilite ¹ , lei	442,3	550,3
Co-raportul dintre veniturile medii lunare disponibile pe o persoană și valoarea medie a minimului de existență, %	90,2	83,2
Co-raportul dintre mărirea medie a pensiei lunare stabilite și minimul de existență pentru pensionari, %	52,8	49,1

Valoarea medie a pensiei lunare stabilite la 1 aprilie 2008 a constituit 550,3 lei, sau cu 24,4% mai mult comparativ cu aceeași dată a anului precedent, ceea ce respectiv face posibilă acoperirea minimului de existență în medie la nivel de 49,1% (în trimestrul I 2007 – 52,8%).

Se denotă diferențe semnificative a co-raportului dintre minimul de existență pentru populația aptă de muncă și salariul mediu al unui lucrător în funcție de activitățile economiei naționale. Astfel, în trimestrul I 2008 nivelul minimului de existență pentru populația în vârstă aptă de muncă a putut fi acoperit de majoritatea persoanele ocupate, iar în cazul celor ocupați în activități financiare, salariul acestora a depășit minimul de existență de circa 3,5 ori, în cazul activităților de construcții, transport și comunicații – de 2,4 ori. Rămîne a fi o problemă situația salariaților din agricultură și silvicultură, dat fiind că salariul acestora acoperă minimul de existență în proporție de numai 81,2%.

¹ Mărirea medie a pensiei lunare stabilite la 1 aprilie

Remunerarea muncii. În ianuarie-iunie 2008 *salariul mediu lunar* din economia națională a constituit 2429 lei și s-a mărit cu 26,1% față de perioada similară a anului precedent. Indicele salariului real pentru aceeași perioadă de timp a crescut cu 9,2%.

În luna iunie 2008 salariul mediu a constituit 2751 lei, cu 23,9 la sută mai mult față de iunie 2007. Salariul real comparativ cu anul precedent a crescut cu 7,2%. În sectorul bugetar salariul mediu a fost de 2642 lei, în sectorul real – 2805 lei, creșterea față de luna mai curent constituind respectiv 29% și 1%. E de menționat, că creșterea salariului mediu în sfera bugetară în luna iunie a fost condiționată de plata indemnizațiilor la concediu (în special pentru lucrătorii din învățământ).

Evoluția salariului mediu al unui salariat în economia națională

	Salariul mediu lunar al unui salariat în economia națională, lei	În % față de:	
		perioada similară a anului precedent	perioada precedentă
2007			
Ianuarie	1780	125,0	81,2
Februarie	1708	119,6	95,9
Martie	1868	121,8	109,4
Trimestrul I	1783	122,6	91,5
Aprilie	1936	123,7	103,7
Mai	2048	123,1	105,8
Iunie	2221	121,8	108,5
Trimestrul II	2069	122,9	116,0
Semestrul I	1926	123,2	x
Iulie	2144	122,2	96,5
August	2131	120,7	99,4
Septembrie	2130	118,3	99,9
Trimestrul III	2135	120,3	103,2
Ianuarie-septembrie	1971	121,7	x
Octombrie	2197	123,5	103,2
Noiembrie	2234	119,1	101,7
Decembrie	2630	120,0	117,7
Trimestrul IV	2353	120,8	110,2
Anual	2065	121,7	x
2008			
Ianuarie	2266	127,3	86,1
Februarie	2240	131,2	98,9
Martie	2371	127,0	105,8
Trimestrul I	2286	128,2	97,2
Aprilie	2462	127,2	103,8
Mai	2537	123,9	103,1
Iunie	2751	123,9	108,4
Trimestrul II	2583	124,9	113,0
Semestrul I	2429	126,1	x

Salariul mediu lunar pe activități, în luna iunie 2008

	Lei	În % față de:		În % față de salariul mediu pe economie în iunie 2008
		iunie 2007	mai 2008	
Total	2751	123,9	108,4	100,0
inclusiv:				
Agricultură, economia vînatului și silvicultură	1298	126,9	105,7	47,2
Pescuit, piscicultură	1212	89,2	97,2	44,1
Industrie	3045	123,6	99,8	110,7
industrie extractivă	3784	121,1	106,1	137,5
industrie prelucrătoare	2749	121,8	101,9	99,9
energie electrică și termică, gaze și apă	4469	130,1	93,0	162,5
Construcții	3672	117,9	107,7	133,5
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repara- rea autovehiculelor, motocicletelor, a bunu- rilor casnice și personale	2442	126,1	99,8	88,8

	Lei	În % față de:		În % față de salariul mediu pe economie în iunie 2008
		iunie 2007	mai 2008	
Hoteluri și restaurante	2090	116,5	99,3	76,0
Transporturi și comunicații	3408	118,0	94,7	123,9
Activități financiare	5202	122,3	87,8	189,1
Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate întreprinderilor	3424	132,9	109,6	124,5
Administrație publică	2864	108,2	106,7	104,1
Învățământ	2726	128,5	145,4	99,1
Sănătate și asistență socială	2470	127,5	109,5	89,8
Alte activități de servicii colective, sociale și personale	2100	127,1	108,0	76,3
activități recreative, culturale și sportive	1866	130,7	110,3	67,8

Salariul mediu lunar în profil teritorial, în luna iunie 2008

	Lei	În % față de:		În % față de salariul mediu pe economie în iunie 2008
		iunie 2007	mai 2008	
Total	2751	123,9	108,4	100,0
din care:				
Mun. CHIȘINĂU	3477	123,5	106,0	126,4
NORD	2277	124,6	108,3	82,8
mun. Bălți	2848	117,9	99,4	103,5
Briceni	2225	118,1	128,3	80,9
Dondușeni	2196	116,1	102,1	79,8
Drochia	1950	122,6	91,6	70,9
Edineț	2011	118,3	104,7	73,1
Fălești	1723	125,2	110,9	62,6
Florești	2252	117,8	116,8	81,8
Glodeni	2132	134,1	134,9	77,5
Ocnița	2173	127,3	122,1	79,0
Rîșcani	2115	144,9	134,1	76,9
Sîngerei	1872	130,9	128,3	68,1
Soroca	2095	139,7	114,2	76,2
CENTRU	2202	125,5	116,1	80,1
Anenii Noi	2172	114,6	104,0	78,9
Călărași	2090	117,9	101,2	76,0
Criuleni	2386	123,7	138,7	86,7
Dubăsari	2270	125,0	145,2	82,5
Hîncești	2080	128,6	126,4	75,6
Ialoveni	2631	119,9	121,1	95,6
Nisporeni	1772	132,2	98,0	64,4
Orhei	1979	128,4	106,1	71,9
Rezina	2367	124,3	106,4	86,1
Strășeni	2388	126,4	119,0	86,8
Șoldănești	1827	117,8	121,3	66,4
Telenești	1886	118,6	130,5	68,6
Ungheni	2470	144,1	118,0	89,8
SUD	2016	120,9	115,0	73,3
Basarabeasca	2527	118,4	94,7	91,9
Cahul	2040	117,5	110,4	74,2
Cantemir	1918	140,9	128,8	69,7
Căușeni	1978	117,4	121,6	71,9
Cimișlia	2082	120,1	134,6	75,7
Leova	2111	115,9	132,0	76,8
Ștefan Vodă	1689	123,7	110,3	61,4
Taraclia	1979	122,6	110,7	71,9
UTA GĂGĂUZIA	1902	125,0	115,3	69,1

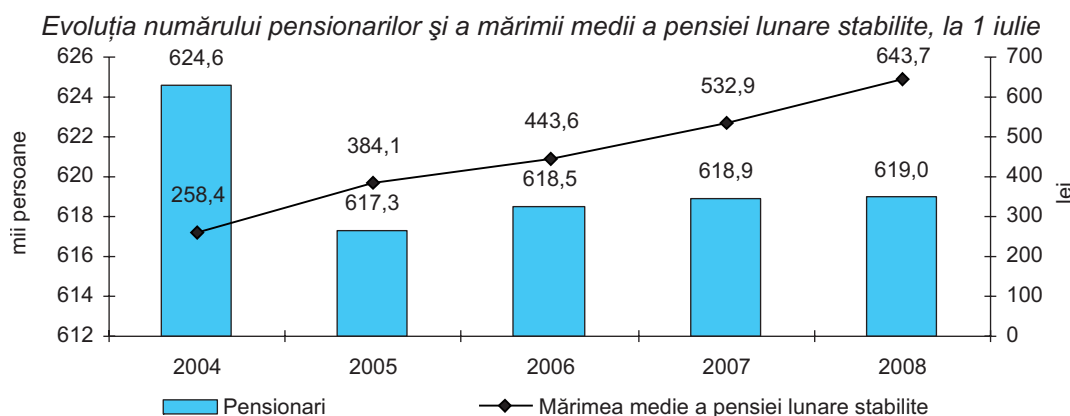
*Salariul mediu lunar al unui lucrător pe tipuri de activități economice și forme de proprietate
în ianuarie-iunie 2008*

lei

	Total	Din care, pe forme de proprietate:				
		publică	privată	mixtă (publică și privată), fără participare străină	străină	mixtă (investițiile Republicii Moldova+ investiții străine)
Total	2429	2347	2102	2986	3581	3779
inclusiv:						
Agricultură, economia vînatului și silvicultură	1172	1569	1065	1553	1862	1938
Pescuit, piscicultură	1243	1245	1242	—	—	—
Industrie	2879	3715	2561	3307	2714	2915
industrie extractivă	3372	2519	3178	4157	—	—
industrie prelucrătoare	2598	3538	2378	3148	2302	2828
energie electrică și termică, gaze și apă	4225	3833	4329	3911	6585	8704
Construcții	3231	3435	3066	2828	8270	3051
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor, motocicletelor, a bunurilor casnice și personale	2328	3087	1893	3218	3971	2632
Hoteluri și restaurante	2056	2448	1528	1627	3817	2838
Transporturi și comunicații	3481	3948	1582	1923	3293	9104
Activități financiare	5298	5988	5087	3107	7000	6047
Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate întreprinderilor	3055	2953	2521	2794	7235	3799
Administrație publică	2639	2639	—	—	—	—
Învățămînt	1798	1774	2890	—	—	2709
Sănătate și asistență socială	2143	2117	3205	—	—	—
Alte activități de servicii colective, sociale și personale	1901	1675	2944	—	2664	1889
activități recreative, culturale și sportive	1664	1582	2430	—	2121	1786

Pensii. Conform datelor Casei Naționale de Asigurări Sociale numărul pensionarilor aflați la evidență în organele de protecție socială la 1 iulie 2008 a constituit 619,0 mii persoane sau cu 0,1 mii persoane mai mult comparativ cu 1 iulie 2007.

Mărimea medie a pensiei (indexate) lunare stabilite la 1 iulie 2008 a constituit 643,7 lei, fiind în creștere cu 20,8 la sută față de 1 iulie 2007.

Piața forței de muncă. Conform datelor Anchetei Forței de Muncă în trimestrul I 2008 populația economic activă a Republicii Moldova a constituit circa 1221 mii persoane.

Rata de activitate a populației de 15 ani și peste (proporția populației active de 15 ani și peste în populația totală în vârstă de 15 ani și peste) a constituit 41,7%, atingând valori mai înalte în rândul populației masculine – 45,0%, în comparație cu rata pentru femei – 38,7%. Ratele de activitate pe medii au înregistrat următoarele valori: urban – 45,7% , rural – 38,7%. Cea mai înaltă rată de activitate (63,6 %) s-a înregistrat în categoria de vîrstă 40-44 ani.

Populația ocupată a fost de circa 1154 mii persoane. Repartiția pe sexe relevă că ponderea bărbaților în total populație ocupată (50,5%) a fost practic egală cu cea a femeilor (49,5%). Mediului rural i-au revenit 53,7 % și celui urban – 46,3%.

Rata de ocupare a populației de 15 ani și peste (proporția populației ocupate în populația de 15 ani și peste) a fost de 39,4%. La bărbați ea a fost mai înaltă decît la femei (respectiv 42,1% și 37,0%). Rata de ocupare în mediul rural (36,9 %) a fost mai mică decît cea din mediul urban (42,7%). Cea mai înaltă rată de ocupare (60,4%) s-a înregistrat la persoanele de 40-44 ani.

Numărul șomerilor conform definiției Biroului Internațional al Muncii (BIM) a fost de aproximativ 67 mii persoane.

Rata șomajului (proporția șomerilor BIM în populația activă) a înregistrat la nivel de țară valoarea de 5,5%. La bărbați ea a atins valoarea de 6,5% și la femei – 4,5%. Continuă să se mențină disparități semnificative între rata șomajului în mediul urban (6,5%) și cel rural (4,6%).

Raportul de dependență economică, exprimat prin numărul persoanelor neocupate (inactive sau în șomaj) ce revin la 1000 persoane ocupate a fost de 2104‰. Cele mai înalte valori au fost înregistrate la femei (2259‰), în mediul rural – 2392‰.

Populația după participarea la activitatea economică, pe sexe și medii

procente

	2007	2007	2008
	Trim. I	Anul	Trim. I
Total			
Rata de activitate ¹	42,9	44,8	41,7
Rata de ocupare ²	40,5	42,5	39,4
Rata șomajului ³	5,7	5,1	5,5
Masculin			
Rata de activitate ¹	46,7	47,8	45,0
Rata de ocupare ²	43,5	44,8	42,1
Rata șomajului ³	6,8	6,3	6,5
Feminin			
Rata de activitate ¹	39,5	42,2	38,7
Rata de ocupare ²	37,7	40,5	37,0
Rata șomajului ³	4,5	3,9	4,5
Urban			
Rata de activitate ¹	46,1	47,1	45,7
Rata de ocupare ²	42,9	43,8	42,7
Rata șomajului ³	7,1	6,9	6,5
Rural			
Rata de activitate ¹	40,5	43,1	38,7
Rata de ocupare ²	38,7	41,6	36,9
Rata șomajului ³	4,5	3,6	4,6

¹ Proporția populației active de 15 ani și peste în populația totală de 15 ani și peste

² Proporția populației ocupate de 15 ani și peste în populația totală de 15 ani și peste

³ Proporția șomerilor BIM în populația activă

*Populația după situația economică, pe sexe, medii și grupe de vîrstă
în trimestrul I 2008*

Sexe, medii, grupe de vîrstă	Persoane active, mii			Rata de activitate, %	Rata de ocupare, %	Rata șomajului BIM, %
	total	din care:				
		ocupate	șomeri BIM			
Total	1221,0	1153,6	67,4	41,7	39,4	5,5
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	10,2	9,4	24,2	18,5	16,1	13,1
25-34 ani	20,8	20,6	24,1	52,1	48,8	6,4
35-49 ani	41,9	42,1	38,5	61,6	58,5	5,1
50 ani și peste	27,2	28,0	13,2	35,2	34,3	2,7
Masculin	622,4	582,1	40,3	45,0	42,1	6,5
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	11,3	10,4	23,8	20,7	17,9	13,7
25-34 ani	21,1	21,2	20,9	54,3	50,8	6,4
35-49 ani	39,7	39,7	39,7	61,4	57,4	6,5
50 ani și peste	27,9	28,7	15,5	43,4	41,8	3,6
Feminin	598,6	571,5	27,1	38,7	37,0	4,5
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	9,1	8,3	24,8	16,3	14,3	12,4
25-34 ani	20,4	20,0	28,7	49,9	46,7	6,4
35-49 ani	44,1	44,5	36,7	61,8	59,5	3,8
50 ani și peste	26,4	27,2	9,8	29,2	28,7	1,7
Urban	571,0	533,7	37,3	45,7	42,7	6,5
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	10,2	9,5	20,7	19,3	16,8	13,2
25-34 ani	24,1	24,1	24,4	62,0	57,9	6,6
35-49 ani	41,4	41,3	42,0	66,4	62,0	6,6
50 ani și peste	24,3	25,1	12,9	37,5	36,2	3,5
Rural	650	619,9	30,1	38,7	36,9	4,6
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	10,2	9,3	28,6	17,9	15,6	13,0
25-34 ani	17,9	17,6	23,6	43,8	41,1	6,1
35-49 ani	42,3	42,7	34,2	58,0	55,8	3,7
50 ani și peste	29,7	30,4	13,6	33,8	33,1	2,1

Șomajul înregistrat. Conform datelor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, la 1 iulie 2008 în căutarea unui loc de muncă se aflau peste 19 mii *șomeri înregistrați*, fiecare al șaptelea fiind disponibilizat de la unitățile economice. Din numărul total de șomeri, 54 la sută o constituie femeile. Peste 10% din șomerii înregistrați beneficiază de ajutor de șomaj, mărimea medie a căruia a fost în luna iunie 2008 de 655,5 lei. La un loc liber de muncă, anunțat de către întreprinderi, reveneau în medie 1,3 șomeri.

6.2. Situația demografică

Evoluția proceselor demografice în ianuarie-iunie 2008 se caracterizează prin următorii indicatori principali ai mișcării naturale a populației:

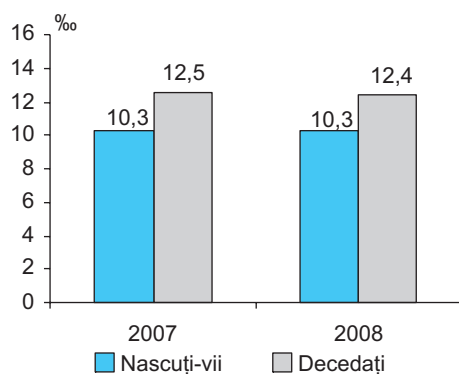
	ianuarie-iunie 2007	ianuarie-iunie 2008	ianuarie-iunie 2008 în % față de ianuarie-iunie 2007
Născuți-vii, persoane	18270	18201	99,6
Decedați, persoane	22166	22069	99,6
din care, copii sub 1 an	225	241	107,1
Scăderea naturală	3896	3868	99,3
Numărul căsătoriilor	11170	10293	92,1
Numărul divorțurilor	6727	6232	92,6

Conform datelor preliminare, în ianuarie-iunie 2008 numărul născuților-vii s-a micșorat moderat comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut, rata natalității nu s-a schimbat și a constituit 10,3 născuți-vii la 1000 locuitori. Mortalitatea generală a fost în scădere (cu 0,4%) comparativ cu perioada similară a anului trecut, rata mortalității constituind 12,4 decedați la 1000 locuitori. Prin urmare, scăderea naturală a constituit 2,1 persoane la 1000 locuitori, față de 2,2 în semestrul I 2007.

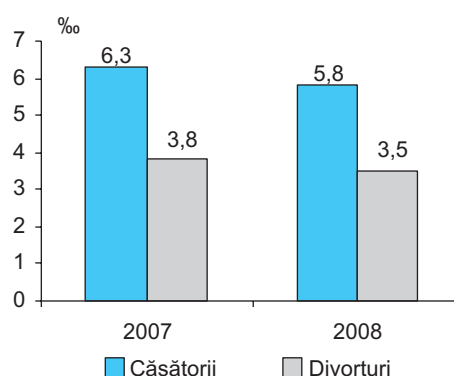
Numărul copiilor decedați în vîrstă sub 1 an în această perioadă s-a mărit cu 16 cazuri, rata mortalității infantile majorîndu-se de la 12,3 pînă la 13,2 decedați în vîrstă sub un an la 1000 născuți-vii. Această creștere s-a creat în rezultatul trecerii, începînd cu 1 ianuarie 2008, la implementarea standardelor și criteriilor europene privind înregistrarea în statistica oficială de stat a nașterii și copiilor nou-născuți cu masa de la 500 gr și de la 22 săptămîni gestație.

Rata nupțialității a constituit 5,8 căsătorii la 1000 locuitori, numărul căsătoriilor fiind în scădere cu 7,9%, iar rata divorțialității a alcătuit 3,5 divorțuri la 1000 locuitori, numărul divorțurilor înregistrînd de asemenea o scădere cu 7,4% față de semestrul I 2007.

*Născuți-vii și decedați la 1000 locuitori
în ianuarie-iunie*

*Căsătorii și divorțuri la 1000 locuitori
în ianuarie-iunie*

Structura mortalității pe clase ale cauzelor de deces relevă, că cele mai multe decese (57,8%) au drept cauză bolile aparatului circulator, tumorile maligne constituie 12,3%, bolile aparatului digestiv – 9,2%, accidentele, intoxicațiile și traumele – 7,7%, bolile aparatului respirator – 6,1%, alte clase – 6,9%.

Conform datelor preliminare evoluția proceselor demografice pe regiuni de dezvoltare¹ în ianuarie-iunie 2008 se prezintă astfel:

	Mun. Chișinău	Nord	Centru	Sud	UTA Găgăuzia
<i>Date absolute</i>					
Născuți-vii, persoane	4355	4689	5610	2654	880
Decedați, persoane	3216	7537	6999	3426	885
din care, copii sub 1 an	78	60	64	31	7
Sporul natural	1139	-2848	-1389	-772	-5
Numărul căsătoriilor	2518	2522	3136	1452	637
Numărul divorțurilor	1552	1532	1742	811	454
<i>Rate la 1000 locuitori</i>					
Născuți-vii	11,1	9,3	10,6	9,8	11,1
Decedați	8,2	14,9	13,2	12,7	11,1
Sporul natural	2,9	-5,6	-2,6	-2,9	0
Căsătorii	6,4	5,0	5,9	5,4	8,0
Divorțuri	4,0	3,0	3,3	3,0	5,7

¹ Fără cazurile de înregistrare a actelor de stare civilă din unele localități din partea stîngă a Nistrului

Migrațiunea populației. Potrivit informației prezentate de Ministerul Afacerilor Interne, în ianuarie-iunie 2008 în țară au sosit 1356 imigranți, dintre care 303 persoane au obținut permis de reședință permanentă, iar 1053 persoane – permis cu termen fixat.

De la începutul anului s-au repatriat 876 persoane.

Caracteristica imigranților după țara de emigrare și scopul sosirii în ianuarie-iunie 2008

	Numărul imigranților	Inclusiv sosiți la:					
		muncă		studii		imigrația de familie	
		persoane	în %	persoane	în %	persoane	în %
Turcia	302	234	77,5	17	5,6	51	16,9
Ucraina	295	51	17,3	56	19,0	188	63,7
România	207	160	77,3	5	2,4	42	20,3
Rusia	138	18	13,1	13	9,4	107	77,5
Italia	50	36	72,0	5	10,0	9	18,0
Azerbaidjan	45	19	42,2	2	4,4	24	53,4
Israel	29	7	24,1	18	62,1	4	13,8
Germania	29	21	72,4	3	10,3	5	17,3
S.U.A.	25	18	72,0	1	4,0	6	24,0
Franța	19	10	52,6	2	10,5	7	36,9
Belarus	19	4	21,1	2	10,5	13	68,4
Alte țări	198	87	43,9	23	11,7	88	44,4
Total	1356	665	49,1	147	10,8	544	40,1

6.3. Ocrotirea sănătății

Conform informației preliminare a Ministerului Sănătății, morbiditatea populației de unele boli infecțioase în ianuarie-iunie 2008 se caracterizează prin majorarea cazurilor de parotidită epidemică – 29084 cazuri față de 135 cazuri în ianuarie-iunie 2007; un nivel înalt al acestei morbidități s-a înregistrat în municipiul Chișinău – 7553 cazuri, în raioanele Orhei – 1647, Ungheni – 1272, Cahul – 1198, Hîncești – 1069, Ialoveni – 1024 și Strășeni – 1013 cazuri.

Pe parcursul perioadei analizate s-au înregistrat mai puține cazuri de hepatite virale, tuse convulsivă, a infecțiilor acute ale căilor respiratorii, cazurilor de îmbolnăviri prin gripă.

Morbiditatea populației, pe principalele boli infecțioase

	ianuarie-iunie 2007, cazuri	ianuarie-iunie 2008		Îmbolnăviri la 100000 locuitori	
		total, cazuri	în % față de ianuarie-iunie 2007	ianuarie-iunie 2007	ianuarie-iunie 2008
Infecții intestinale					
Infecții intestinale acute	8031	6841	85,2	224,3	191,5
inclusiv dizenterie bacteriană	279	291	104,3	7,8	8,1
Hepatite virale					
Hepatite virale – total	289	192	66,4	8,1	5,4
din care:					
Hepatita A	92	57	61,9	2,6	1,6
Hepatita C	58	43	74,1	1,6	1,2
Infecții imunodirijabile					
Tuse convulsivă	15	7	46,7	0,4	0,2
Hepatită virală B	120	80	66,7	3,4	2,2
Parotidită epidemică	135	29084	de 215 ori	3,8	814,1
Infecții respiratorii acute					
Infecții acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple	116298	90384	77,7	3251,4	2529,8
Gripă	7723	378	4,9	215,9	10,6
Boli infecțioase „social determinate”					
Tuberculoza organelor respiratorii	1860	1770	95,2	52,0	49,5
Sifilis	1366	1243	90,9	38,2	34,8
Infecție gonococică	823	800	97,2	23,0	22,4
Pediculoză	3481	2881	82,8	97,3	80,6

Totodată, în ianuarie-iunie 2008, comparativ cu perioada similară a anului precedent, s-au înregistrat mai multe cazuri de dizenterie bacteriană – cu 4,3%, mai cu seamă în raioanele Cantemir – de 6 ori, Hîncești – de 4,5 ori, Cahul – de 4 ori și Anenii Noi – de 1,5 ori.

Se remarcă o diminuare a morbidității de boli „social determinate” în special a cazurilor de pediculoză și sifilis.

Numărul purtătorilor virusului imunodeficienței umane (VIH) a constituit 229 persoane sau cu 36 cazuri mai mult comparativ cu ianuarie-iunie 2007. În perioada analizată au fost înregistrate 35 cazuri de boală SIDA.

6.4. Infracțiuni

Conform informației Ministerului Afacerilor Interne, în ianuarie-iunie 2008 s-au înregistrat 12,4 mii infracțiuni, cu 2,2 la sută mai mult decât în perioada respectivă a anului precedent, din care 67,0% – în localitățile urbane. Numărul infracțiunilor înregistrate la 10 mii locuitori a constituit 33 crime. Un nivel mai înalt al acestui indicator a fost înregistrat în municipiul Bălți – 58 crime (respectiv depășește nivelul acestui indicator pe țară de 1,8 ori), municipiul Chișinău – 52, în raioanele Basarabeasca – 45, Călărași – 35, Taraclia – 34 crime.

Numărul infracțiunilor înregistrate

	ianuarie-iunie 2007	ianuarie-iunie 2008	ianuarie-iunie 2008 în % față de ianuarie-iunie 2007
Infracțiuni înregistrate – total	12108	12369	102,2
din care:			
Infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei	708	749	105,8
din acestea:			
omor	88	102	115,9
vătămări intenționate grave	185	169	91,4
Infracțiuni privind viața sexuală	179	201	112,3
din acestea violuri	123	138	112,2
Infracțiuni contra patrimoniului	6328	6376	100,8
din acestea:			
furturi	4845	4891	100,9
țilhării	77	85	110,4
jafuri	426	455	106,8
escrocherii	439	457	104,1
pungășii	69	65	94,2
șantaj	24	35	145,8
Infracțiuni contra sănătății publice și conviețuirii sociale	1250	1284	102,7
din acestea infracțiuni legate de droguri	1144	1126	98,4
Infracțiuni contra familiei și minorilor	140	113	80,7
din acestea trafic de copii	28	29	103,6
Infracțiuni economice	1736	1632	94,0
din acestea:			
contrabanda	332	165	49,7
fabricarea banilor falși	44	67	152,3

În ianuarie-iunie 2008 s-a mărit numărul crimelor violente: cu 15,9% a crescut numărul cazurilor de omor, cu 12,2% – numărul cazurilor de viol. În cadrul infracțiunilor contra patrimoniului s-au majorat cazurile de șantaj (cu 45,8%), țilhării (cu 10,4%), jaf (cu 6,8%) și cele de escrocherii (cu 4,1%). În categoria infracțiunilor economice s-au înregistrat mai multe cazuri de fabricare a banilor falși – cu 52,3%.

Din numărul total de infracțiuni înregistrate, 621 cazuri sau 5% revin celor excepțional de grave și deosebit de grave, iar 2,8 mii cazuri sau 23% – celor grave.

Cu aplicarea armelor de foc, explozivelor și grenadelor au fost comise 12 crime, din care câte 2 cazuri de omor, țilhării și huliganism, câte 1 caz de vătămare intenționată, jaf și șantaj.

În perioada analizată, contra persoanelor au fost comise 2,9 mii crime, în urma cărora au decedat 256 persoane, principalele cauze de deces fiind accidente rutiere (43,8%), omorurile (35,2%) și vătămările intenționate (9,4%).

Din numărul total de infracțiuni înregistrate, fiecare a treia este săvârșită de persoane în vîrstă aptă de muncă, dar fără ocupație, fiecare a zecea – de minori sau cu participarea acestora și de persoane care anterior au săvîrșit infracțiuni.

În ianuarie-iunie 2008 au fost înregistrate 5,6 mii persoane care au comis crime, comparativ cu 7,8 mii persoane în ianuarie-iunie 2007, ce prezintă o reducere de 28,1 la sută.

Numărul persoanelor relevate care au comis crime

	Ianuarie-iunie 2007		Ianuarie-iunie 2008		Ianuarie-iunie 2008 în % față de ianuarie-iunie 2007
	persoane	în % față de total	persoane	în % față de total	
Total	7781	100,0	5592	100,0	71,9
din care:					
femei	879	11,3	752	13,4	85,6
minori	990	12,7	576	10,3	58,2
persoane apte de muncă, dar fără ocupație	6102	78,4	4682	83,7	76,7
în grup	1110	14,3	728	13,0	65,6
în stare de ebrietate	207	2,7	133	2,4	64,3
au săvârșit crime pentru prima dată	7256	93,3	5304	94,8	73,1
anterior au comis crime	525	6,7	288	5,2	54,9

Rămîne în creștere ponderea persoanelor care au comis crime pentru prima dată și cea a persoanelor în vîrstă aptă de muncă, dar fără ocupație.

Conform datelor Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne, numărul incendiilor în perioada de raport s-a micșorat cu 28%, alcătuiind 999 cazuri, ce au pricinuit economiei țării pierderi în valoare de 10,6 mil. lei. În rezultatul acestora au fost înregistrate 110 cazuri de deces, inclusiv 6 copii.

Numărul incendiilor și cazuri de deces

	Ianuarie-iunie 2007	Ianuarie-iunie 2008	Ianuarie-iunie 2008 în % față de ianuarie-iunie 2007
Numărul incendiilor	1392	999	71,8
Persoane care au decedat în urma incendiilor	106	110	103,8
din care, copii	5	6	120,0
Persoane traumatate	25	31	124,0

Numărul accidentelor rutiere s-a diminuat cu 5,7% și a constituit 1068 cazuri, în urma cărora și-au pierdut viața 161 persoane, inclusiv 16 copii; au fost înregistrate 1290 persoane traumatate, din care 264 copii.

VII. INFORMAȚIE SUCCINTĂ CU PRIVIRE LA SITUAȚIA SOCIAL-ECONOMICĂ A UTA GĂGĂUZIA

Industria. Întreprinderile industriale cu genul principal de activitate industrială situate pe teritoriul Găgăuziei au fabricat în ianuarie-iunie 2008 producție industrială (lucrări, servicii) în valoare de 219,7 mil. lei sau cu 2,9% mai mult decât în ianuarie-iunie 2007. În luna iunie curent față de iunie 2007 indicele volumului producției industriale în prețuri comparabile a constituit 78,6%.

Producția principalelor produse industriale

	Iunie 2008		Ianuarie-iunie 2008		
	cantitatea	în % față de iunie 2007	cantitatea	în % față de ianuarie-iunie 2007	ponderea în total pe țară, %
Făină, t	181,5	197,3	1314,8	72,9	6,3
Nutrețuri gata pentru hrana animalelor, t	12,5	40,3	51,0	42,3	1,3
Pâine proaspătă, t	27,3	100,7	151,2	92,1	0,3
Produse de cofetărie făinoase, t	0,7	77,8	6,5	132,7	0,1
Divin, mii dal	0,3	100,0	3,7	de 3,1 ori	0,9
Vinuri naturale din struguri, mii dal	132,5	109,9	1432,6	189,4	26,2
Vinuri de Porto, Madeira, Sheary, Tokay și altele, mii dal	19,3	193,0	109,3	de 2,5 ori	22,5
Băuturi nealcoolice, mii dal	1,3	46,4	5,6	58,9	0,2
Tutun fermentat, t	-	x	284,7	63,4	14,1
Articole tricotate, mii buc.	218,2	42,7	3008,0	64,9	32,0
Pantaloni lungi și scurți, salopete și șorturi, mii buc.	6,7	48,3	33,5	39,1	4,9
Rochii și sarafane, mii buc.	-	x	41,1	122,4	25,6
Fuste și fuste-pantaloni, mii buc.	6,6	57,3	46,7	73,2	27,6
Bluze și cămăși pentru femei și fete, mii buc.	16,5	de 2,7 ori	104,8	111,0	18,5

Agricultură.

Fitotehnie. Pentru roada anului 2008 în întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier)¹ din UTA Găgăuzia au fost însămânțate 70,4 mii ha sau cu 1,6 mii ha (cu 2,4%) mai mult față de anul 2007.

Suprafețele însămânțate și structura lor se caracterizează prin următoarele date:

	Mii ha		Structura suprafețelor însămânțate, %	
	2008	în % față de 2007	2007	2008
Suprafața însămânțată – total	70,4	102,4	100,0	100,0
din care:				
Cereale și leguminoase pentru boabe – total	52,4	103,3	73,7	74,4
din acestea:				
grâu de toamnă	29,4	124,0	34,5	41,7
porumb pentru boabe	8,0	81,1	14,4	11,4
leguminoase pentru boabe	1,7	65,0	3,9	2,5
Culturi tehnice – total	15,2	98,5	22,5	21,6
din acestea:				
floarea-soarelui	12,7	95,2	19,4	18,1
tutun	0,4	88,6	0,7	0,6
Cartofi, legume de câmp și bostănoase – total	0,4	68,0	0,7	0,5
din acestea:				
legume de câmp	0,2	70,0	0,3	0,2
Culturi pentru nutreț – total	2,4	116,1	3,1	3,5
din acestea:				
porumb pentru siloz și masă verde	1,2	de 2,4 ori	0,7	1,7
ierburi perene	0,8	92,8	1,2	1,1

¹ Cu suprafața terenurilor agricole de 10 ha și peste

S-au majorat suprafețele însămânțate cu culturi cerealiere și leguminoase pentru boabe – total cu 1,7 mii ha (cu 3,3%), din care esențial cu grâu de toamnă – cu 5,7 mii ha (cu 24,0%) și suprafețele ocupate cu culturi pentru nutreț – cu 0,3 mii ha (cu 16,1%), din care porumb pentru siloz – cu 0,7 mii ha (de 2,4 ori).

S-au diminuat suprafețele însămânțate cu cartofi, legume și bostănoase – total cu 0,2 mii ha (cu 32,0%), din care legume de câmp – cu 0,1 mii ha (cu 30%).

Zootehnie. Conform stării la 1 iulie în gospodăriile de toate categoriile a scăzut, față de data respectivă a anului trecut, efectivul de animale: de bovine – cu 2,5 mii capete (cu 29%), din care vaci – cu 1,5 mii capete (cu 28%), porcine – cu 8,6 mii capete (cu 54%), de ovine și caprine – cu 8,3 mii capete (cu 7%).

Producția animalieră obținută în întreprinderile agricole din UTA Găgăuzia se caracterizează prin următoarele date:

	Ianuarie-iunie 2008		Ponderea Găgăuziei în total producție în întreprinderile agricole pe țară, %
	total, tone	în % față de ianuarie-iunie 2007	
Creșterea vitelor și păsărilor	138,4	89,9	1,2
Lapte de vacă	461,6	93,7	5,7
Lână	7,5	73,5	21,0

Ca urmare a micșorării șeptelului de vite și păsări, în întreprinderile agricole în semestrul I al anului curent în comparație cu perioada respectivă a anului precedent, s-a redus producția animală: volumul creșterii vitelor și păsărilor cu 10,1% (în total pe țară s-a redus cu 2,5%), vânzarea vitelor și păsărilor (în masă vie) pentru sacrificare – cu 52,8% (în total pe țară – creștere cu 20,4%), producția laptelui de vacă și lînii, corespunzător, cu 6,3% și cu 26,5% (în total pe țară – scădere cu 19,5% și cu 23,4%).

Nivelul de mortalitate a efectivului de bovine a constituit 0,7% (în medie pe întreprinderile agricole din țară – 2,1%), de porcine – 5,7% (6,4%), de ovine și caprine – 4,2% (3,9%).

Investiții în capital fix. În ianuarie-iunie 2008, din contul tuturor surselor de finanțare au fost realizate 90,1 mil. lei investiții în capital fix (în prețuri curente), din care au fost efectuate lucrări de construcții-montaj în sumă de 44,5 mil. lei, ceea ce a constituit respectiv 131,8% și 108,3% față de ianuarie-iunie 2007.

În perioada de raport din contul propriu ale populației au fost date în folosință 66 case de locuit individuale cu suprafața totală de 7,1 mii m², ceea ce a constituit 126,3% față de perioada respectivă a anului precedent.

Organizațiile în antrepriză au executat lucrări de construcții-montaj în sumă de 39,0 mil. lei (în prețuri curente), care au constituit 118% față de ianuarie-iunie 2007. Cota-parte a lucrărilor de reparații capitale și curente a constituit 30,3% în volumul total al lucrărilor în antrepriză executate.

Transporturi. În ianuarie-iunie 2008 întreprinderile de transport auto (inclusiv întreprinderile cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări auto de mărfuri contra plată și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate) au transportat 20,9 mii tone de mărfuri sau cu 35,7% mai mult comparativ cu ianuarie-iunie 2007. Parcursul mărfurilor s-a majorat față de ianuarie-iunie 2007 cu 4556,2 mii tone-km (+38,5%).

Cu autobuze și microbuze au fost transportați 458,4 mii pasageri, fiind în creștere cu 13,0% față de ianuarie-iunie 2007.

Comerțul cu amănuntul și servicii cu plată prestate populației. În ianuarie-iunie 2008 prin unitățile comerciale au fost vândute mărfuri cu amănuntul în valoare de 279,8 mil. lei (2,9% din volumul total de vânzări pe țară) sau cu 17,4% mai mult față de perioada similară din anul 2007.

Stocurile de mărfuri în rețeaua de comerț cu amănuntul la data de 1 iulie 2008 s-au cifrat la 142,0 mil. lei, cu 19,0% mai mult față de 1 iulie 2007.

În ianuarie-iunie 2008 unitățile oficial înregistrate au prestat populației servicii cu plată în sumă de 176,4 mil. lei (3,3% din volumul total de servicii pe țară) sau cu 11,4% mai mult comparativ cu ianuarie-iunie 2007.

Munca. Salariul mediu lunar al unui lucrător în ianuarie-iunie 2008 a fost de 1619 lei, inclusiv în luna iunie – 1902 lei, respectiv cu 22% și cu 25% mai mult față de perioada similară a anului precedent.

Situația demografică. Conform datelor preliminare, în ianuarie-iunie 2008 au fost înregistrați 880 nou-născuți și 885 persoane decedate. Rata natalității constituind 11,1 născuți-vii la 1000 locuitori și rata mortalității generale – 11,1 decedați la 1000 locuitori.

În această perioadă au fost înregistrate 637 căsătorii și 454 divorțuri.

Director general

Vladimir GOLOVATIUC

PRECIZĂRI METODOLOGICE

PRODUSUL INTERN BRUT

Produsul intern brut (PIB) – principalul agregat al sistemului conturilor naționale (SCN), reprezintă la etapa de producție suma valorii adăugate brute pe activități economice, iar la etapa de utilizare – valoarea bunurilor și serviciilor destinate pentru consumul final, formarea brută de capital și export.

Valoarea adăugată brută (VAB) corespunde producției totale de bunuri și servicii, diminuată cu consumul intermediar.

Consumul final reprezintă valoarea bunurilor și serviciilor utilizate pentru satisfacerea directă a necesităților umane, fie ele individuale sau colective. Consumul final acoperă consumul final al gospodăriilor, administrației publice și private.

Formarea brută de capital determină procurarea netă a bunurilor și serviciilor de către unitățile rezidente produse în perioada considerată, dar nu și consumate. Cuprinde formarea brută de capital fix și variația stocurilor.

Produsul intern brut se calculează în prețuri curente de bază, de piață (PIB nominal) și prețuri comparabile (PIB real).

Prețul de piață include marja comercială și cea de transport, impozitele de producție și import și exclude subvențiile de producție și import.

Pentru excluderea influenței diferitelor taxe de impozit și subvenții asupra structurii producției în diferite activități economice, valoarea adăugată brută se calculează în prețuri de bază.

Prețul de bază reprezintă prețul primit de producător pentru o unitate de bun și serviciu, excluzând impozitele pe produs și incluzând subvențiile pe produs.

Economia neobservată se definește ca ansamblul activităților „lipsă” în informația de bază utilizată la elaborarea conturilor naționale, fie din motivul că acestea sînt activități ascunse, ilegale, informale, sau că reprezintă producția gospodăriilor casnice pentru consum propriu, fie în rezultatul neajunsurilor în sistemul colectării datelor. Includerea acestora în conturile naționale se numește **măsurarea (estimarea) economiei neobservate**.

Producția în sectorul informal se determină ca activitate economică efectuată de întreprinderi necorporative neînregistrate ale gospodăriilor casnice și/sau talia cărora după numărul salariaților e sub censul stabilit și care produc producție destinată pieței.

Producția ascunsă în sectorul formal reprezintă producția legală neînregistrată de organele administrative și fiscale și neraportată lor de către agenții economici cu scopul evaziunii impozitelor, contribuțiilor de asigurări sociale, nerespectarea legii în privința salariului minim, a numărului de ore lucrate, necompletearea chestionarelor administrative, fiscale sau statistice etc.

Producția gospodăriilor casnice pentru consum propriu este determinată ca activitate economică, în rezultatul căreia gospodăriile casnice consumă sau acumulează bunurile și serviciile produse de ele înșăși.

Producția ilegală reprezintă producția de bunuri și servicii a căror vânzare, distribuire sau posesie este interzisă de lege și care în mod obișnuit este legală, dar devine ilegală cînd se realizează de persoane neautorizate.

INDUSTRIE

Volumul producției industriale în prețuri curente include:

- volumul producției întreprinderilor industriale cu numărul personalului industrial de 20 și mai multe persoane, care asigură circa 80% din volumul anual de producție, cuprinse în cercetare statistică lunară;
- volumul producției întreprinderilor mici, unităților de producție secundară, cuprinse în cercetare statistică anuală (calculat estimativ);
- volumul producției întreprinderilor individuale care nu prezintă rapoarte statistice (calculat estimativ).

Indicele volumului de producție în procente față de perioada corespunzătoare a anului precedent se calculează reieșind din volumul producției în prețuri comparabile (prețuri medii ale anului precedent).

AGRICULTURĂ

Producția agricolă în expresie valorică este evaluată în prețuri curente, precum și în prețurile anului 2005 – pentru comparabilitate la calcularea indicatorilor relativi, și este determinată ca suma producției vegetale și animale.

Producția globală în prețuri curente include, de asemenea, și valoarea serviciilor destinate pieței, prestate de către întreprinderile de deservire a agriculturii și întreprinderile agricole, gospodăriile țărănești producătoare de producție agricolă și servicii nedestinate pieței, prestate de instituțiile și organizațiile bugetare.

Volumul producției vegetale se determină prin mărimea recoltei globale a culturilor agricole. În expresie valorică, la valoarea recoltei globale se adaugă sporirea (sau se scad pierderile) valorii producției neterminate în fitotehnie pe an, precum și valoarea cheltuielilor pentru înființarea și întreținerea plantațiilor multianuale pînă la intrarea pe rod.

Volumul producției animale se determină prin mărimea masei vii a prășilei obținute și sporului vitelor și păsărilor tinere crescute în curs de un an, a sporului în greutate al animalelor mature, obținut în urma îngrășării lor, precum și cantității de lapte, lână, ouă și alte produse animaliere obținute în procesul folosirii gospodărești a animalelor și păsărilor.

INVESTIȚII ÎN CAPITAL FIX

Investițiile în capital fix reprezintă totalitatea cheltuielilor îndreptate la crearea și reproducerea mijloacelor fixe – construcția nouă, lărgirea, reconstrucția și reutilizarea tehnică a întreprinderilor industriale, agricole, de transport, comerț și altele în funcțiune, cheltuielile pentru construcția locuințelor și obiectelor cu destinație social-culturală.

La investițiile în capital fix se referă cheltuielile pentru lucrările de construcții de toate tipurile, cheltuielile pentru montarea utilajelor, pentru achiziționarea utilajului care necesită și nu necesită montaj, prevăzut în devizele pentru construcții; pentru procurarea uneltelor de producție și a inventarului gospodăresc, incluse în devizele cheltuielilor pentru construcții; pentru achiziționarea mașinilor și utilajelor care nu intră în devizele pentru construcție; pentru alte lucrări și cheltuieli capitale.

TRANSPORTURI

Volumul mărfurilor transportate – cantitatea de mărfuri transportate, în tone.

Parcursul mărfurilor – volumul mărfurilor transportate, în tone-kilometri, adică deplasarea unei tone de marfă la un kilometru. Se calculează prin însumarea produsurilor obținute de la înmulțirea cantității mărfurilor transportate în tone cu distanța de transport în kilometri.

Pasageri transportați exprimă numărul persoanelor care au constituit obiectul transportului cu mijloacele de transport în perioada de raport, inclusiv estimările pasagerilor beneficiari de gratuități de transport.

Parcursul pasagerilor – volumul transportului de pasageri, în pasageri-kilometri, adică deplasarea unui pasager la un kilometru. Se calculează prin însumarea produsurilor obținute de la înmulțirea numărului pasagerilor transportați cu distanța de transport în kilometri.

Mărfuri și pasageri transportați, parcursul mărfurilor și pasagerilor se determină în baza datelor centralizate și prezentate de Î.S. „Calea Ferată din Moldova” și Administrația de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova, precum și datelor rapoartelor statistice centralizate pe transportul auto, fluvial și troleibuze.

Volumul mărfurilor transportate cu **transportul auto** cuprinde datele centralizate ale cercetărilor statistice exhaustive ale întreprinderilor cu activitatea principală transport auto, cât și întreprinderilor cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări auto de mărfuri pentru terți (contra plată) și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate.

În **transportul feroviar** volumul mărfurilor transportate include transportul mărfurilor în trafic intern, mărfurile intrate (import) și ieșite (export) și cele în tranzit.

Pasagerii transportați și parcursul pasagerilor cu autobuze (inclusiv microbuze) – calculați în baza rapoartelor statistice primite de la persoane juridice și fizice care efectuează transportări de pasageri cu transportul public, exceptând transportările urbane realizate de întreprinderile individuale în orașele-reședință și orașele UTA Găgăuzia.

COMUNICAȚII

Indicatorii privind prestațiile și mijloacele de comunicații vizează întreprinderile de stat și societatea pe acțiuni care activează în acest domeniu.

TURISM

Datele privind capacitatea și frecventarea structurilor de cazare turistică colective provin din rapoartele statistice prezentate de agenții economici care administrează efectiv structurile de cazare turistică colective.

Datele pentru activitatea turistică provin din rapoartele statistice prezentate de agenții economici titulari de licențe de turism.

Prin **structură de cazare turistică** se înțelege orice construcție sau loc amenajat, destinat, conform proiectării și executării, pentru cazarea turiștilor.

Capacitatea de cazare turistică în funcțiune (exprimată în locuri-zile) reprezintă numărul de locuri de cazare puse la dispoziția turiștilor de către structurile de cazare turistică colective, ținând cont de numărul de zile în care acestea sînt deschise în perioada de raport, adică zilele în care a fost posibilă cazarea turiștilor.

Numărul de turiști cazați în structurile de cazare turistică colective cuprinde toate persoanele (cetățeni moldoveni și străini), care se deplasează într-un loc, altul decît acela în care își au reședința, pentru o perioadă mai mică de 12 luni și petrec cel puțin o noapte într-o structură de cazare turistică colectivă în locul vizitat, scopul principal al vizitei fiind altul decît acela de a desfășura o activitate remunerată în locul vizitat.

Înnoptarea reprezintă fiecare noapte pentru care o persoană este înregistrată într-o structură de cazare turistică colectivă, indiferent dacă fizic este prezentă sau nu în cameră.

Indicii de utilizare netă a capacității de cazare turistică în funcțiune se calculează prin raportarea numărului de înnoptări realizate la capacitatea de cazare turistică în funcțiune din perioada respectivă.

Turismul intern reflectă serviciile turistice prestate în locurile turistice din țară și vîndute de către titularii de licențe cetățenilor moldoveni.

COMERȚ CU AMĂNUNTUL ȘI SERVICII CU PLATĂ PRESTATE POPULAȚIEI

În **volumul total de vânzări cu amănuntul** se includ vânzările de mărfuri prin rețeaua de comerț cu amănuntul (inclusiv repararea autovehiculelor, obiectelor de uz casnic și personale), precum și cele comercializate prin sectorul neorganizat de comerț (piețe).

Evidența vânzărilor de mărfuri cu amănuntul se ține în prețuri curente, iar indicii care caracterizează evoluția acestora în diferite perioade de timp se calculează în prețuri comparabile.

În **volumul total de servicii cu plată** se includ încasările obținute de agenții economici și persoanele fizice (antreprenorii particulari) în urma prestării de către aceștia a serviciilor cu plată populației.

Evidența serviciilor cu plată prestate populației se ține în prețuri curente, iar indicii care caracterizează evoluția acestora în diferite perioade de timp se calculează în prețuri comparabile.

COMERȚ EXTERIOR

Datele din compartimentul "Comerțul exterior" sînt elaborate în baza declarațiilor vamale completate ulterior cu unele categorii de mărfuri (produse) transportate prin cablu, conducte (energie electrică, gaze naturale), evidența cărora se ține în baza rapoartelor statistice.

Volumul comerțului exterior reprezintă totalitatea bunurilor materiale care fac obiectul schimbului între țara noastră și alte țări, care măresc sau micșorează resursele materiale ale țării ca rezultat al intrării sau ieșirii lor din țară. În volumul comerțului exterior nu sînt incluse serviciile cu caracter material și nematerial.

Evaluarea exporturilor se efectuează în prețuri F.O.B. sau franco-frontiera țării exportatoare, a importurilor – în prețuri C.I.F. sau franco-frontiera țării importatoare. Exportul cuprinde și reexportul, adică mărfurile importate și apoi reexportate fără a fi supuse prelucrării.

Soldul balanței comerciale se calculează ca diferența dintre export și import.

PREȚURI

Indicele prețurilor de consum este un instrument de măsură care caracterizează și furnizează o estimare a evoluției de ansamblu a prețurilor mărfurilor cumpărate și tarifelor serviciilor utilizate de către populație pentru satisfacerea necesităților de trai într-o anumită perioadă (denumită perioadă curentă) față de perioada fixă (denumită perioadă de bază).

Rata lunară a inflației reprezintă creșterea prețurilor de consum într-o lună față de luna precedentă.

Indicele prețurilor producătorului la producția industrială determină evoluția prețurilor produselor industriale în primul stadiu al comercializării (fără taxa pe valoarea adăugată). Indicii sînt calculați lunar în baza observării statistice a prețurilor la circa 866 de produse reprezentative în 221 întreprinderi industriale.

Indicele prețurilor în construcții – raportul prețurilor curente la lucrările de construcții montaj, înregistrate trimestrial în 100 organizații reprezentative, către prețurile de deviz ale anului 1991 (adoptate ca constante) și prețurile curente ale anului precedent.

FINANȚE

Bugetul public național reprezintă totalitatea veniturilor și cheltuielilor, formate ca elemente independente în sistemul bugetar.

Veniturile bugetului public național sînt impozitele și taxele, alte încasări, specificate de legislația în vigoare.

Cheltuielile bugetului public național sînt determinate de cheltuielile prevăzute de legea bugetară anuală în vederea satisfacerii necesităților societății, din care: acoperirea necesităților social culturale și de cercetări științifice, întreținerea aparatului de stat, acoperirea necesităților militare, achitarea datoriei de stat, acordarea de subvenții, dezvoltarea sectorului economic al statului etc.

Deficitul bugetar reprezintă depășirea cheltuielilor asupra veniturilor.

Excedentul bugetar reprezintă depășirea veniturilor asupra cheltuielilor.

SITUAȚIA SOCIALĂ

Veniturile medii disponibile ale unui membru al gospodăriei reprezintă totalitatea veniturilor bănești și în natură (evaluate în lei) obținute din diverse tipuri de activități.

Cheltuielile de consum pe un membru al gospodăriei casnice reprezintă totalitatea cheltuielilor curente pentru produse alimentare, nealimentare și servicii.

Minimul de existență reprezintă volumul minimal de bunuri materiale și servicii, necesare pentru satisfacerea cerințelor primordiale, asigurarea menținerii sănătății și susținerea viabilității omului.

Salariu nominal – plăți brute în bani sau în natură acordate salariaților de obicei peste intervale regulate de timp pentru timpul lucrat sau lucrul efectuat. În salariu se includ de asemenea plățile pentru timpul nelucrat, primele anuale, sezoniere sau alte prime acordate neregulat.

Salariul mediu lunar nominal al unui lucrător din economie (pe activități economice, raioane, municipii) – raportul între fondul de salarii (calculat pînă la careva rețineri) și numărul mediu de salariați luat ca bază la calcularea salariului mediu.

Salariu real – puterea de cumpărare a salariului nominal.

Indicele salariului real – raportul dintre indicele salariului mediu nominal și indicele prețurilor de consum.

Mărirea medie a pensiei se calculează ca raportul dintre suma pensiilor stabilite și numărul pensionarilor aflați la evidența organelor de protecție socială.

Populație activă din punct de vedere economic – persoane care furnizează forța de muncă disponibilă pentru producția de bunuri și servicii, incluzând populația ocupată și șomerii.

Populație ocupată – persoane care desfășoară o activitate economică sau socială producătoare de bunuri și servicii în scopul obținerii unor venituri sub formă de salarii sau alte beneficii.

Șomeri conform criteriului BIM – persoane de 15 ani și peste, care în cursul perioadei de referință îndeplinesc concomitent următoarele condiții:

- nu au un loc de muncă și nu desfășoară o activitate în scopul obținerii unor venituri;
- sînt în căutarea unui loc de muncă, utilizînd în ultimele patru săptămîni diferite metode pentru a-l găsi;
- sînt disponibili să înceapă lucrul în următoarele 15 zile, dacă și-ar găsi imediat un loc de muncă.

Rata șomajului – raportul dintre numărul șomerilor și populația activă (șomeri plus populația ocupată).

Șomeri înregistrați – persoane apte de muncă, în vîrstă aptă de muncă, care nu au un loc de muncă, un alt venit legal și sînt înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă ca persoane în căutare de lucru și care dau dovadă că doresc să se încadreze în muncă.

Numărul populației pentru anii intercenzitari se determină în baza rezultatelor ultimului recensămînt și a datelor referitoare la mișcarea naturală și migratorie dintre data recensămîntului și anul de referință. Totodată se ia în considerație și schimbarea numărului populației în rezultatul reorganizării teritorial administrative.

Sursa datelor pentru **mișcarea naturală a populației** sînt actele stării civile și buletinele statistice despre naștere, deces, căsătorie, divorț, întocmite de oficiile stării civile.

Ratele de natalitate, mortalitate, nupțialitate și divorțialitate sînt calculate ca raportul dintre numărul celor născuți, decedați din perioada de referință, adus la expresia anuală cu ajutorul coeficientului de timp și numărul mediu anual al populației stabile din aceeași perioadă.. Se calculează în promile.

Sursa datelor pentru **mișcarea migratorie a populației** este baza de date automatizată a Ministerului Dezvoltării Informaționale și a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova.

Morbiditate – cazuri de îmbolnăviri ale populației, înregistrate în anul curent cu diagnosticul stabilit pentru prima dată.

Criminalitatea – fenomen social juridic, care include infracțiunea săvîrșită pe un anumit teritoriu și pe parcursul unei perioade anumite de timp.

Infracțiune înregistrată – fapt obștesc periculos, relevant și luat la evidență oficial, în conformitate cu legislația penală în vigoare.